ΙΝΕ
Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.
ΠΟΕΣΥ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΝΩΣΕΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

ΜΜΕ και δημοσιογράφοι στην Ελλάδα

Περιφερειακή διάρθρωση, επαγγελματικά χαρακτηριστικά, κοινωνική ασφάλιση και τάσεις απασχόλησης

Χριστίνα Παρασκευοπούλου | Κώστας Μπουκουβάλας

ΜΜΕ και δημοσιογράφοι στην Ελλάδα

Περιφερειακή διάρθρωση, επαγγελματικά χαρακτηριστικά,
κοινωνική ασφάλιση και τάσεις απασχόλησης

ΙΝΕ Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.

ΠΟΕΣΥ 1994 ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΝΩΣΕΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

ΜΜΕ και δημοσιογράφοι στην Ελλάδα

Περιφερειακή διάρθρωση, επαγγελματικά χαρακτηριστικά, κοινωνική ασφάλιση και τάσεις απασχόλησης

Χριστίνα Παρασκευοπούλου | Κώστας Μπουκουβάλας

Αθήνα 2026

ΜΜΕ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Περιφερειακή διάρθρωση, επαγγελματικά χαρακτηριστικά, κοινωνική ασφάλιση και τάσεις απασχόλησης

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ | ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑΣ

Copyright © ΙΝΕ ΓΣΕΕ, Αθήνα 2026
ISBN: 978-618-234-053-0 [ΙΝΕ ΓΣΕΕ]
ISBN: 978-618-88663-0-0 [ΠΟΕΣΥ]

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ
Εμμανουήλ Μπενάκη 71Α, 106 81, Αθήνα
Τ: 210 332 7710 | F: 210 330 4452
www.inegsee.gr

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΝΩΣΕΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ
Ακαδημίας 20, 106 71, Αθήνα
Τ: 210 363 9881 | Email: press@poesy.gr

Οι απόψεις που διατυπώνονται στο παρόν κείμενο είναι των συγγραφέων και δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη τις θέσεις του ΙΝΕ ΓΣΕΕ και της ΠΟΕΣΥ.

Γραφιστική επιμέλεια | Σχεδιασμός εξωφύλλου | Σελιδοποίηση: Αγγελική Τσίρμπα
Γλωσσική επιμέλεια – Διορθώσεις: Βαρβάρα Καρζή

Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή μετάφραση όλου ή μέρους του κειμένου χωρίς την άδεια των εκδοτών. Επίσης, η αναδημοσίευση (όλου ή μέρους του) χωρίς αναφορά της πηγής.

Περιεχόμενα

Ευρετήριο γραφημάτων 7

Ευρετήριο πινάκων 9

Ευρετήριο χαρτών 10

Επιτελική σύνοψη 11

1 Εισαγωγή 15

1.1 Το μέλλον του επαγγέλματος του δημοσιογράφου: Ένα σύγχρονο πλέγμα προκλήσεων 15

1.2 Στόχος και αντικείμενο της έρευνας 21

1.3 Μεθοδολογικές σημειώσεις 22

1.3.1 Πηγές και δεδομένα 23

2 Ο κλάδος των ΜΜΕ στην Ελλάδα: Κατανομή και δομή 27

2.1 Κατανομή εργοδοτών ανά κατηγορία μέσου 27

2.1.1 Περιφερειακή συγκέντρωση ΜΜΕ 29

2.2 Απασχόληση και κύκλος εργασιών των ΜΜΕ ανά περιφέρεια 33

2.3 Δομικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις του κλάδου των ΜΜΕ 44

2.3.1 Η τρέχουσα κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση 44

2.3.2 Σύγχρονες προκλήσεις στο επάγγελμα 57

3 Οι τάσεις στην απασχόληση στον κλάδο των ΜΜΕ 63

3.1 Εξέλιξη προσλήψεων και αποχωρήσεων σε περιφερειακό επίπεδο 63

3.2 Ανάλυση αποχωρήσεων και προσλήψεων: Η διάσταση του φύλου 70

3.3 Κινητικότητα ανά ειδικότητα 73

4 Το προφίλ των ασφαλισμένων δημοσιογράφων 77

4.1 Εξέλιξη πλήθους ασφαλισμένων 77

5 Ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης και μισθών 89

5.1 Μέσος μισθός και πληθωριστικές πιέσεις 89

5.2 Ανάλυση εισφορών (εργαζόμενοι και εργοδότες) 104

5.3 Ειδική ανάλυση για τις συντάξεις 108

5.4 Υγεία – Συνθήκες απασχόλησης 110

6 Συμπεράσματα 119

Επίλογος 127

Βιβλιογραφικές αναφορές 131

Ευρετήριο γραφημάτων

ΓΡΑΦΗΜΑ 1 ΜΜΕ στην Ελλάδα 28

ΓΡΑΦΗΜΑ 2 Πλουραλισμός στην αγορά (%) 47

ΓΡΑΦΗΜΑ 3 Κοινωνική συμπερίληψη – Μέσοι όροι ανά δείκτη (2024) 52

ΓΡΑΦΗΜΑ 4 Σύγκριση του ποσοστού των γυναικών μεταξύ των διευθυντών σύνταξης στα κορυφαία ειδησεογραφικά μέσα και στα τοπικά μέσα ενημέρωσης 53

ΓΡΑΦΗΜΑ 5 Πλουραλισμός στην αγορά των μέσων ενημέρωσης (2024-2025) 55

ΓΡΑΦΗΜΑ 6 Δείκτης κοινωνικής συμπερίληψης (2024-2025) 57

ΓΡΑΦΗΜΑ 7 Αποχωρήσεις και προσλήψεις (2019-2024) 64

ΓΡΑΦΗΜΑ 8 Ετήσιος ρυθμός μεταβολής, υπάλληλοι και εργοδότες (ΕΜΕ), 2019-2024 65

ΓΡΑΦΗΜΑ 9 Αποχωρήσεις και προσλήψεις δημοσιογράφων στην Περιφέρεια Αττικής (2019-2024) 66

ΓΡΑΦΗΜΑ 10 Αποχωρήσεις και προσλήψεις δημοσιογράφων στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (2019-2024) 67

ΓΡΑΦΗΜΑ 11 Προσλήψεις δημοσιογράφων ανά φύλο (2018-2023) 71

ΓΡΑΦΗΜΑ 12 Αποχωρήσεις δημοσιογράφων ανά φύλο (2018-2023) 72

ΓΡΑΦΗΜΑ 13 Ισοζύγιο αποχωρήσεων και προσλήψεων ανά ειδικότητα (2024) 76

ΓΡΑΦΗΜΑ 14 Κατανομή μελών ΕΣΗΕΑ ανά ηλικιακή ομάδα 78

ΓΡΑΦΗΜΑ 15 Ηλικιακή κατανομή νέων μελών 79

ΓΡΑΦΗΜΑ 16 Κατανομή των ασφαλισμένων δημοσιογράφων ανά ηλικία (2022-2024) 82

ΓΡΑΦΗΜΑ 17 Κατανομή ασφαλισμένων δημοσιογράφων ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο (2022) 83

ΓΡΑΦΗΜΑ 18 Κατανομή ασφαλισμένων δημοσιογράφων ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο (2023) 84

ΓΡΑΦΗΜΑ 19 Κατανομή ασφαλισμένων δημοσιογράφων ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο (2024) 85

ΓΡΑΦΗΜΑ 20 Κατανομή ασφαλισμένων (μισθωτών και μη) ανά φύλο (2019-2023) 86

ΓΡΑΦΗΜΑ 21 Μέσες ονομαστικές αποδοχές στις χώρες της ΕΕ, 2024 (σε χιλ. ευρώ) 90

ΓΡΑΦΗΜΑ 22 Ονομαστικές μέσες αποδοχές στην Ελλάδα και στην ΕΕ (2010-2024) 91

ΓΡΑΦΗΜΑ 23 Μέσες αποδοχές (μεικτές), 2016-2026 92

ΓΡΑΦΗΜΑ 24 Μέσες αποδοχές (καθαρές), 2016-2026 94

ΓΡΑΦΗΜΑ 25 Μέση ετήσια εισφορά ασφαλισμένων και εργοδοτών (2019-2023) 105

ΓΡΑΦΗΜΑ 26 Κατανομή μέσης ετήσιας εισφοράς ασφαλισμένων μισθωτών ανά φύλο (2019-2023) 106

ΓΡΑΦΗΜΑ 27 Κατανομή μέσης ετήσιας εισφοράς εργοδοτών ανά φύλο (2019-2023) 107

ΓΡΑΦΗΜΑ 28 Μέση μηνιαία εισφορά μη μισθωτών ασφαλισμένων (2019-2023) 108

ΓΡΑΦΗΜΑ 29 Πλήθος και μέση σύνταξη οριστικών συντάξεων ανά κατηγορία σύνταξης 109

ΓΡΑΦΗΜΑ 30 Μη κοινωνικές ώρες εργασίας ανά τομέα και επαγγελματική κατηγορία στην ΕΕ-27 (ποσοστό [%] εργαζομένων, 2021) 112

ΓΡΑΦΗΜΑ 31 Υψηλή ένταση εργασίας ανά κλάδο και επάγγελμα στην ΕΕ-27 (ποσοστό [%] απασχολουμένων, 2021) 114

ΓΡΑΦΗΜΑ 32 Οικονομικές ανησυχίες ανά κλάδο και επάγγελμα στην ΕΕ-27 (ποσοστό [%] εργαζομένων, 2021) 115

ΓΡΑΦΗΜΑ 33 Δείκτες υγείας και ευημερίας – τρεις βασικοί παράγοντες 116

Ευρετήριο πινάκων

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 Πηγές που αξιοποιήθηκαν 24

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών (60), 2019-2022 34

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 Εκδοτικές δραστηριότητες (58), 2019-2022 38

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις (59), 2019-2022 42

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 Θεματικοί άξονες και δείκτες του Media Pluralism Monitor 45

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 Αποχωρήσεις δημοσιογράφων ανά περιφέρεια (2019-2024) 68

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 Προσλήψεις δημοσιογράφων ανά περιφέρεια (2019-2024) 70

ΠΙΝΑΚΑΣ 8 Προσλήψεις ανά ειδικότητα (2019-2024) 74

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 Αποχωρήσεις ανά ειδικότητα (2019-2024) 75

ΠΙΝΑΚΑΣ 10 Αριθμός μελών ανά ένωση 78

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 Κατανομή ασφαλισμένων δημοσιογράφων ανά φύλο (2022-2024) 81

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 Μισθολογική εξέλιξη δημοσιογράφων (2016-2026) 94

ΠΙΝΑΚΑΣ 13 Μέσοι μισθοί, ειδικών κατηγοριών (2016-2026) 98

ΠΙΝΑΚΑΣ 14 Μέσος μισθός ανά κατηγορία μέσου 99

Ευρετήριο χαρτών

ΧΑΡΤΗΣ 1 Αριθμός εφημερίδων που εκδίδονται ανά περιφέρεια 29

ΧΑΡΤΗΣ 2 Αριθμός διαδικτυακών ΜΜΕ ανά περιφέρεια 30

ΧΑΡΤΗΣ 3 Αριθμός γραφείων Τύπου Δημοσίου ανά περιφέρεια 31

ΧΑΡΤΗΣ 4 Αριθμός ραδιοφωνικών ΜΜΕ ανά περιφέρεια 32

ΧΑΡΤΗΣ 5 Αποτύπωση του πλουραλισμού στην αγορά (ΕΕ, 2023) 46

ΧΑΡΤΗΣ 6 Πολυφωνία στα ΜΜΕ (ΕΕ, 2025) 49

ΧΑΡΤΗΣ 7 Κοινωνική συμπερίληψη (ΕΕ, 2024) 51

Επιτελική σύνοψη

Η παρούσα μελέτη επιχειρεί να χαρτογραφήσει τις τάσεις στο επάγγελμα του δημοσιογράφου καθώς και τις βασικές δομικές του μεταβολές με δεδομένη τη διπλή μετάβαση. Η έρευνα αξιοποιεί με συνδυαστικό τρόπο δευτερογενή δεδομένα από φορείς όπως η ΕΛΣΤΑΤ, το πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, ο ΕΦΚΑ καθώς και στοιχεία που παρείχε η ΠΟΕΣΥ, οι ενώσεις συντακτών και τα Ταμεία Τύπου (ΕΔΟΕΑΠ, ΤΕΑΣ και ΕΤΑΣ) προκειμένου να σκιαγραφήσει τις τάσεις στην απασχόληση, τις μεταβολές στις μορφές εργασίας και τις περιφερειακές ανισότητες του κλάδου.

Τα ευρήματα αποκαλύπτουν ότι η Αττική συγκεντρώνει πάνω από το 80% του κύκλου εργασιών και της απασχόλησης. Αυτό υποδηλώνει μια χωρική ασυμμετρία έναντι των άλλων περιφερειών και αναδεικνύει ζητήματα περιορισμένης πρόσβασης. Ταυτόχρονα, η κυριαρχία του διαδικτύου και των ψηφιακών μέσων φαίνεται ότι αλλάζει το τοπίο της ενημέρωσης.

Αναφορικά με την απασχόληση των δημοσιογράφων την περίοδο 2019-2026, ο κλάδος χαρακτηρίζεται από αύξηση των ευέλικτων μορφών εργασίας –κυρίως αυτοαπασχόληση, υπεργολαβικές σχέσεις και βραχυπρόθεσμες συμβάσεις– εις βάρος της σταθερής μισθωτής εργασίας. Η εντατικοποίηση της εργασίας, σε συνδυασμό με την απουσία συλλογικών συμβάσεων, φαίνεται ότι υποβαθμίζει τους όρους απασχόλησης, εντείνει το καθεστώς χαμηλότερων απολαβών και περιορίζει τη διαπραγματευτική ισχύ των επαγγελματιών. Οι έμφυλες διακρίσεις παραμένουν διαχρονικά παρούσες, με τις γυναίκες να αμείβονται χαμηλότερα και να υποεκπροσωπούνται σε θέσεις ευθύνης.

Η σύγκριση των μισθολογικών στοιχείων του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ με τα αναλυτικά δεδομένα των ενώσεων υποδηλώνει σημαντικές εσωτερικές διαφοροποιήσεις στον κλάδο. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ, οι μέσες μεικτές αποδοχές της επαγ-

γελματικής κατηγορίας «Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα» εμφανίζουν ονομαστική αύξηση τα τελευταία έτη από 1.516 ευρώ το 2024 σε 1.579 ευρώ το 2025 και 1.786 ευρώ το α΄ τρίμηνο του 2026. Ωστόσο, η αποτύπωσή τους σε σταθερές τιμές δείχνει ότι η πραγματική αγοραστική δύναμη παραμένει πιεσμένη, καθώς οι αυξήσεις των ονομαστικών αποδοχών απορροφώνται σε μεγάλο βαθμό από τις πληθωριστικές πιέσεις. Παράλληλα, τα στοιχεία των ενώσεων αναδεικνύουν έντονες διαφοροποιήσεις ανά μέσο και γεωγραφική περιοχή: οι αμοιβές στην Αττική, ιδίως στην τηλεόραση, εμφανίζονται υψηλότερες, ενώ στη Βόρεια Ελλάδα οι μισθοί στα περιοδικά, στις εφημερίδες και στα διαδικτυακά μέσα κινούνται συχνά γύρω στα 1.000 ευρώ. Σε αρκετές περιπτώσεις, οι μισθοί στην περιφέρεια προσεγγίζουν τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό, αναδεικνύοντας συνθήκες μισθολογικής συμπίεσης και περιορισμένης διαπραγματευτικής ισχύος.

Παράλληλα, η κατανομή των εργαζομένων ανά μέσο δείχνει ότι η τηλεόραση, παρότι αντιπροσωπεύει μόλις το 5% των επιχειρήσεων των ΜΜΕ, συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό δημοσιογράφων (1.548 άτομα). Το συγκεκριμένο εύρημα υπογραμμίζει το ιδιαίτερο ειδικό βάρος της τηλεόρασης στην απασχόληση, διαφοροποιώντας την από μέσα όπως τα διαδικτυακά ΜΜΕ και οι εφημερίδες, τα οποία παρουσιάζουν μεγαλύτερη επιχειρηματική διασπορά αλλά χαμηλότερους μισθούς και εντονότερες μισθολογικές ανισότητες.

Σχετικά με τη δημογραφική σύνθεση του επαγγέλματος, τα στοιχεία δείχνουν περιορισμένη είσοδο πολύ νεαρών ηλικιών. Η ομάδα 20-30 ετών αποτελεί μόλις το 1,1% των μελών της ΕΣΗΕΑ, ενώ οι ηλικίες 30-50 ετών κυριαρχούν στις νέες εγγραφές των περισσότερων Ενώσεων. Το γεγονός ότι οι Ενώσεις παρουσιάζουν σημαντικό αριθμό νέων εγγραφών, σε αντίθεση με τη γενική τάση μείωσης της συνδικαλιστικής συμμετοχής, αποτελεί ένδειξη σταθεροποίησης, πιθανόν συνδεόμενη με τον ρόλο της δημοσιογραφικής ταυτότητας ως άτυπης επαγγελματικής πιστοποίησης. Ωστόσο, η χαμηλή είσοδος πολύ νέων επαγγελματιών συνιστά δυνητικό μελλοντικό κίνδυνο ανανέωσης του κλάδου.

Τα στοιχεία προσλήψεων και αποχωρήσεων ανά ειδικότητα (2019-2024) αναδεικνύουν, επίσης, μια τάση αναδιάρθρωσης των επαγγελματικών ρόλων. Οι γενικοί δημοσιογράφοι καταγράφουν τη μεγαλύτερη αύξηση προσλήψεων (31%), ενώ ορισμένες εξειδικευμένες ειδικότητες παρουσιάζουν στασιμότητα ή

μείωση. Το ισοζύγιο προσλήψεων και αποχωρήσεων παραμένει θετικό, αλλά περιορίζεται σημαντικά (από +155 το 2019 σε +37 το 2024 στις ίδιες ειδικότητες), καθώς οι αποχωρήσεις αυξάνονται ταχύτερα από τις προσλήψεις. Η εικόνα αυτή υποδηλώνει μετατόπιση προς ευρύτερους ρόλους σε βάρος παραδοσιακών υποστηρικτικών λειτουργιών παραγωγής περιεχομένου.

Αναδεικνύεται, επίσης, μια σχετική έλλειψη συντονισμένης επαγγελματικής κατάρτισης, παρά την αυξανόμενη ανάγκη για πολυδεξιότητες και εξοικείωση με τα ψηφιακά εργαλεία παραγωγής περιεχομένου και την τεχνητή νοημοσύνη. Παράλληλα, ενισχύεται η συσχέτιση μεταξύ επισφάλειας και ψυχοκοινωνικών κινδύνων, με αυξημένα επίπεδα επαγγελματικής εξουθένωσης, άγχους και μειωμένης ψυχικής ανθεκτικότητας.

Συνολικά, η μελέτη δείχνει ότι το επάγγελμα του δημοσιογράφου βρίσκεται σε μια κρίσιμη καμπή, ανάμεσα στη ραγδαία ψηφιακή και τεχνολογική εξέλιξη από τη μια πλευρά και στην επισφάλεια από την άλλη. Υπό αυτό το πρίσμα και με δεδομένο τον κομβικό ρόλο των ενώσεων συντακτών και της ΠΟΕΣΥ, καθίστανται αναγκαίες η αναβίωση των συλλογικών διαπραγματεύσεων, η επένδυση στη συνεχή εκπαίδευση και στις ψηφιακές δεξιότητες καθώς και η ενίσχυση πολιτικών για ισότητα και ψυχοκοινωνική στήριξη των εργαζομένων στα ΜΜΕ.

Τέλος, είναι σημαντικό να υπάρχει συνεχής παρακολούθηση των εξελίξεων στο επάγγελμα μέσα από έναν ενιαίο μηχανισμό συλλογής και ανάλυσης δεδομένων. Σε αυτό η ΠΟΕΣΥ μπορεί –και οφείλει– να έχει πρωταγωνιστικό ρόλο, λειτουργώντας ως θεσμικός συνομιλητής. Μια τέτοια συστηματική παρακολούθηση θα βοηθήσει ουσιαστικά στη χάραξη πιο στοχευμένων πολιτικών για την προστασία και την αναβάθμιση της δημοσιογραφίας στην Ελλάδα.

1 | Εισαγωγή

1.1 | Το μέλλον του επαγγέλματος του δημοσιογράφου: Ένα σύγχρονο πλέγμα προκλήσεων

Τα τελευταία δύο χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές μελέτες που εξετάζουν το μέλλον της εργασίας τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Οι σύγχρονες προκλήσεις, ιδίως η πανδημία COVID-19, φαίνεται να έχουν επιταχύνει τις αλλαγές στο εργασιακό περιβάλλον. Η ευρεία εφαρμογή νέων τεχνολογιών, όπως, για παράδειγμα, η τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ), οι αυτοματισμοί και τα υβριδικά μοντέλα απασχόλησης, σε συνδυασμό με τις μεταβολές στις απαιτούμενες δεξιότητες και τις προσαρμογές στην κλιματική αλλαγή, φαίνεται να οδηγεί όλα τα επαγγέλματα σε συνολικές αλλαγές. Για παράδειγμα, στην έρευνα του ΙΝΕ ΓΣΕΕ *Η ποιότητα της εργασίας στην Ελλάδα: Το φυσικό περιβάλλον της εργασίας* αποτυπώνεται το γενικό πρόβλημα της ποιότητας της εργασίας στην Ελλάδα, καθώς οι εργαζόμενοι νιώθουν ότι το περιβάλλον της εργασίας τους επηρεάζει αρνητικά την υγεία τους, ενώ παράλληλα εντοπίζεται παγίωση των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων και των ομάδων διαφορετικού επιπέδου εκπαίδευσης ως προς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του εργασιακού περιβάλλοντος (Αργείτης & Μιχοπούλου, 2025).

Η επανάσταση στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, που προήλθε από την ψηφιακή τεχνολογία και την ευρεία χρήση του διαδικτύου, έχει μεταβάλει ριζικά τη φύση της δημοσιογραφίας και το περιεχόμενο της εργασίας των επαγγελματιών του Τύπου. Όπως σημειώνεται από τον Τριανταφύλλου (2025), «ο Τύπος αντιμετωπίζει μια βαθιά δομική κρίση λόγω του διαδικτύου, που

πλέον καλύπτει σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες της ενημέρωσης, πεδίο που παλαιότερα κάλυπταν οι εφημερίδες και τα άλλα ΜΜΕ». Οι δημοσιογράφοι ωθούνται πλέον στη συνεχή απόκτηση νέων δεξιοτήτων και στη χρησιμοποίηση νέων εργαλείων προκειμένου να προσαρμοστούν στις τεχνολογικές μεταβολές και στη μετάβαση προς μια «νέα μορφή δημοσιογραφίας», η οποία βασίζεται σε πολλαπλές πλατφόρμες και στην αλληλεπίδραση με το κοινό.

Οι αλλαγές αυτές αντανακλώνται σε όλες τις ομάδες επαγγελμάτων, ενώ χαρακτηριστικά αποτυπώνονται και σε αυτήν των δημοσιογράφων, όπου οι όροι απασχόλησης και οι προκλήσεις του ψηφιακού μετασχηματισμού ενισχύουν τα υπάρχοντα δομικά προβλήματα. Η πανδημία COVID-19 επηρέασε πράγματι τις εργασιακές συνθήκες των δημοσιογράφων μεταβάλλοντας τις συνθήκες απασχόλησης, ενισχύοντας τον ρόλο του μεμονωμένου εργαζομένου, αυξάνοντας τα επίπεδα επαγγελματικού κινδύνου και άγχους, εντείνοντας την ανασφάλεια και τις πιέσεις στον κλάδο – πτυχές που υπονομεύουν την ικανότητα της δημοσιογραφίας να παρέχει χρήσιμη πληροφόρηση.

Ωστόσο, αυτές οι αλλαγές δεν οφείλονται αποκλειστικά στην πανδημική συγκυρία. Αντιθέτως, η πρόσφατη κρίση φαίνεται να έχει επηρεάσει σημαντικά τα χαρακτηριστικά του επαγγέλματος στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων βιωσιμότητας των Μέσων –που εντάθηκαν από την οικονομική κρίση, την απουσία ισχυρής επαγγελματικής κουλτούρας, η οποία καθιστά τη δημοσιογραφία ευάλωτη σε πολιτικές πιέσεις–, καθώς και των εξαρτήσεων και ελλείψεων στην αλληλεπίδραση με τις νέες τεχνολογίες (Vatikiotis et al., 2024). Το τελευταίο επιβεβαιώνεται και σε μια άλλη έρευνα του ΙΝΕ ΓΣΕΕ (Παρασκευοπούλου, 2023), όπου κατά τη διάρκεια των ομάδων εστίασης, οι δημοσιογράφοι διατύπωσαν τη σημαντικότητα της ομαδικής εργασίας αλλά και της προσεκτικής χρήσης των νέων τεχνολογιών. Πράγματι, αν και οι παραδοσιακές προσεγγίσεις παραμένουν απαραίτητες για τους δημοσιογράφους, οι νέες ψηφιακές πρακτικές φαίνεται να υιοθετούνται αρκετά γρήγορα (Kunert et al., 2022), δημιουργώντας την ανάγκη για νέες δεξιότητες αλλά και νέες πρακτικές για την άσκηση του επαγγέλματος, αφού δημιουργείται ένα νέο περιβάλλον εργασίας όπου κυριαρχούν η αμεσότητα, η ταχύτητα πληροφόρησης, το έτοιμο υλικό πληροφόρησης, η ευκολία αναζήτησης, το ρεπορτάζ από οποιοδήποτε σημείο, η διαχείριση μεγαλύτερου όγκου πληρο-

φοριών, η ευκολία πρόσβασης στην πληροφορία και η επικοινωνία σε κάθε σημείο του πλανήτη.

Παράλληλα, η αυξανόμενη ψηφιοποίηση και η ανάγκη για πολυδεξιότητες (multiskilling) στον χώρο των ΜΜΕ υπογραμμίζουν την αλληλεπίδραση μεταξύ τεχνολογικών εξελίξεων και επαγγελματικών απαιτήσεων. Στο σύγχρονο δημοσιογραφικό τοπίο, η ευελιξία, οι πολυδεξιότητες καθώς και οι καθημερινά υψηλές επιδόσεις που απαιτούνται ως προς την ταχύτητα με την οποία πρέπει να «βγαίνει στον αέρα» η είδηση έχουν καταστεί βασικός όρος για την επιτέλεση των καθηκόντων των δημοσιογράφων. Στην Ευρώπη, πολλές εταιρείες υιοθετούν στρατηγικές bi-media, συνδυάζοντας την έντυπη και την ψηφιακή παραγωγή. Αυτό έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές στο επάγγελμα του δημοσιογράφου, καθώς οι επαγγελματίες του κλάδου καλούνται να παράγουν πολυμεσικό περιεχόμενο και να χειρίζονται εργαλεία ψηφιακής επεξεργασίας, εικόνας και ήχου.

Άλλες μελέτες αποκαλύπτουν ότι, μετά την οικονομική κρίση, ο χώρος των ΜΜΕ άλλαξε ριζικά, συμπεριλαμβανομένης της επιδείνωσης των συνθηκών εργασίας. Μεγάλο μέρος αυτής της πίεσης δεν οφείλεται εγγενώς στις ίδιες τις ψηφιακές τεχνολογίες, αλλά απορρέει από τις στρατηγικές διαχείρισης και παραγωγής, οι οποίες βασίζονται στη λογική του κέρδους κατά την παραγωγή μέσων ενημέρωσης σε ένα καπιταλιστικό περιβάλλον και στις συνθήκες που αυτό επιβάλλει (Daum & Scherer, 2018). Σε αντίθεση με την «παραδοσιακή» δημοσιογραφία, η ψηφιακή δημοσιογραφία στερείται σαφώς καθορισμένων και κοινά αποδεκτών αρχών (Waisbord, 2019). Διαχρονικά, η εφαρμογή τεχνολογιών στη δημοσιογραφία έχει παρουσιαστεί σε μεγάλο βαθμό ως μια διαδικασία που υπηρετεί τη δημοκρατία. Ωστόσο, αυτός ο σκοπός δεν μπορεί να πραγματωθεί χωρίς τη δέουσα προσοχή από τον πυρήνα της δημοσιογραφίας, δηλαδή από τους ίδιους τους δημοσιογράφους (Zelizer, 2019). Τα παραπάνω δεδομένα, σε συνδυασμό με τις κυρίαρχες τάσεις στην εργασία στον τομέα των ΜΜΕ, έχουν σημαντική επίδραση: (α) στο πώς αντιλαμβάνονται οι δημοσιογράφοι την επαγγελματική τους εικόνα και την αξία του έργου τους, (β) στους νέους κώδικες επαγγελματικής δεοντολογίας και, κατ' επέκταση, (γ) στην ποιότητα της ειδησεογραφίας (Mavrouli & Fouska, 2022).

Παράλληλα, νέες και πιο χαλαρές μορφές απασχόλησης –όπως οι ελαστικές σχέσεις εργασίας και η αυτοαπασχόληση, πολλές φορές αναγκαστική–

έχουν επικρατήσει, γεγονός που έχει οδηγήσει σε απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και σε μείωση της σταθερότητας στο επάγγελμα. Οι απώλειες θέσεων εργασίας υπήρξαν σημαντικές, ιδιαίτερα στις εφημερίδες. «Περίπου οι μισοί από τους εργαζομένους στα ΜΜΕ έχασαν τη δουλειά τους» την περίοδο 2010-2015, σύμφωνα με τα στοιχεία των ταμείων ΕΤΑΠ-ΜΜΕ και ΕΔΟΕΑΠ (Τριανταφύλλου, 2025). Η ανεργία έπληξε κυρίως τους μεγαλύτερους σε ηλικία επαγγελματίες, πολλοί από τους οποίους δεν κατάφεραν να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας ή στράφηκαν στην αυτοαπασχόληση.

Τα παραπάνω ενισχύονται και από άλλες μελέτες, από τις οποίες προκύπτει ότι οι δημοσιογράφοι δεν χρειαζόταν να αντιμετωπίσουν στο παρελθόν ένα τόσο υψηλό επίπεδο απόδοσης και απαιτήσεων με τις ίδιες ή χαμηλότερες απολαβές, χωρίς συλλογικές συμβάσεις εργασίας, με απώλεια θέσεων εργασίας και με μια εντελώς νέα πραγματικότητα –και νομική– στα ΜΜΕ (Worthington et al., 2015· Τριανταφύλλου, 2025). Αυτό το περιβάλλον ενισχύεται σε όλον τον ευρωπαϊκό χώρο μέσα από την κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων και την καθιέρωση ατομικών και προσωρινών συμβάσεων εργασίας και την υπεργολαβία, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο δραστικά στη μείωση των μισθών, ειδικά στους νέους δημοσιογράφους. Σε αυτό το πλαίσιο, ως απόρροια των παραπάνω συνθηκών, αναδεικνύεται η αύξηση αφενός της αυτοαπασχόλησης στη δημοσιογραφία και αφετέρου της έκτασης που προσλαμβάνουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία συχνά υποκαθιστούν την παραδοσιακή εργασία των δημοσιογράφων. Η αυτοαπασχόληση, αν και μπορεί να θεωρηθεί μια απάντηση στην ανεργία των δημοσιογράφων, δεν είναι χωρίς προβλήματα. Για παράδειγμα, αυξάνεται το χάσμα μεταξύ των αυτοαπασχολουμένων και των δημοσιογράφων που εργάζονται σε ΜΜΕ. Συχνά, οι αυτοαπασχολούμενοι διευρύνουν τη δραστηριότητά τους (προς τις δημόσιες σχέσεις και τον τομέα της επικοινωνίας) για να συμπληρώσουν το εισόδημά τους, με αποτέλεσμα πολλές φορές να τίθενται ασυμβίβαστα με τη δημοσιογραφική τους ιδιότητα (Rottwilm, 2014). Ωστόσο, η αυτοαπασχόληση μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στην ελευθερία και ανεξαρτησία της δημοσιογραφίας, μιας και ως έναν βαθμό καθοδηγείται και αυτή από τις απαιτήσεις της αγοράς, με τις εξαρτήσεις και τους όποιους περιορισμούς απαιτούνται (Τριανταφύλλου, 2025).

Επιπλέον, η ανάπτυξη της συμμετοχικής δημοσιογραφίας, όπου το κοινό γίνεται συνδημιουργός της είδησης, επηρεάζει τόσο τις συνθήκες εργασίας όσο και την αξιοπιστία της ενημέρωσης. Στην Ελλάδα, οι εξελίξεις αυτές επιτείνουν τις προκλήσεις ενός ήδη αποδυναμωμένου επαγγέλματος, με σχετικά χαμηλούς μισθούς, επισφαλείς συνθήκες και συνεχή πίεση για παραγωγή περιεχομένου, ενώ η αξιοπιστία των ΜΜΕ πλήττεται από την εξάρτησή τους από οικονομικά και ενδεχομένως πολιτικά συμφέροντα.

Μια άλλη πλευρά αναδεικνύει, επίσης, ότι οι δημοσιογράφοι καλούνται πλέον να αναλάβουν πολλαπλούς ρόλους – από τη σύνταξη και την επεξεργασία κειμένων έως τη χρήση κάμερας, την παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού και τη διαχείριση πολυμέσων για διαφορετικές πλατφόρμες (Carr, 2019). Αυτή η συγκέντρωση αρμοδιοτήτων (polyvalence) αντανακλά τη συγχώνευση παραδοσιακών και ψηφιακών μορφών ενημέρωσης υπό το πρίσμα μιας αγοράς που επιτάσσει γρήγορη και συνεχόμενη ροή ειδήσεων. Παρότι η ενίσχυση των δεξιοτήτων δύναται να προσφέρει μεγαλύτερο έλεγχο στο τελικό προϊόν, έχει συσχετιστεί με αυξημένο φόρτο εργασίας, την υποβάθμιση της ποιότητας της δημοσιογραφικής ύλης και την εμφάνιση φαινομένων αναπαραγωγής δελτίων Τύπου (churnalism).[1] Σε αυτό το πλαίσιο, η έλλειψη επίσημης επαγγελματικής εκπαίδευσης στις νέες τεχνολογίες και η απουσία ανάλογης αμοιβής για την επιπρόσθετη εργασία υπογραμμίζουν τις θεσμικές προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει το επάγγελμα (Carr, 2019· Daum & Scherer, 2018· Zelizer, 2019).

Η ανάγκη για ευελιξία και ανάπτυξη πολυδεξιοτήτων δεν συνοδεύεται πάντοτε από αντίστοιχες επενδύσεις σε κατάρτιση ή μισθούς. Σύμφωνα με μελέτες, όπως αυτή του Observatoire des Métiers de l'Audiovisuel (2014) στη Γαλλία, η προσαρμογή των δημοσιογράφων γίνεται κυρίως με δική τους πρωτοβουλία και χωρίς θεσμική υποστήριξη. Αντίστοιχα, στην Ολλανδία, η Ένωση Δημοσιογράφων (NVJ) έχει επισημάνει την άνιση πρόσβαση στην επιμόρφω-

---

1. Churnalism: Αναφέρεται στα ελληνικά και ως «μηχανιστική δημοσιογραφία». Πρόκειται για μια δημοσιογραφική πρακτική η οποία στηρίζεται στην επαναχρησιμοποίηση υλικού που παρέχεται από άλλες πηγές και όχι στην αυτόνομη έρευνα.

ση, ιδιαίτερα για τους αυτοαπασχολούμενους δημοσιογράφους, παρά το γεγονός ότι οι εργοδότες απαιτούν πλέον καθολικά πολυμεσικές δεξιότητες. Στην Ελλάδα, η ΕΣΗΕΑ διεξάγει σεμινάρια επιμόρφωσης και κατάρτισης των δημοσιογράφων στο νέο περιβάλλον και στις τεχνολογικές εξελίξεις.

Τέλος, είναι πολύ σημαντικό να διατυπωθεί ότι η πολυπλοκότητα των καθηκόντων, οι επισφαλείς σχέσεις απασχόλησης, η εντατικοποίηση της εργασίας συνδέονται με ζητήματα υγείας των εργαζομένων. Αρκετές μελέτες έδειξαν ότι οι δημοσιογράφοι, επειδή εκτίθενται σε στρεσογόνα ή/και τραυματικά γεγονότα, έχουν αυξημένα ποσοστά άγχους, ενώ εκδηλώνουν συχνά συμπτώματα εργασιακής εξουθένωσης (Katsiroumpa et al., 2024). Η μελέτη των Katsiroumpa et al. (2024) πραγματεύεται αυτό το ζήτημα, και τα συμπεράσματά τους καταδεικνύουν ότι οι δημοσιογράφοι που συμμετείχαν στην έρευνα παρουσίασαν μέτρια έως υψηλά επίπεδα κοινωνικής υποστήριξης, μέτρια επίπεδα ψυχικής ανθεκτικότητας και υψηλά επίπεδα επαγγελματικής εξουθένωσης.

Επιπλέον, η υποστελέχωση των ΜΜΕ, ο αυξημένος φόρτος εργασίας, οι αυστηρές προθεσμίες και η απουσία σταθερού ωραρίου φαίνεται να επηρεάζουν αρνητικά την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής των δημοσιογράφων, οδηγώντας σε αυξημένα επίπεδα επαγγελματικής εξουθένωσης (Gascón et al., 2021). Αν και το φαινόμενο της εργασιακής εξουθένωσης είναι συχνό σε επαγγέλματα υψηλής πίεσης, όπως σε αυτό της ιατρικής, το επάγγελμα του δημοσιογράφου έχει ως έναν βαθμό παραμεληθεί από την ερευνητική, εργασιακή και πολιτική ατζέντα. Υπό αυτή την έννοια, καθίσταται αναγκαίο να αναδειχθούν περισσότερο οι ψυχολογικές επιπτώσεις που συνδέονται με το δημοσιογραφικό επάγγελμα και να διαμορφωθεί μια στοχευμένη στρατηγική εκ μέρους των οργανισμών ΜΜΕ, τόσο για την προστασία της ψυχικής υγείας των εργαζομένων όσο και για την εκπαίδευσή τους στη διαχείριση του άγχους και της επαγγελματικής φθοράς (Hughes et al., 2021).

Στο πλαίσιο των σημαντικών εξελίξεων που επηρεάζουν το επάγγελμα του δημοσιογράφου τα τελευταία χρόνια, η παρούσα έρευνα επιχειρεί μια συνολική αποτύπωση της κατάστασης στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, εξετάζεται η διάρθρωση των επιχειρήσεων του κλάδου σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, χαρτογραφούνται η απασχόληση και οι μισθολογικές τάσεις, αναλύονται οι συνθήκες κοινωνικής ασφάλισης και αναδεικνύονται οι σύγχρονες εργασιακές προκλή-

σεις και οι μετασχηματισμοί του επαγγέλματος. Στόχος είναι να παρουσιαστεί μια πρώτη ολοκληρωμένη εικόνα των χαρακτηριστικών της απασχόλησης και των τάσεων που διαμορφώνουν το δημοσιογραφικό επάγγελμα σήμερα.

1.2 | Στόχος και αντικείμενο της έρευνας

Η παρούσα μελέτη εκκινεί από τη μελέτη του ΙΝΕ ΓΣΕΕ *Μελέτη διάγνωσης δεξιοτήτων. Μια θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση – Δημοσιογράφοι* (Παρασκευοπούλου, 2023) και επικεντρώνει στην καταγραφή και παρουσίαση των ΜΜΕ και των δημοσιογράφων που εργάζονται στην Ελλάδα.[2] Η εκδήλωση του ενδιαφέροντος για περαιτέρω διερεύνηση προκλήθηκε από την ΠΟΕΣΥ, εκφράζοντας την ανάγκη για μια πιο ολοκληρωμένη και λεπτομερή αποτύπωση των συνθηκών απασχόλησης των συγκεκριμένων επαγγελματιών. Η μελέτη επιδιώκει να αποτυπώσει το σύγχρονο προφίλ των δημοσιογράφων στην Ελλάδα μέσα από μια ανάλυση των επιχειρήσεων του κλάδου των ΜΜΕ, των επαγγελματιών του χώρου και των συνθηκών εργασίας. Για τον σκοπό αυτό, διατυπώνονται οι εξής επτά Ειδικοί Στόχοι:

ΕΣ01. Καταγραφή των επιχειρήσεων που ανήκουν στον κλάδο «Ενημέρωση και Επικοινωνία» (NACE, διψήφια ταξινόμηση) ανά περιφέρεια, με έμφαση στην επιχειρηματική δομή και τις τάσεις. Παράλληλα, διερευνώνται και οι τάσεις στο επάγγελμα αναφορικά με τη συγκέντρωση των ΜΜΕ.

ΕΣ02. Χαρτογράφηση της απασχόλησης των δημοσιογράφων ανά περιφέρεια, περιλαμβάνοντας δημογραφικά και επαγγελματικά χαρακτηριστικά, όπως φύλο, επίπεδο εκπαίδευσης και εμπειρία.

---

2. Η έκθεση εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Υποέργου 2 «Δράσεις διάγνωσης, παρακολούθησης και ανάλυσης εξελίξεων και μεταβολών δεξιοτήτων επαγγελμάτων/ειδικοτήτων – Β΄ Κύκλος» της Πράξης με τίτλο «Παρεμβάσεις για την ενίσχυση της εργασίας, των επαγγελμάτων και τη συστηματική παρακολούθηση των μεταβολών του παραγωγικού περιβάλλοντος» με κωδικό ΟΠΣ 5043320 το οποίο υλοποιείται μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία».

ΕΣ03. Σύγκριση της κατανομής των ΜΜΕ και των δημοσιογράφων ανά περιφέρεια, προκειμένου να εντοπιστούν γεωγραφικές ανισότητες.

ΕΣ04. Ανάλυση των μισθολογικών δεδομένων και των ενδεχόμενων διαφοροποιήσεων στις αμοιβές μεταξύ ανδρών και γυναικών, καθώς και ανά ειδικότητα.

ΕΣ05. Ανάλυση των τάσεων στις προσλήψεις και στις αποχωρήσεις στον κλάδο της δημοσιογραφίας ανά ειδικότητα και έτος, με σκοπό την κατανόηση των μετατοπίσεων στην απασχόληση.

ΕΣ06. Καταγραφή και αξιολόγηση των συνθηκών κοινωνικής ασφάλισης και των εισφορών των δημοσιογράφων, τόσο ως μισθωτών όσο και ως μη μισθωτών, εστιάζοντας σε διαφοροποιήσεις ανά φύλο, ηλικία και γεωγραφική περιφέρεια.

ΕΣ07. Επισήμανση ποιοτικών διαστάσεων και θεσμικών ελλειμμάτων που αφορούν την ισότητα των φύλων, την επαγγελματική ανέλιξη και τη θεσμική αναγνώριση της δημοσιογραφικής εργασίας.

1.3 | Μεθοδολογικές σημειώσεις

Η παρούσα εργασία αποτελεί μια μελέτη περίπτωσης η οποία εξετάζει διαφορετικές πτυχές των επαγγελματικών συνθηκών των δημοσιογράφων. Στο πλαίσιό της, η προσέγγιση της μελέτης περίπτωσης επιλέχθηκε προκειμένου να αναδειχθούν οι ιδιαίτερες συνθήκες που διαμορφώνουν την εργασιακή πραγματικότητα των δημοσιογράφων στην Ελλάδα εντός του μεταβαλλόμενου τοπίου των ΜΜΕ. Μέσα από την εστίαση σε ποσοτικά δεδομένα αλλά και δημοσιευμένες μελέτες, επιδιώκεται η κατανόηση των διαρθρωτικών τάσεων στον κλάδο, οι οποίες σχετίζονται με ζητήματα απασχόλησης, επαγγελματικής ταυτότητας, φύλου και προσαρμογής στην ψηφιακή μετάβαση. Η συγκεκριμένη επιλογή επιτρέπει την ανάλυση του επαγγέλματος του δημοσιογράφου σε ένα πλαίσιο εντεινόμενης αβεβαιότητας και μετασχηματισμών.

Αν και η μελέτη περίπτωσης δεν επιτρέπει τη γενίκευση των ευρημάτων, αυτός ο περιορισμός δεν θεωρείται κρίσιμος στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας, καθώς πρόκειται για μια ad hoc μελέτη που επικεντρώνεται σε έναν

συγκεκριμένο πληθυσμό ενδιαφέροντος. Η επιλογή της μεθοδολογικής αυτής προσέγγισης δικαιολογείται απόλυτα από τον σκοπό της έρευνας, ο οποίος είναι η εις βάθος κατανόηση των ιδιαίτερων συνθηκών, εμπειριών και προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι δημοσιογράφοι στην Ελλάδα. Με αυτό ως κεντρικό σημείο, οι ερευνητές υιοθετούν μια σειρά από μεθόδους και τεχνικές ώστε να συνθέσουν το βασικό τοπίο για το επάγγελμα του δημοσιογράφου. Ειδικότερα, αξιοποιείται η τεχνική της έρευνας γραφείου (desk research) χρησιμοποιώντας υπάρχουσες πηγές, στατιστικά δεδομένα και προηγούμενες μελέτες που αφορούν το επάγγελμα του δημοσιογράφου στην Ελλάδα και την Ευρώπη.

Για τη συγκεκριμένη μελέτη γίνεται μια περιγραφική ανάλυση του κλάδου των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον ελλαδικό χώρο. Η μεθοδολογία της μελέτης περιλαμβάνει τη συλλογή και ανάλυση δευτερογενών δεδομένων, καθώς και τη στατιστική απεικόνιση της κατάστασης του κλάδου των ΜΜΕ και της απασχόλησης των δημοσιογράφων στην Ελλάδα. Αρχικά, έγινε η συλλογή των δεδομένων από διαφορετικές πηγές, και τα στοιχεία, αφού συγκεντρώθηκαν, συστηματοποιήθηκαν. Όπου ήταν εφικτό έγιναν γραφικές απεικονίσεις και εκτιμήθηκαν βασικά στατιστικά μεγέθη ώστε να καταστεί λειτουργική η συνοπτική και εύληπτη περιγραφή των υπό διερεύνηση τάσεων για το επάγγελμα του δημοσιογράφου.

1.3.1 Πηγές και δεδομένα

Τα δεδομένα που παρουσιάζονται στην παρούσα μελέτη προέρχονται τόσο από δευτερογενείς πηγές όσο και από πρωτογενή στοιχεία που μας απέστειλε το πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, η ΠΟΕΣΥ με τις ενώσεις συντακτών (ΕΣΗΕΑ, ΕΣΗΕΜ-Θ, ΕΣΗΕΠΗΝ, ΕΣΗΕΘΣτΕΕ, ΕΣΠΗΤ), τα ταμεία των δημοσιογράφων (ΕΔΟΕΑΠ, ΤΕΑΣ ΕΣΗΕΠΗΝ, ΕΤΑΣ-ΕΣΗΕΘΣτΕΕ) και ο ΕΦΚΑ κατόπιν αιτήματος του ΙΝΕ ΓΣΕΕ. Αναφορικά με τα δεδομένα του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ και του ΕΦΚΑ, προετοιμάστηκαν ειδικά αιτήματα από το ΙΝΕ ΓΣΕΕ και απεστάλησαν στους φορείς, οι οποίοι και απέστειλαν τα στοιχεία τον Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2025. Τα υπόλοιπα στοιχεία που παρουσιάζονται προέρχονται από διαφορετικές πηγές και συμπληρώνουν τη γενική εικόνα για το επάγγελ-

μα αλλά και για τις ευρύτερες συνθήκες απασχόλησης που επικρατούν στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται όλες οι διαφορετικές πηγές που αξιοποιήθηκαν για τη σύνθεση της παρούσας μελέτης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 Πηγές που αξιοποιήθηκαν

Πηγή	Στοιχεία	Περιγραφή
EUROSTAT	Στοιχεία για τις επιχειρήσεις, στοιχεία απασχόλησης	Συναθροιστικά στοιχεία για όλες τις χώρες της ΕΕ. Συγκριτική παρουσίαση με την Ελλάδα. Στοιχεία διαθέσιμα online.
ΕΛΣΤΑΤ	Στοιχεία για τις επιχειρήσεις, στοιχεία απασχόλησης	Διαθέσιμα online
Πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ	Στοιχεία απασχόλησης σε τετραψήφια ταξινόμηση	Στοιχεία διαθέσιμα ύστερα από επικοινωνία με τον φορέα
Επιμελητήρια	Στοιχεία για τις επιχειρήσεις, στοιχεία απασχόλησης	Στοιχεία διαθέσιμα ύστερα από επικοινωνία με τον φορέα
Πανόραμα Απογραφικών Δεδομένων	Στοιχεία για τις επιχειρήσεις, στοιχεία απασχόλησης	Στοιχεία διαθέσιμα online
ΠΟΕΣΥ	Στοιχεία για τις επιχειρήσεις, στοιχεία απασχόλησης	Στοιχεία διαθέσιμα ύστερα από επικοινωνία με τον φορέα
Μηχανισμός διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας	Στοιχεία για τις επιχειρήσεις και για την απασχόληση, τις δεξιότητες και την κατανομή της απασχόλησης ανά περιφέρεια	Στοιχεία διαθέσιμα online
Media pluralism monitor	Στοιχεία για τη συγκέντρωση του κλάδου, την πολυφωνία των μέσων και τη συγκέντρωση	https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/
Eurofound	Στοιχεία για τις συνθήκες εργασίας στους κλάδους	

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η διάθεση των στοιχείων χαρακτηρίζεται από χρονικές ασυνέπειες. Αν και η έρευνα αναφέρεται στη χρονική περίοδο 2019-2024, σε αρκετά σημεία της μελέτης τα στοιχεία φθάνουν μέχρι το 2023 και σε άλλες το 2026. Αυτός ο περιορισμός σχετίζεται με τη διαθεσιμότητα των στοιχείων από τους φορείς. Ως εκ τούτου, η χρονική κάλυψη των στοιχείων

παρουσιάζει διαφοροποιήσεις, οι οποίες οφείλονται στη διαθεσιμότητα και στον ρυθμό επικαιροποίησης των δεδομένων από τους επίσημους φορείς παροχής τους. Η ανομοιομορφία αυτή αποτελεί έναν αναπόφευκτο περιορισμό της παρούσας έρευνας.

Το υπόλοιπο της μελέτης διαρθρώνεται ως εξής: στο Κεφάλαιο 2 παρουσιάζεται η κατανομή των ΜΜΕ ανά τύπο και περιφέρεια, και περιγράφεται η συγκέντρωσή τους. Επιπλέον, γίνεται μια συνοπτική περιγραφή των βασικών μεγεθών των επιχειρήσεων ΜΜΕ, όπως είναι ο αριθμός των απασχολουμένων και ο κύκλος εργασιών, ενώ παράλληλα περιγράφονται τα δομικά χαρακτηριστικά και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κλάδος τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ελλάδα. Το συγκεκριμένο κεφάλαιο ολοκληρώνεται με τις σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζει το επάγγελμα του δημοσιογράφου. Στο Κεφάλαιο 3 παρουσιάζονται οι τάσεις στην απασχόληση των δημοσιογράφων μέσα από τα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ (αποχωρήσεις και προσλήψεις) σε περιφερειακό επίπεδο. Παράλληλα, αναδεικνύεται και η τάση της απασχόλησης μέσα από τη διάσταση του φύλου, καθώς και η κινητικότητα των δημοσιογράφων ανά ειδικότητα. Στο Κεφάλαιο 4 περιγράφεται το προφίλ των απασχολούμενων δημοσιογράφων στην Ελλάδα με στοιχεία των ΕΣΗΕΑ, ΕΣΗΕΜ-Θ, ΕΣΗΕΠΗΝ, ΕΣΗΕΘΣτΕΕ και ΕΣΠΗΤ, τα οποία αφορούν την ηλικιακή τους κατανομή καθώς και το ασφαλιστικό τους προφίλ. Στο Κεφάλαιο 5 καταγράφονται ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης και μισθών. Για παράδειγμα, περιγράφονται ο μέσος μισθός και η εξέλιξη των εισφορών και των συντάξεων. Επιπροσθέτως, παρουσιάζονται στοιχεία που σχετίζονται με την υγεία και τις συνθήκες απασχόλησης των δημοσιογράφων, όπως αυτές αποτυπώνονται σε διάφορες μελέτες αλλά και στις έρευνες του EUROFOUND. Τέλος, στο Κεφάλαιο 6 παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και ο επίλογος της μελέτης.

Ολοκληρώνοντας την Εισαγωγή, θα θέλαμε να εκφράσουμε ιδιαίτερες ευχαριστίες προς την κ. Χριστίνα Κοψίνη, Γενική Γραμματέα του ΔΣ της ΠΟΕΣΥ, και τον κ. Σωτήρη Τριανταφύλλου, Πρόεδρο του ΔΣ της ΠΟΕΣΥ, για την αμέριστη υποστήριξή τους, καθώς και για την πολύτιμη συμβολή τους στην αναζήτηση, τη συγκέντρωση και την ερμηνεία των στοιχείων που αξιοποιήθηκαν στη μελέτη.

2 | Ο κλάδος των ΜΜΕ στην Ελλάδα: Κατανομή και δομή

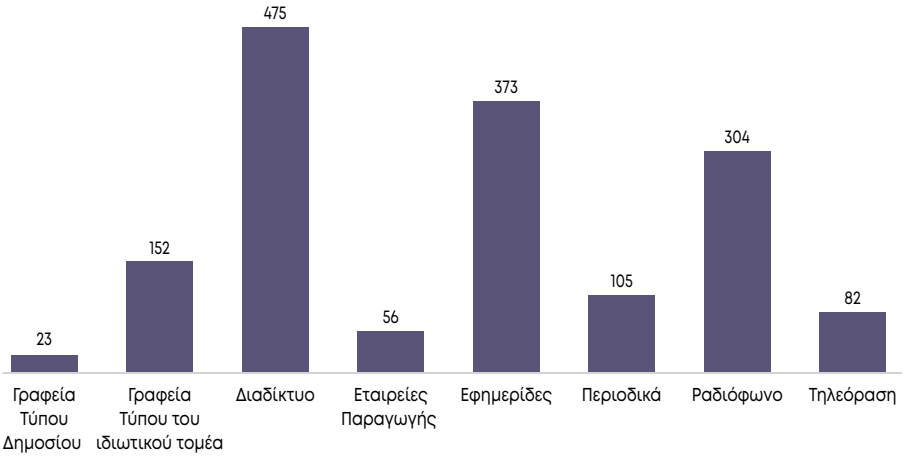
Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση για το πώς διαμορφώνεται ο κλάδος των ΜΜΕ στην Ελλάδα στο πλαίσιο της ψηφιακής μετάβασης και της αυξανόμενης οικονομικής συγκέντρωσης. Παράλληλα, διερευνώνται οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες που προκύπτουν σχετικά με την περιφερειακή ενημέρωση και την πολυφωνία, καθώς το διαδίκτυο κυριαρχεί και οι παραδοσιακές μορφές ενημέρωσης προσπαθούν να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες. Επιπλέον, γίνεται μια απόπειρα να κατανεμηθούν γεωγραφικά τα ΜΜΕ, καθώς και να διασαφηνιστεί ο ρόλος των ψηφιακών μέσων σε αυτές τις εξελίξεις.

2.1 | Κατανομή εργοδοτών ανά κατηγορία μέσου

Στο Γράφημα 1 παρουσιάζεται ο αριθμός και η κατανομή των ΜΜΕ στην Ελλάδα ανά κατηγορία. Συνολικά στη χώρα δραστηριοποιούνται 1.581 επιχειρήσεις ΜΜΕ. Το διαδίκτυο αποτελεί τη μεγαλύτερη κατηγορία στη χώρα, με 475 επιχειρήσεις και το 30% του συνόλου. Η υπερίσχυση του διαδικτύου αναδεικνύει τη μετάβαση στην ψηφιακή εποχή και την προτίμηση των πολιτών για άμεση και προσβάσιμη ενημέρωση μέσω ψηφιακών πλατφορμών. Ακολουθούν οι εφημερίδες, με 373 επιχειρήσεις και το 24%, επιβεβαιώνοντας την ισχυρή παρουσία του έντυπου Τύπου. Στον χώρο του ραδιοφώνου δραστηριοποιούνται 304 επιχειρήσεις (19%), γεγονός που υποδηλώνει τη διατήρηση της απήχησης του μέσου, ιδίως σε τοπικό επίπεδο.

Σημαντική είναι και η παρουσία των γραφείων Τύπου του ιδιωτικού τομέα, με 152 εγγραφές (10%), ενώ τα περιοδικά αντιπροσωπεύουν το 7% (105 επιχειρήσεις). Στην τηλεόραση δραστηριοποιούνται 82 επιχειρήσεις (5%). Επιπλέον, καταγράφονται 56 εταιρείες παραγωγής (4%), ενώ τα γραφεία Τύπου του δημόσιου τομέα περιορίζονται σε 23 μονάδες (1%). Επίσης, δραστηριοποιούνται δύο Ενώσεις, τέσσερις λοιποί φορείς του δημόσιου τομέα και πέντε πρακτορεία του ιδιωτικού τομέα. Αν και δεν υπάρχουν χρονολογικά στοιχεία για να εντοπίσουμε πώς εξελίχθηκαν οι επιχειρήσεις διαχρονικά, η ψηφιακή μετάβαση είναι εμφανής με την κυριαρχία του διαδικτύου, ενώ τα παραδοσιακά μέσα (εφημερίδες και ραδιόφωνο) παραμένουν σημαντικά σε αριθμό. Η τηλεόραση διατηρεί σημαντικό ρόλο αλλά με μικρότερη διασπορά, κυρίως λόγω του υψηλού κόστους λειτουργίας του μέσου. Αξίζει να σημειωθεί ότι η τηλεόραση, παρότι αντιπροσωπεύει μόλις το 5% των επιχειρήσεων ΜΜΕ (82 μονάδες), καταγράφει το μεγαλύτερο ειδικό βάρος στην απασχόληση. Σύμφωνα με τον Πίνακα 14, στα τηλεοπτικά μέσα απασχολούνται 1.548 δημοσιογράφοι (1.329 στην ΕΣΗΕΑ και 219 στην ΕΣΗΕΜ-Θ), αριθμός σημαντικά υψηλότερος από όλα τα υπόλοιπα μέσα. Η τηλεόραση παραμένει ο τομέας με τη μεγαλύτερη εργασιακή πυκνότητα και το υψηλότερο επίπεδο μισθών, επιβεβαιώνοντας τον κεντρικό της ρόλο στο οικοσύστημα των ΜΜΕ.

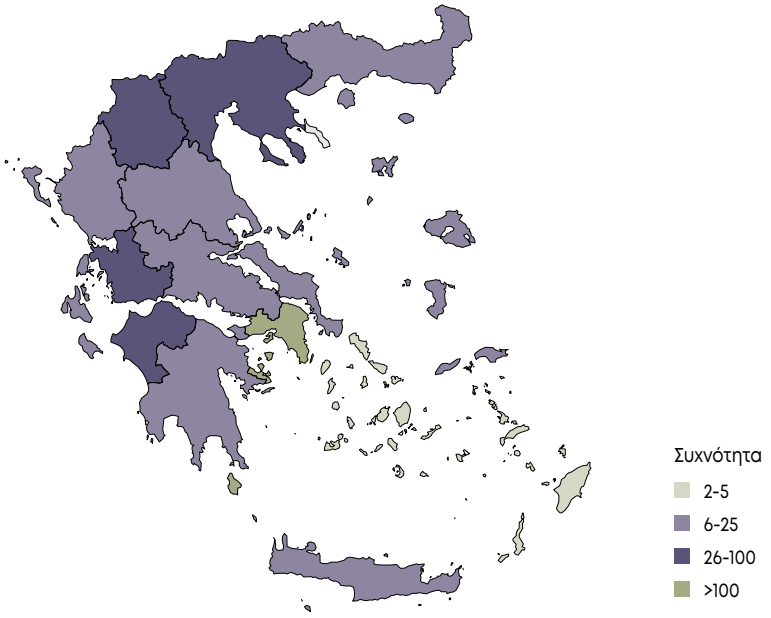
ΓΡΑΦΗΜΑ 1 ΜΜΕ στην Ελλάδα

2.1.1 Περιφερειακή συγκέντρωση ΜΜΕ

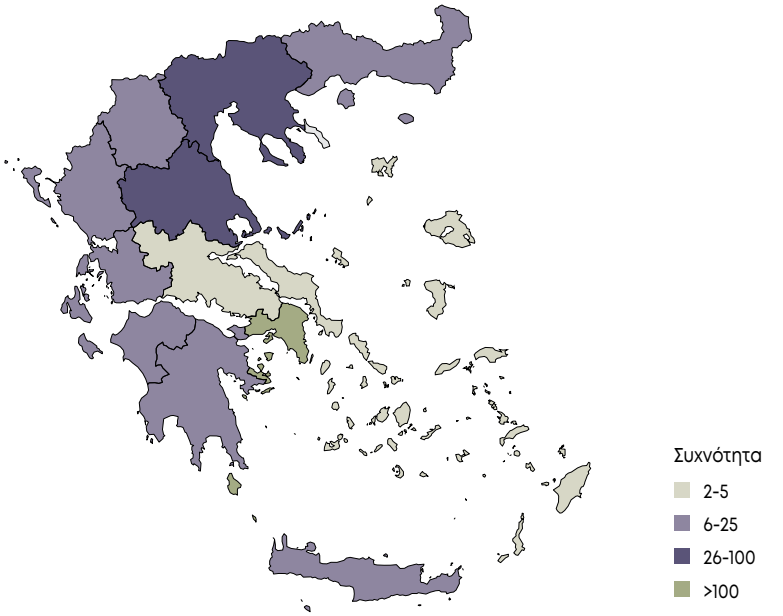
Στον Χάρτη 1 παρουσιάζεται η γεωγραφική συγκέντρωση των εφημερίδων στον ελλαδικό χώρο. Πολύ υψηλή συγκέντρωση εφημερίδων εντοπίζεται στην Αττική (με περισσότερες από 100 εφημερίδες), γεγονός που υποδηλώνει την κυριαρχία της συγκεκριμένης περιφέρειας στο εκδοτικό τοπίο της χώρας. Ακολουθούν με υψηλή συγκέντρωση (26-100 εφημερίδες) οι εξής περιφέρειες: Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Ελλάδα και Δυτική Μακεδονία. Οι περισσότερες περιφέρειες της χώρας έχουν σχετικά μέτρια έως χαμηλή συγκέντρωση (6-25 εφημερίδες), ενώ το Νότιο Αιγαίο παρουσιάζει χαμηλή συγκέντρωση με μόλις 2 εφημερίδες. Η Αττική συγκεντρώνει την πλειονότητα των εφημερίδων, γεγονός αναμενόμενο λόγω της πληθυσμιακής πυκνότητας, της παρουσίας πολλών εκδοτικών ομίλων και της εθνικής εμβέλειας των μέσων που εδρεύουν εκεί.

ΧΑΡΤΗΣ 1 Αριθμός εφημερίδων που εκδίδονται ανά περιφέρεια

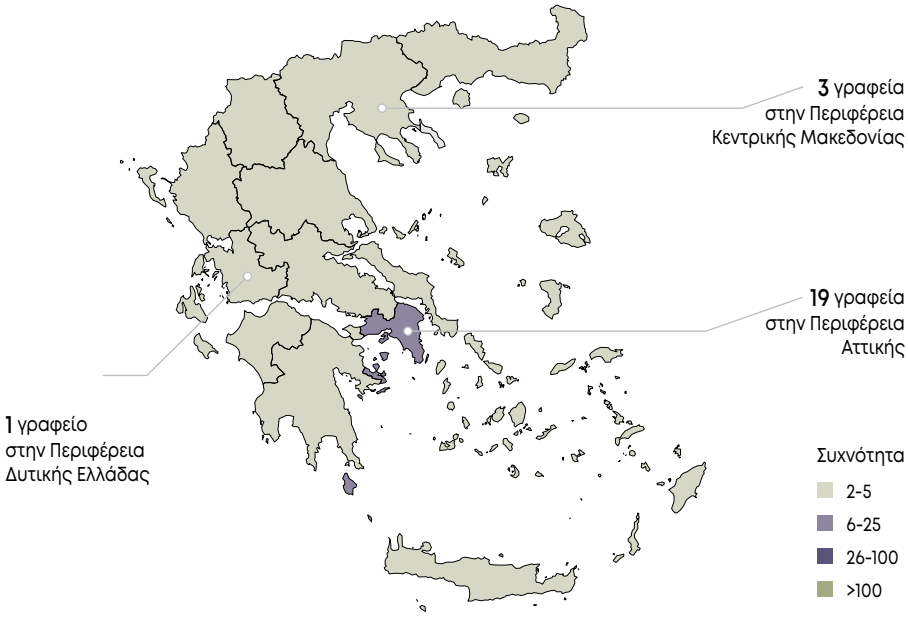
Ο Χάρτης 2 απεικονίζει την κατανομή των διαδικτυακών ΜΜΕ ανά περιφέρεια. Η Αττική καταγράφει περισσότερα από 100 διαδικτυακά ΜΜΕ, επιβεβαιώνοντας τον κυρίαρχο ρόλο της ως ψηφιακού κέντρου πληροφόρησης μεταξύ των περιφερειών της χώρας. Ακολουθούν η Κεντρική Μακεδονία και η Θεσσαλία, οι οποίες εμφανίζουν υψηλή συγκέντρωση (κλάση 26-100 ΜΜΕ) με 44 και 25 διαδικτυακά ΜΜΕ αντίστοιχα, ενώ η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, η Δυτική Μακεδονία, η Ήπειρος, η Δυτική Ελλάδα, τα Ιόνια νησιά, η Πελοπόννησος και η Κρήτη ανήκουν στην κλάση 6-25. Τέλος, στη Στερεά Ελλάδα, στο Βόρειο Αιγαίο και στο Νότιο Αιγαίο καταγράφονται μόλις 2-5 διαδικτυακά μέσα, αναδεικνύοντας την ανάγκη για ψηφιακή ενίσχυση ή στήριξη τοπικών ειδησεογραφικών πλατφορμών. Η κυριαρχία των διαδικτυακών μέσων είναι εμφανής, τόσο ποσοτικά όσο και γεωγραφικά, με σημαντική συγκέντρωση σε μητροπολιτικές περιοχές και περιορισμένη εκπροσώπηση στην περιφέρεια.

ΧΑΡΤΗΣ 2 Αριθμός διαδικτυακών ΜΜΕ ανά περιφέρεια

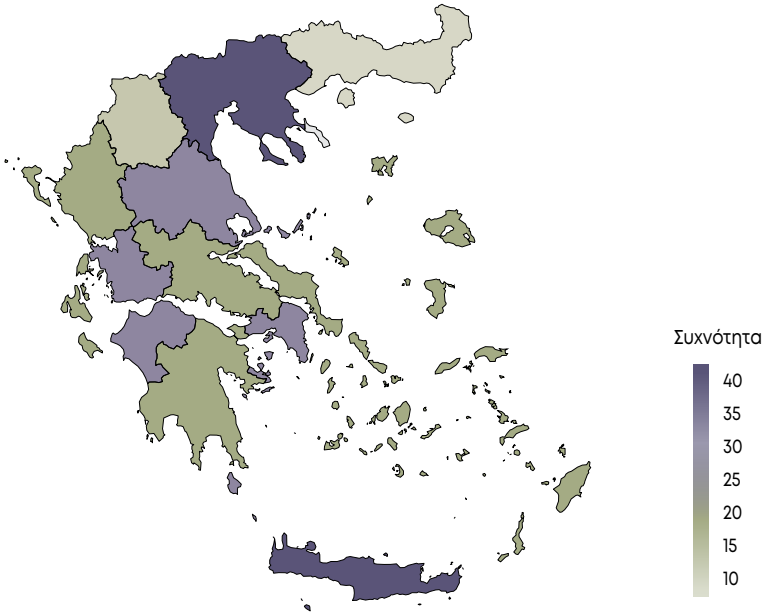
Η γεωγραφική ανάλυση των γραφείων Τύπου Δημοσίου υποδηλώνει, επίσης, μια ανισομερή κατανομή, ενισχύοντας την εικόνα συγκέντρωσης των κρατικών δομών ενημέρωσης στο Λεκανοπέδιο (Χάρτης 3). Όπως φαίνεται στον Χάρτη 3, 19 από τα συνολικά 23 δημόσια γραφεία Τύπου εδρεύουν στην Περιφέρεια Αττικής, δηλαδή το 82,6% του συνόλου. Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας διαθέτει 3 γραφεία, ενώ μόνο 1 γραφείο καταγράφεται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Οι υπόλοιπες περιφέρειες παραμένουν χωρίς καμία δομή δημόσιας εκπροσώπησης Τύπου. Η έντονη αυτή γεωγραφική συγκέντρωση, ενδεχομένως, περιορίζει την επικοινωνιακή εκπροσώπηση της περιφέρειας και ενισχύει την ανισοβαρή πληροφόρηση από την κεντρική διοίκηση προς την κοινωνία, με συνέπειες τόσο για τη διαφάνεια όσο και για την ισότιμη πρόσβαση των πολιτών στην ενημέρωση. Η ανάγκη για ενίσχυση της περιφερειακής παρουσίας των δημόσιων επικοινωνιακών δομών είναι προφανής και πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο πολιτικής ενίσχυσης της ενημέρωσης σε επίπεδο περιφέρειας και τοπικής αυτοδιοίκησης.

ΧΑΡΤΗΣ 3 Αριθμός γραφείων Τύπου Δημοσίου ανά περιφέρεια

Ο Χάρτης 4 παρουσιάζει την κατανομή των ραδιοφωνικών σταθμών ανά περιφέρεια. Η Κεντρική Μακεδονία (41) και η Κρήτη (41) καταγράφουν τον υψηλότερο αριθμό ραδιοφωνικών σταθμών. Οι Περιφέρειες της Αττικής (30), της Δυτικής Ελλάδας (28), της Θεσσαλίας (28) και της Ηπείρου (20) βρίσκονται σε ενδιάμεση θέση, με 20-30 σταθμούς. Ακολουθούν η Πελοπόννησος με 19 σταθμούς, το Νότιο και το Βόρειο Αιγαίο με 17 σταθμούς αντίστοιχα, τα Νησιά του Ιονίου με 19 σταθμούς, ενώ πολύ μικρός αριθμός καταγράφεται σε Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (7).

ΧΑΡΤΗΣ 4 Αριθμός ραδιοφωνικών ΜΜΕ ανά περιφέρεια

Ο κλάδος των ΜΜΕ στην Ελλάδα διανύει μια περίοδο σημαντικών αλλαγών, με ιδιαίτερη έμφαση στην ψηφιακή μετάβαση και την αναδιάρθρωση των παραδοσιακών μορφών ενημέρωσης. Παρά την κυριαρχία της Περιφέρειας Αττικής, τόσο στον αριθμό των επιχειρήσεων όσο και στον κύκλο εργασιών, η περιφερειακή διαφοροποίηση παραμένει έντονη, με περιορισμένη παρουσία ΜΜΕ σε ορισμένες περιφέρειες της χώρας.

2.2 | Απασχόληση και κύκλος εργασιών των ΜΜΕ ανά περιφέρεια

Στον Πίνακα 2, παρουσιάζονται ο αριθμός των νομικών μονάδων, ο κύκλος εργασιών και ο αριθμός των απασχολουμένων για τα έτη 2019-2022 (τελευταίο έτος με διαθέσιμα στοιχεία) όπως καταγράφονται στο Μητρώο Επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ. Ο Πίνακας 2 παρουσιάζει τις οικονομικές δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών (60, διψήφια ταξινόμηση, NACE Αναθ. 2). Το 2019 καταγράφονται 827 νομικές μονάδες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών (NACE-60), με συνολικό κύκλο εργασιών 725,5 εκατ. ευρώ και 8.545 απασχολουμένους. Η Περιφέρεια Αττικής κυριαρχεί, συγκεντρώνοντας το 81,2% της απασχόλησης και το 93,9% περίπου του κύκλου εργασιών. Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ακολουθεί με το 5,5% της απασχόλησης, ενώ οι υπόλοιπες περιφέρειες διατηρούν πολύ χαμηλά ποσοστά, γεγονός που αναδεικνύει την έντονη συγκέντρωση του κλάδου στο μητροπολιτικό κέντρο. Οι περισσότερες περιφέρειες καταγράφουν αναλογία μόλις 1 έως 2 απασχολουμένους ανά νομική μονάδα.

Το 2020 παρατηρείται μικρή μείωση στις νομικές μονάδες (773) και μείωση και στον κύκλο εργασιών (685,6 εκατ. ευρώ), πιθανόν λόγω της πανδημικής κρίσης. Οι απασχολούμενοι μειώνονται στους 7.238, με μικρή μείωση και στην αναλογία απασχολουμένων ανά μονάδα. Η Αττική διατηρεί σταθερά την πρωτοκαθεδρία, με το 82,3% της συνολικής απασχόλησης. Η Κεντρική Μακεδονία σημειώνει μείωση στον κύκλο εργασιών και στους εργαζομένους, ενώ αρκετές περιφέρειες, όπως η Δυτική Μακεδονία και τα Ιόνια Νησιά, εμφανίζονται με ελλιπή δεδομένα για την απασχόληση.[3]

---

3. Κατά τη σημείωση της ΕΛΣΤΑΤ, x = εμπιστευτικά στοιχεία. Ως εκ τούτου, στους πίνακες όπου υπάρχει το συγκεκριμένο σύμβολο, τα δεδομένα δεν είναι διαθέσιμα. Η πιο πιθανή αιτία είναι ότι ο αριθμός των επιχειρήσεων σε αυτές τις περιφέρειες είναι τόσο χαμηλός που μπορεί τα στοιχεία να οδηγήσουν σε έμμεση αποκάλυψη και γι' αυτό δεν δημοσιεύονται.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών (60), 2019-2022

Περιφέρειες	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (χιλ. ευρώ)	Αριθμός απασχολουμένων	Απασχολούμενοι ανά νομική μονάδα	Μερίδιο κύκλου εργασιών	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (χιλ. ευρώ)	Αριθμός απασχολουμένων	Απασχολούμενοι ανά νομική μονάδα	Μερίδιο κύκλου εργασιών
	2019					2020				
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	64	3.298	133	2	0,5%	64	2.132	126	2	0,3%
Κεντρική Μακεδονία	119	16.361	468	4	2,3%	115	14.707	400	3	2,1%
Δυτική Μακεδονία	29	738	42	1	0,1%	x	x	x	x	0,0%
Ήπειρος	30	1.451	62	2	0,2%	29	1.202	50	2	0,2%
Θεσσαλία	57	3.590	112	2	0,5%	56	3.050	106	2	0,4%
Στερεά Ελλάδα	41	2.261	107	3	0,3%	41	1.933	95	2	0,3%
Ιόνιες Νήσοι	24	1.036	59	2	0,1%	x	x	x	x	0,0%
Δυτική Ελλάδα	65	3.035	151	2	0,4%	62	2.123	104	2	0,3%
Πελοπόννησος	50	1.405	86	2	0,2%	50	1.257	79	2	0,2%
Αττική	198	681.535	6.939	35	93,9%	205	650.405	5.954	29	94,9%
Βόρειο Αιγαίο	28	877	41	1	0,1%	29	735	44	2	0,1%
Νότιο Αιγαίο	37	1.386	72	2	0,2%	37	1.037	62	2	0,2%
Κρήτη	85	8.523	273	3	1,2%	85	7.046	218	3	1,0%
Σύνολο	827	725.496	8.545	10		773	685.627	7.238	9	

Περιφέρειες	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (χιλ. ευρώ)	Αριθμός απασχο-λουμένων	Απασχολούμενοι ανά νομική μονάδα	Μερίδιο κύκλου εργασιών	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (χιλ. ευρώ)	Αριθμός απασχο-λουμένων	Απασχολούμενοι ανά νομική μονάδα	Μερίδιο κύκλου εργασιών
	2021					2022				
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	65	2.647	139	2	0,3%	68	3.235	134	2	0,4%
Κεντρική Μακεδονία	119	11.566	501	4	1,4%	125	13.530	516	4	1,6%
Δυτική Μακεδονία	26	712	39		0,1%	22	839	35	2	0,1%
Ήπειρος	29	1.456	62	2	0,2%	29	1.519	62	2	0,2%
Θεσσαλία	59	3.598	119	2	0,4%	63	3.840	134	2	0,4%
Στερεά Ελλάδα	41	2.356	104	3	0,3%	43	2.543	108	3	0,3%
Ιόνιες Νήσοι	25	1.002	52		0,1%	25	1.408	54	2	0,2%
Δυτική Ελλάδα	62	2.505	117	2	0,3%	64	2.797	136	2	0,3%
Πελοπόννησος	50	2.115	79	2	0,3%	54	1.943	76	1	0,2%
Αττική	232	775.635	6.659	29	95,2%	249	811.839	6.747	27	94,8%
Βόρειο Αιγαίο	29	917	46	2	0,1%	27	1.198	41	2	0,1%
Νότιο Αιγαίο	40	1.191	78	2	0,1%	38	1.420	65	2	0,2%
Κρήτη	81	9.409	231	3	1,2%	83	10.095	244	3	1,2%
Σύνολο	858	815.108	8.226	10		890	856.207	8.352	9	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μητρώο Επιχειρήσεων (2025), επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ. Τελευταία ενημέρωση στοιχείων από ΕΛΣΤΑΤ: 1.10.2025, x = εμπιστευτικά στοιχεία

Το 2021 παρατηρείται σημαντική ανάκαμψη: οι νομικές μονάδες ανέρχονται σε 858, ενώ ο κύκλος εργασιών αυξάνεται σημαντικά στα 815,1 εκατ. ευρώ και η απασχόληση φτάνει τους 8.226 εργαζομένους. Η Αττική παραμένει κυρίαρχη (81% της απασχόλησης), αλλά και η Κεντρική Μακεδονία ενισχύει τη συμβολή της (6,1%). Οι υπόλοιπες περιφέρειες εξακολουθούν να διατηρούν μικρά μερίδια στην απασχόληση και στην παραγωγή κύκλου εργασιών, με ποσοστά κάτω του 2%.

Το 2022 σημειώνεται η υψηλότερη τιμή κύκλου εργασιών στην τετραετία (856,2 εκατ. ευρώ) και μικρή αύξηση στις νομικές μονάδες (890) και στους εργαζομένους (8.352). Η Αττική παραμένει κυρίαρχη με το 80,8% της απασχόλησης και με παρόμοια ποσοστά στον κύκλο εργασιών (94,8%). Η Κεντρική Μακεδονία και η Κρήτη είναι οι μόνες περιφέρειες με άνω του 1% της απασχόλησης (6,1% και 2,9% αντίστοιχα). Σε όλες τις υπόλοιπες περιφέρειες η απασχόληση παραμένει σταθερά χαμηλή και οι περισσότερες περιφέρειες καταγράφουν αναλογία μόλις 1-3 απασχολουμένων ανά νομική μονάδα.

Κατά την τετραετία 2019-2022, ο τομέας των ραδιοτηλεοπτικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα διατήρησε σημαντική σταθερότητα ως προς τον αριθμό νομικών μονάδων και τον αριθμό των απασχολουμένων, με οριακές διακυμάνσεις εν μέσω πανδημίας. Ο κύκλος εργασιών παρουσιάζει αυξητική τάση, ιδιαίτερα μετά το 2020, αποτυπώνοντας την ανθεκτικότητα και τη μερική αναδιάρθρωση του κλάδου. Οι περιφέρειες εκτός Αττικής διατηρούν περιθωριακό ρόλο, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη για αποκέντρωση, ενίσχυση των τοπικών παραγωγών περιεχομένου και σχεδιασμό στοχευμένων πολιτικών στήριξης της περιφερειακής ενημέρωσης.

Στον Πίνακα 3, παρουσιάζονται, αντιστοίχως, ο αριθμός των νομικών μονάδων, ο κύκλος εργασιών και ο αριθμός των απασχολουμένων για την οικονομική δραστηριότητα Εκδοτικές δραστηριότητες (58 – διψήφια ταξινόμηση). Κατά το έτος 2019 δραστηριοποιήθηκαν 2.313 επιχειρήσεις, εκ των οποίων οι περισσότερες βρίσκονταν στην Περιφέρεια Αττικής, με το 87,4% του συνολικού κύκλου εργασιών (671,8 εκατ. ευρώ από το σύνολο των 768,3 εκατ. ευρώ) και 9.207 απασχολουμένους σε 1.492 νομικές μονάδες. Ο μέσος αριθμός απασχολουμένων ανά μονάδα στην Αττική ήταν 6, μεγαλύτερος από τον εθνικό μέσο όρο (5). Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η Κεντρική Μακεδονία,

με 260 μονάδες, 830 εργαζομένους και 6,5% μερίδιο στον κύκλο εργασιών. Άλλες περιφέρειες όπως η Θεσσαλία και η Κρήτη, παρότι κατείχαν μικρότερο μερίδιο (1,1%), είχαν σημαντικό αριθμό εργαζομένων ανά μονάδα (4). Ο κλάδος χαρακτηριζόταν από συγκέντρωση πόρων στην Αττική και μικρότερη διασπορά στην υπόλοιπη χώρα.

Το 2020 παρατηρείται μια μείωση σε όλους τους βασικούς δείκτες σε εθνικό επίπεδο, πιθανότατα λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19. Ο συνολικός κύκλος εργασιών μειώθηκε κατά 8,3%, φτάνοντας τα 704,4 εκατ. ευρώ, ενώ οι απασχολούμενοι μειώθηκαν κατά 4,3% (10.962). Στην Αττική, αν και ο απόλυτος αριθμός μονάδων μειώθηκε, η συγκέντρωση αυξήθηκε στο 88% του κύκλου εργασιών. Στις περισσότερες περιφέρειες υπήρξε κάμψη του κύκλου εργασιών (π.χ. 22% στη Θεσσαλία, 13% στην Κρήτη). Η ανθεκτικότητα της Κεντρικής Μακεδονίας και της Δυτικής Ελλάδας καταδεικνύει διαφορετικούς βαθμούς επίδρασης της κρίσης στον κλάδο.

Το 2021 ο συνολικός κύκλος εργασιών ανήλθε ξανά στα επίπεδα του 2019 (767,5 εκατ. ευρώ), ενώ ο αριθμός των απασχολουμένων αυξήθηκε ελαφρώς (11.707). Η Αττική διατήρησε τη δεσπόζουσα θέση της (86,7%) στον κύκλο εργασιών αλλά και στην απασχόληση (78,6% της συνολικής απασχόλησης). Ωστόσο, ενίσχυση παρατηρείται σε περιφέρειες όπως η Κεντρική Μακεδονία (αύξηση 20% έναντι του 2020) και η Θεσσαλία (17% αύξηση έναντι του 2020), υποδεικνύοντας ενδεχόμενες τάσεις περιφερειακής ανασυγκρότησης του κλάδου. Η αναλογία απασχολουμένων ανά μονάδα παρέμεινε σταθερή, καταδεικνύοντας ελαφρώς εντατικοποιημένες πρακτικές χωρίς μεγάλη επέκταση.

Το 2022 καταγράφεται η ισχυρότερη ανάκαμψη του κλάδου. Ο κύκλος εργασιών αυξάνεται κατά 13,4% σε σύγκριση με το 2021, φτάνοντας τα 870 εκατ. ευρώ, και οι απασχολούμενοι ανέρχονται σε 12.131 (3,6%). Η Αττική εξακολουθεί να ηγείται με 86,8% του κύκλου εργασιών, ενώ σημαντική αύξηση καταγράφεται στην Κεντρική Μακεδονία (10%), τη Θεσσαλία (27%) και τη Δυτική Ελλάδα (23%). Η απασχόληση αυξήθηκε αισθητά στις ίδιες περιφέρειες, αποτυπώνοντας μια πιο ισόρροπη ανάκαμψη του κλάδου σε εθνικό επίπεδο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 Εκδοτικές δραστηριότητες (58), 2019-2022

Περιφέρειες	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (χιλ. ευρώ)	Αριθμός απασχο-λουμένων	Απασχολούμενοι ανά νομική μονάδα	Μερίδιο κύκλου εργασιών	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (χιλ. ευρώ)	Αριθμός απασχο-λουμένων	Απασχολούμενοι ανά νομική μονάδα	Μερίδιο κύκλου εργασιών
	2019					2020				
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	66	3.380	129	2	0,4%	66	2.996	130	2	0,4%
Κεντρική Μακεδονία	260	50.085	830	3	6,5%	258	47.471	850	3	6,7%
Δυτική Μακεδονία	36	2.324	63	2	0,3%	37	2.334	62	2	0,3%
Ήπειρος	48	2.235	105	2	0,3%	42	1.753	103	2	0,2%
Θεσσαλία	60	8.826	240	4	1,1%	59	6.858	236	4	1,0%
Στερεά Ελλάδα	51	2.479	92	2	0,3%	50	2.112	91	2	0,3%
Ιόνιες Νήσοι	27	1.699	62	2	0,2%	28	1.035	62	2	0,1%
Δυτική Ελλάδα	78	8.121	185	2	1,1%	80	7.168	196	2	1,0%
Πελοπόννησος	53	4.206	149	3	0,5%	52	2.948	130	3	0,4%
Αττική	1.492	671.825	9.207	6	87,4%	1.458	619.607	8.727	6	88,0%
Βόρειο Αιγαίο	28	1.748	59	2	0,2%	27	1.307	56	2	0,2%
Νότιο Αιγαίο	47	3.301	96	2	0,4%	41	1.919	86	2	0,3%
Κρήτη	67	8.069	238	4	1,1%	73	6.896	233	3	1,0%
Σύνολο	2.313	768.296	11.455	5		2.271	704.404	10.962	5	

Περιφέρειες	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (χιλ. ευρώ)	Αριθμός απασχολουμένων	Απασχολούμενοι ανά νομική μονάδα	Μερίδιο κύκλου εργασιών	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (χιλ. ευρώ)	Αριθμός απασχολουμένων	Απασχολούμενοι ανά νομική μονάδα	Μερίδιο κύκλου εργασιών
	2021					2022				
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	69	3.963	151	2	0,5%	73	4.399	143	2	0,5%
Κεντρική Μακεδονία	261	57.196	987	4	7,5%	276	62.916	1.046	4	7,2%
Δυτική Μακεδονία	37	2.860	66	2	0,4%	38	2.396	62	2	0,3%
Ήπειρος	47	1.934	103	2	0,3%	50	2.249	107	2	0,3%
Θεσσαλία	66	7.994	264	4	1,0%	73	10.139	346	5	1,2%
Στερεά Ελλάδα	51	2.613	104	2	0,3%	50	2.991	103	2	0,3%
Ιόνιες Νήσοι	26	1.194	60	2	0,2%	29	1.645	61	2	0,2%
Δυτική Ελλάδα	83	8.025	213	3	1,0%	82	9.870	224	3	1,1%
Πελοπόννησος	52	3.529	144	3	0,5%	54	4.026	136	3	0,5%
Αττική	1.483	665.523	9.205	6	86,7%	1.521	755.184	9.467	6	86,8%
Βόρειο Αιγαίο	29	1.880	60	2	0,2%	27	2.076	56	2	0,2%
Νότιο Αιγαίο	45	2.820	92	2	0,4%	48	3.585	104	2	0,4%
Κρήτη	78	8.011	258	3	1,0%	75	8.865	276	4	1,0%
Σύνολο	2.327	767.539	11.707	5		2.396	870.340	12.131	5	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μητρώο Επιχειρήσεων (2025), επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ, x = εμπιστευτικά στοιχεία

Σε επίπεδο τετραετίας, οι εκδοτικές δραστηριότητες παρουσίασαν γενικά θετική εξέλιξη μετά τη μείωση του 2020. Ο συνολικός κύκλος εργασιών αυξήθηκε κατά 13,3% (από 768,3 σε 870,3 εκατ. ευρώ), ενώ οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά 5,9%. Η Αττική διατήρησε σταθερά το ηγεμονικό μερίδιο, αλλά περιφέρειες όπως η Κεντρική Μακεδονία, η Θεσσαλία και η Δυτική Ελλάδα σημείωσαν μια δυναμική ανάπτυξη. Η αναλογία εργαζομένων ανά μονάδα παρέμεινε σταθερή στις περισσότερες περιοχές, κάτι που υποδεικνύει έναν σταθερό αλλά ελεγχόμενο ρυθμό επέκτασης και παραγωγικότητας.

Στον Πίνακα 4 καταγράφονται τα αντίστοιχα μεγέθη για την οικονομική δραστηριότητα Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις (59). Το 2019 καταγράφονται συνολικά 1.812 νομικές μονάδες που δραστηριοποιούνται στον τομέα του ΚΑΔ 59, με κύκλο εργασιών 452,7 εκατ. ευρώ και 10.270 απασχολουμένους. Η μέση απασχόληση ανέρχεται σε 6 άτομα ανά επιχείρηση, υποδηλώνοντας έναν σχετικά εντατικό σε ανθρώπινο κεφάλαιο κλάδο. Η Περιφέρεια Αττικής κυριαρχεί με 1.308 επιχειρήσεις και κύκλο εργασιών που ξεπερνά τα 400 εκατ. ευρώ, απορροφώντας το 88,5% του συνολικού κύκλου εργασιών και σχεδόν το σύνολο των απασχολουμένων του τομέα. Η δεύτερη ισχυρότερη παρουσία, αν και με τεράστια απόσταση, είναι η Κεντρική Μακεδονία, με 14,3 εκατ. ευρώ και 498 εργαζομένους. Ακολουθούν η Πελοπόννησος και η Κρήτη, οι οποίες υπερβαίνουν τα 4 εκατ. ευρώ, όμως με πολύ μικρότερα μερίδια αγοράς.

Το 2020 παρατηρείται αύξηση του αριθμού νομικών μονάδων (1.907) αλλά μείωση του κύκλου εργασιών (373 εκατ. ευρώ), ενώ ο συνολικός αριθμός απασχολουμένων μειώνεται σε 9.705. Η μέση απασχόληση ανά επιχείρηση μειώνεται ελαφρώς σε 5 άτομα, κάτι που μπορεί να αποδοθεί στην είσοδο μικρότερων ή νεοσύστατων επιχειρήσεων. Η Αττική διατηρεί την πρωτοκαθεδρία της, με τη μικρή αύξηση του μεριδίου της στο 93%, διατηρώντας σχεδόν αμετάβλητο αριθμό εργαζομένων (8.418). Η Κεντρική Μακεδονία κατέχει το δεύτερο μεγαλύτερο μερίδιο του κύκλου εργασιών (8,3 εκατ. ευρώ) με 2,2% και 514 απασχολουμένους. Τα ποσοστά είναι κατά πολύ χαμηλότερα από αυτά της Αττικής, ενώ όλες οι υπόλοιπες περιφέρειες κινούνται σε ακόμα μικρότερα ποσοστά έναντι αυτών της Κεντρικής Μακεδονίας, αποκαλύπτοντας ιδιαίτερες ασυμμετρίες στην αγορά των ΜΜΕ εντός της χώρας.

Το 2021 καταγράφεται μικρή μείωση στον κύκλο εργασιών (554,8 εκατ. ευρώ) παρά την αύξηση στις νομικές μονάδες (2.318) και στους εργαζομένους (13.194). Η μέση απασχόληση επανέρχεται στα 6 άτομα ανά μονάδα. Η Αττική επανακτά μέρος της κυριαρχίας της, με μερίδιο 92,9% στον κύκλο εργασιών, γεγονός που υποδηλώνει ενίσχυση της συγκέντρωσης του κλάδου. Η Κεντρική Μακεδονία (18,5 εκατ. ευρώ) και η Κρήτη (7,9 εκατ. ευρώ) συνεχίζουν να ξεχωρίζουν, ενώ η Πελοπόννησος και το Νότιο Αιγαίο παρουσιάζουν θετικές τάσεις.

Το 2022 σηματοδοτεί μια περίοδο δυναμικής ανάκαμψης: ο αριθμός των μονάδων αυξάνεται περαιτέρω (2.752), ο κύκλος εργασιών ανέρχεται στα 675,1 εκατ. ευρώ και ο αριθμός των απασχολουμένων φτάνει τους 14.563. Η μέση απασχόληση ανά επιχείρηση πέφτει ελαφρά, στα 5 άτομα. Η Αττική, αν και καταγράφει μείωση στο μερίδιό της (88,1%), εξακολουθεί να κατέχει δεσπόζουσα θέση, με 595 εκατ. ευρώ στον κύκλο εργασιών και 12.735 εργαζομένους. Η Κεντρική Μακεδονία εντυπωσιάζει με 52 εκατ. ευρώ (7,8% του κύκλου εργασιών), κατακτώντας τη δεύτερη θέση, με σταθερά αυξανόμενη απασχόληση (953 άτομα). Η Κρήτη παρουσιάζει επιπλέον άνοδο, όπως και το Νότιο Αιγαίο, η Πελοπόννησος και η Δυτική Ελλάδα, δείχνοντας σημαντικές δυνατότητες αποκέντρωσης της παραγωγής περιεχομένου.

Η περίοδος 2019-2022 χαρακτηρίζεται από σαφή ανοδική τάση όσον αφορά τόσο τον αριθμό επιχειρήσεων όσο και τα οικονομικά μεγέθη του κλάδου. Ο κύκλος εργασιών αυξάνεται σε εθνικό επίπεδο κατά 50% την τετραετία 2019-2022. Η ίδια τάση παρατηρείται και ως προς τον αριθμό των απασχολουμένων. Για άλλη μια φορά, η Περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνει το 90% του συνολικού κύκλου εργασιών, γεγονός που καταδεικνύει τη μεγάλη συγκέντρωση της δραστηριότητας στο κέντρο. Συνολικά, η εξέλιξη της περιόδου δείχνει ενίσχυση του επιχειρηματικού δυναμισμού, αλλά με εστίαση στο κέντρο και ιδιαίτερες ασυμμετρίες στην περιφέρεια της χώρας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις (59), 2019-2022

Περιφέρειες	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (χιλ. ευρώ)	Αριθμός απασχολουμένων	Απασχολούμενοι ανά νομική μονάδα	Μερίδιο κύκλου εργασιών	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (χιλ. ευρώ)	Αριθμός απασχολουμένων	Απασχολούμενοι ανά νομική μονάδα	Μερίδιο κύκλου εργασιών
	2019					2020				
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	23	1.152	52	2	0,3%	24	573	47	2	0,2%
Κεντρική Μακεδονία	167	14.296	498	3	3,2%	185	8.353	514	3	2,2%
Δυτική Μακεδονία	9	471	19	2	0,1%	x	x	x	x	
Ήπειρος	24	407	27	1	0,1%	24	406	33	2	0,1%
Θεσσαλία	40	2.046	93	2	0,5%	40	914	75	4	0,2%
Στερεά Ελλάδα	24	1.735	68	3	0,4%	24	951	70	2	0,3%
Ιόνιες Νήσοι	18	941	44	2	0,2%	x	x	x	x	
Δυτική Ελλάδα	37	1.656	60	2	0,4%	43	1.365	66	2	0,4%
Πελοπόννησος	45	4.940	132	3	1,1%	44	3.939	121	3	1,1%
Αττική	1.308	400.820	8.791	7	88,5%	1.403	346.894	8.418	6	93,0%
Βόρειο Αιγαίο	21	11.985	79	4	2,6%	21	3.585	63	2	1,0%
Νότιο Αιγαίο	38	2.802	107	3	0,6%	40	1.468	86	2	0,4%
Κρήτη	58	9.420	300	5	2,1%	59	4.598	212	3	1,2%
Σύνολο	1.812	452.671	10.270	6		1.907	373.045	9.705	5	

Περιφέρειες	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (χιλ. ευρώ)	Αριθμός απασχολουμένων	Απασχολούμενοι ανά νομική μονάδα	Μερίδιο κύκλου εργασιών	Αριθμός νομικών μονάδων	Κύκλος εργασιών (χιλ. ευρώ)	Αριθμός απασχολουμένων	Απασχολούμενοι ανά νομική μονάδα	Μερίδιο κύκλου εργασιών
	2021					2022				
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	25	506	54	2	0,1%	26	1.180	57	2	0,2%
Κεντρική Μακεδονία	222	18.488	768	3	3,3%	274	52.715	953	3	7,8%
Δυτική Μακεδονία	x	x	x			x	x	x	x	
Ήπειρος	27	349	29	1	0,1%	25	519	28	1	0,1%
Θεσσαλία	46	1.359	94	2	0,2%	54	2.880	102	2	0,4%
Στερεά Ελλάδα	28	1.650	62	2	0,3%	31	1.930	69	2	0,3%
Ιόνιες Νήσοι	22	752	41		0,1%	21	772	36	2	0,1%
Δυτική Ελλάδα	48	1.994	80	2	0,4%	53	2.529	82	2	0,4%
Πελοπόννησος	53	4.059	141	3	0,7%	57	4.674	140	2	0,7%
Αττική	1.739	515.571	11.584	7	92,9%	2.088	595.045	12.735	6	88,1%
Βόρειο Αιγαίο	x	x	x			x	x	x	x	
Νότιο Αιγαίο	43	2.056	96	2	0,4%	47	3.687	132	3	0,5%
Κρήτη	65	7.972	245	4	1,4%	76	9.212	229	3	1,4%
Σύνολο	2.318	554.757	13.194	6		2.752	675.143	14.563	5	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Μητρώο Επιχειρήσεων (2025), επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ, x = εμπιστευτικά στοιχεία

2.3 | Δομικά χαρακτηριστικά και προκλήσεις του κλάδου των ΜΜΕ

Σε αυτό το υποκεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της διαχρονικής έρευνας του Center for Pluralism and Media Freedom. Οι μελέτες παρουσιάζουν τα αποτελέσματα ερευνών που διεξάγονται κάθε χρόνο στις χώρες της ΕΕ και έχουν ως στόχο να αξιολογήσουν τους κινδύνους για τον πλουραλισμό των μέσων ενημέρωσης τόσο στα κράτη μέλη της ΕΕ όσο και στις υποψήφιες χώρες. Το συγκεκριμένο εργαλείο (Media Pluralism Monitor) βασίζεται σε μια ολιστική προσέγγιση, λαμβάνοντας υπόψη τις νομικές, πολιτικές και οικονομικές μεταβλητές που είναι σημαντικές για την ανάλυση των επιπέδων πλουραλισμού στα συστήματα μέσων ενημέρωσης. Σε κάθε περίπτωση, σε αυτό το υποκεφάλαιο δεν αναφέρονται όλοι οι θεματικοί άξονες του εργαλείου, παρά μόνο δύο από τους τέσσερις, προκειμένου να παρουσιαστεί μια εικόνα σε σχέση με την αγορά και τη συμπεριληπτικότητα. Μόνο επιγραμματικά αναφέρονται οι δύο άλλοι άξονες που σχετίζονται με τη θεμελιώδη προστασία και την πολιτική ανεξαρτησία.[4]

2.3.1 Η τρέχουσα κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι θεματικοί άξονες που εξετάζει η μελέτη και οι επιμέρους δείκτες τους παρουσιάζονται στον Πίνακα 5. Ειδικότερα, η θεμελιώδης προστασία περιλαμβάνει την προστασία της ελευθερίας της έκφρασης και του δικαιώματος στην πληροφόρηση, την προστασία του δημοσιογραφικού επαγγέλματος, την ανεξαρτησία και την αποτελεσματικότητα της ρυθμιστικής αρχής των ΜΜΕ, καθώς και την καθολική κάλυψη και πρόσβαση στο διαδίκτυο. Ο πλουραλισμός της αγοράς εξετάζεται με βάση τη διαφάνεια του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των ΜΜΕ, τη συγκέντρωση των μέσων ενημέρωσης και των πλατφορμών, την εφαρμογή του δίκαιου ανταγωνισμού, τη βιωσιμότητα των μέσων και την επιρροή της ιδιοκτησίας και των εμπορικών συμφερόντων στη σύνταξη του περιεχομένου. Η

---

4. Ο αναγνώστης που ενδιαφέρεται μπορεί να ανατρέξει στις πλήρεις μελέτες, οι οποίες βρίσκονται εδώ: https://cmpf.eui.eu/

πολιτική ανεξαρτησία αξιολογείται με βάση την ανεξαρτησία από πολιτικές επιρροές, τη συντακτική ανεξαρτησία, τη σχέση των ραδιοτηλεοπτικών μέσων και των διαδικτυακών πλατφορμών με τις δημοκρατικές διαδικασίες, τη διαχείριση των κρατικών πόρων και τα μέτρα ενίσχυσης, καθώς και την ανεξαρτησία των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών μέσων. Τέλος, η κοινωνική συμπερίληψη εξετάζεται με βάση την πρόσβαση των μειονοτικών ομάδων στα ΜΜΕ, τη συμμετοχή και την πρόσβαση των γυναικών σε αυτά, την παιδεία στα ΜΜΕ και την προστασία από παράνομο και επιβλαβές περιεχόμενο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 Θεματικοί άξονες και δείκτες του Media Pluralism Monitor

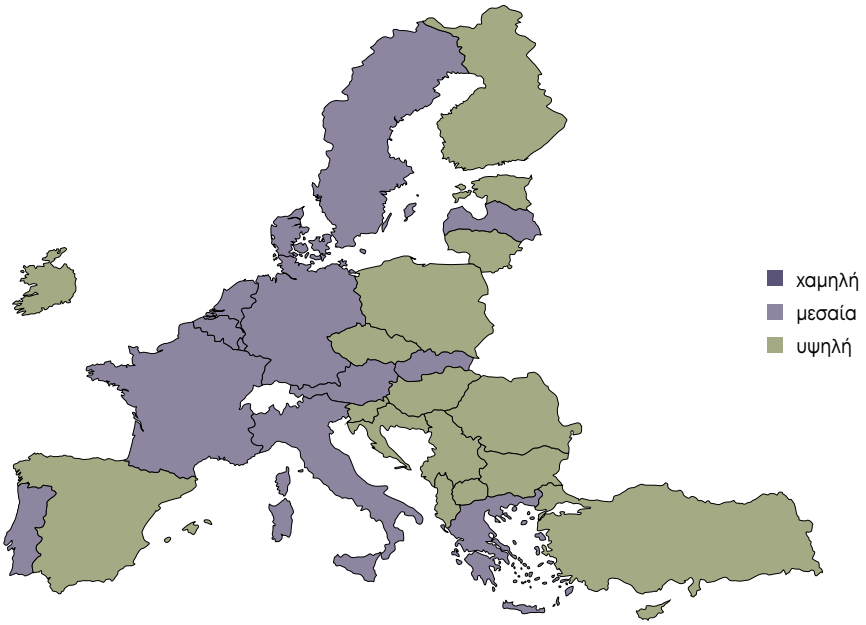
Θεμελιώδης προστασία	**Πλουραλισμός της αγοράς**
Προστασία της ελευθερίας της έκφρασης	Διαφάνεια ιδιοκτησιακού καθεστώτος των ΜΜΕ
Προστασία του δικαιώματος στην πληροφόρηση	Συγκέντρωση των μέσων ενημέρωσης
Προστασία του δημοσιογραφικού επαγγέλματος	Συγκέντρωση πλατφορμών και εφαρμογή του δίκαιου ανταγωνισμού
Ανεξαρτησία και αποτελεσματικότητα της ρυθμιστικής αρχής των ΜΜΕ	Βιωσιμότητα των μέσων
Καθολική κάλυψη και πρόσβαση στο διαδίκτυο	Επιρροή ιδιοκτησίας και εμπορικών συμφερόντων στη σύνταξη περιεχομένου
Πολιτική ανεξαρτησία	**Κοινωνική συμπερίληψη**
Ανεξαρτησία από πολιτικές επιρροές	Πρόσβαση μειονοτικών ομάδων στα ΜΜΕ
Συντακτική ανεξαρτησία	Τοπικά/περιφερειακά ΜΜΕ
Ραδιοτηλεοπτικά μέσα, διαδικτυακές πλατφόρμες και δημοκρατικές διαδικασίες	Συμμετοχή και πρόσβαση των γυναικών στα ΜΜΕ
Διαχείριση κρατικών πόρων και μέτρα ενίσχυσης	Παιδεία στα ΜΜΕ
Ανεξαρτησία των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών μέσων	Προστασία από παράνομο και επιβλαβές περιεχόμενο

Πηγή: Blagojev et al. (2025)· Bleyer-Simon et al. (2024)· Papadopoulou & Angelou (2025)

Ο δείκτης για τον **πλουραλισμό στην αγορά** εξετάζει τον ανταγωνισμό, τη συγκέντρωση της αγοράς τόσο ως προς την παραγωγή όσο και ως προς τη διανομή, τη βιωσιμότητα των μέσων ενημέρωσης σε οικονομικό επίπεδο και

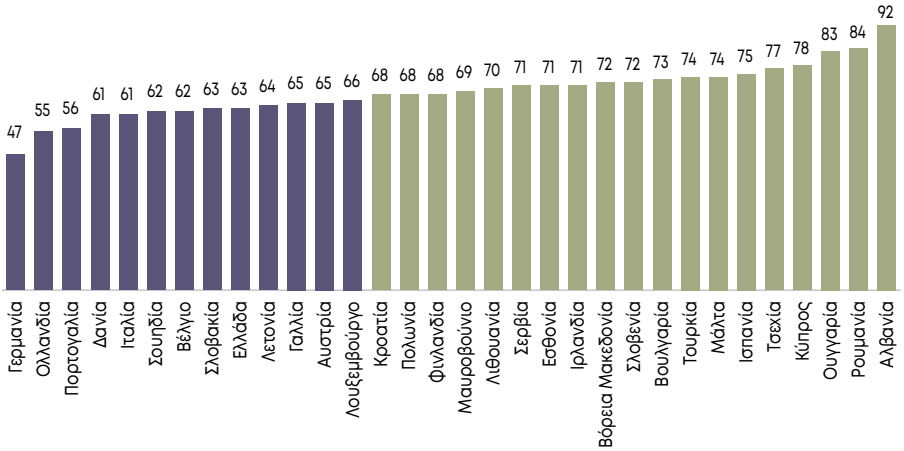
την επιρροή των εμπορικών συμφερόντων και της ιδιοκτησίας στο συντακτικό περιεχόμενο (Χάρτης 5). Σε σύγκριση με τα έτη πριν το 2023, η βαθμολογία παραμένει πολύ υψηλή. Για το έτος 2023, το συνολικό σκορ για τον συγκεκριμένο άξονα ήταν 69% (υψηλός κίνδυνος) στο σύνολο των 32 χωρών (ΕΕ-27 και 5 υποψήφιες). Για τον συγκεκριμένο άξονα, καμία χώρα δεν χαρακτηρίζεται ως χαμηλού κινδύνου. Οι 13 χώρες κατατάσσονται σε μεσαίο κίνδυνο και οι 19 σε υψηλό κίνδυνο (Γράφημα 2). Παρατηρείται, επίσης, ότι όχι μόνο δεν υπάρχει καμία χώρα σε χαμηλό κίνδυνο, αλλά το χαμηλότερο επίπεδο κινδύνου είναι το 47% (Γερμανία). Αυτή η ομοιογένεια μπορεί να ερμηνευθεί ως αποτέλεσμα των χαρακτηριστικών της αγοράς των ΜΜΕ, της δομικής τάσης προς συγκέντρωση, καθώς και των συγκλινουσών οικονομικών τάσεων στα έσοδα σε μια αγορά που γίνεται ολοένα και πιο ενοποιημένη.

ΧΑΡΤΗΣ 5 Αποτύπωση του πλουραλισμού στην αγορά (ΕΕ, 2023)

Πηγή: Bleyer-Simon et al. (2024), Figure 4.b

ΓΡΑΦΗΜΑ 2 Πλουραλισμός στην αγορά (%)

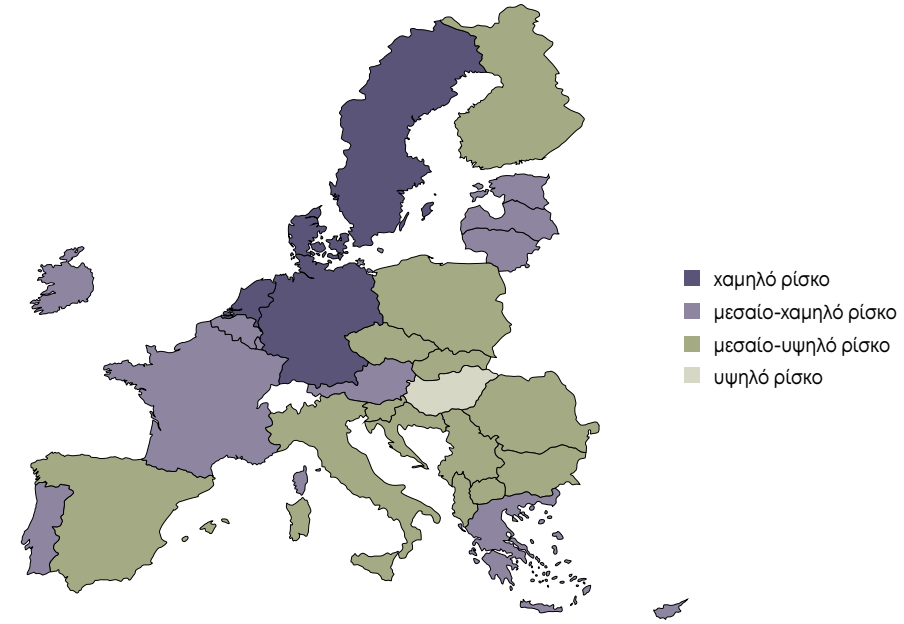
Στο MPM2024 (Bleyer-Simon et al., 2024), σε σύγκριση με το MPM2023, τέσσερις χώρες μετακινήθηκαν από υψηλό σε μεσαίο κίνδυνο (Αυστρία, Βέλγιο, Ελλάδα και Σλοβακία) και δύο χώρες μετακινήθηκαν από μεσαίο σε υψηλό κίνδυνο (Κροατία και Βόρεια Μακεδονία). Όσον αφορά τις χώρες που κατέγραψαν μείωση του κινδύνου, το αποτέλεσμα οφείλεται σε διαφορετικούς λόγους: στην Αυστρία, στο Βέλγιο και στη Σλοβακία αναφέρεται βελτίωση των οικονομικών συνθηκών που σχετίζεται με τα διαφημιστικά έσοδα ή/και με την ανάπτυξη καινοτόμων μοντέλων χρηματοδότησης, ή/και με τα έσοδα των δημόσιων μέσων ενημέρωσης (Seethaler & Beaufort, 2024), ενώ η βελτιωμένη βαθμολογία της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα οφείλεται στην εφαρμογή ενός νέου νόμου για τη διαφάνεια της ιδιοκτησίας των ΜΜΕ. Ο υποδείκτης για τα ιδιοκτησιακά συμφέροντα εμφανίζει υψηλό κίνδυνο σε 28 χώρες. Μόνο η Φινλανδία, η Σουηδία και οι Κάτω Χώρες θεωρούνται χαμηλού κινδύνου, ενώ η Δανία μεσαίου κινδύνου. Είναι σύνηθες οι ιδιοκτήτες μέσων ενημέρωσης να έχουν σημαντικά συμφέροντα σε άλλους κλάδους της οικονομίας. Μόνο τέσσερις χώρες (Δανία, Φινλανδία, Σουηδία και Κάτω Χώρες) ανέφεραν ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις των ΜΜΕ στις χώρες τους επένδυαν αποκλειστικά σε τομείς που συνδέονταν με τα μέσα ενημέρωσης.

Η ύπαρξη συμφερόντων σε άλλους κλάδους συνιστά κίνδυνο για την πολυφωνία των μέσων, καθώς ενδέχεται να υπάρξει μεροληπτική κάλυψη

σχετικά με τις άλλες επιχειρήσεις των ιδιοκτητών· επιπλέον, αν αυτές οι επιχειρήσεις εξαρτώνται από δημόσιες συμβάσεις ή υπόκεινται σε αυστηρή ρύθμιση, τα οικονομικά συμφέροντα μπορούν εύκολα να μεταφραστούν σε πολιτικές χάρες που υπονομεύουν τον ρόλο των μέσων ως θεσμικού «φύλακα». Παράλληλα, τα ισχυρά συμφέροντα μπορούν να θεωρηθούν εμπόδιο στη μεταρρύθμιση των μέσων ενημέρωσης, όπως δείχνει το παράδειγμα της Βόρειας Μακεδονίας: «Καθ' όλη τη διάρκεια του 2023, καθώς εξελισσόταν η διαδικασία μεταρρυθμίσεων της νομοθεσίας για τα μέσα ενημέρωσης με τη στήριξη της ΕΕ, οι πιέσεις από ιδιοκτήτες των πιο επιδραστικών μέσων ήταν ιδιαίτερα ορατές, θέτοντας ανοιχτά σε κίνδυνο την ακεραιότητα του περιεχομένου των μέσων» (Micevski & Trpevska, 2024).

Αναφορικά με τα αποτελέσματα της ίδιας έκθεσης για το 2025 (Blagojev et al., 2025), κανένα κράτος μέλος δεν εμπίπτει στις ακραίες ζώνες κινδύνου (πολύ υψηλού/πολύ χαμηλού), με μόνη εξαίρεση την Ουγγαρία, η οποία κατατάσσεται στην κατηγορία υψηλού κινδύνου (Χάρτης 6). Τα περισσότερα κράτη μέλη αξιολογούνται ως μεσαίου κινδύνου, με περίπου τα μισά να βρίσκονται στην ανώτερη βαθμίδα της κατηγορίας μεσαίου κινδύνου (μεσαίου-υψηλού) (Ιταλία, Σλοβακία, Τσεχία, Ισπανία, Πολωνία, Κροατία, Σλοβενία, Βουλγαρία, Ελλάδα, Κύπρος, Ρουμανία και Μάλτα) και τα υπόλοιπα μισά (Λιθουανία, Εσθονία, Φινλανδία, Βέλγιο, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο, Αυστρία, Γαλλία, Πορτογαλία και Λετονία) στη χαμηλότερη βαθμίδα της ζώνης μεσαίου κινδύνου (μεσαίου-χαμηλού). Ο μέσος όρος κινδύνου για την ΕΕ εκτιμάται στο 49% (ζώνη μεσαίου-χαμηλού κινδύνου). Από τις χώρες που αξιολογήθηκαν, μόνο τέσσερις –η Γερμανία, η Σουηδία, η Δανία και οι Κάτω Χώρες– αξιολογούνται στην κατηγορία χαμηλού κινδύνου.

ΧΑΡΤΗΣ 6 Πολυφωνία στα ΜΜΕ (ΕΕ, 2025)

Πηγή: Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2025), https://cmpf.eui.eu/mpm-interactive-results/

Η καλή τους επίδοση αντικατοπτρίζει την ισχυρή **θεμελιώδη προστασία** των μέσων ενημέρωσης, καθώς και τις καλές δικλείδες ασφαλείας για την **πολιτική ανεξαρτησία** των μέσων, και σε μικρότερο βαθμό για ένα συμπεριληπτικό μιντιακό περιβάλλον. Σε ό,τι αφορά το τελευταίο, η Γερμανία ξεχωρίζει ως εξαίρεση, καθώς αναφέρονται συγκεκριμένοι κίνδυνοι που σχετίζονται με την ισότητα των φύλων στα μέσα. Παρά την ανθεκτική συνολική τους επίδοση στους τρεις από τους τέσσερις τομείς του MPM, πρέπει να σημειωθούν οι έντονοι κίνδυνοι στην πολυφωνία της αγοράς σε αυτές τις χώρες, στοιχείο που ευθυγραμμίζεται με τις ευρύτερες τάσεις στην ΕΕ.

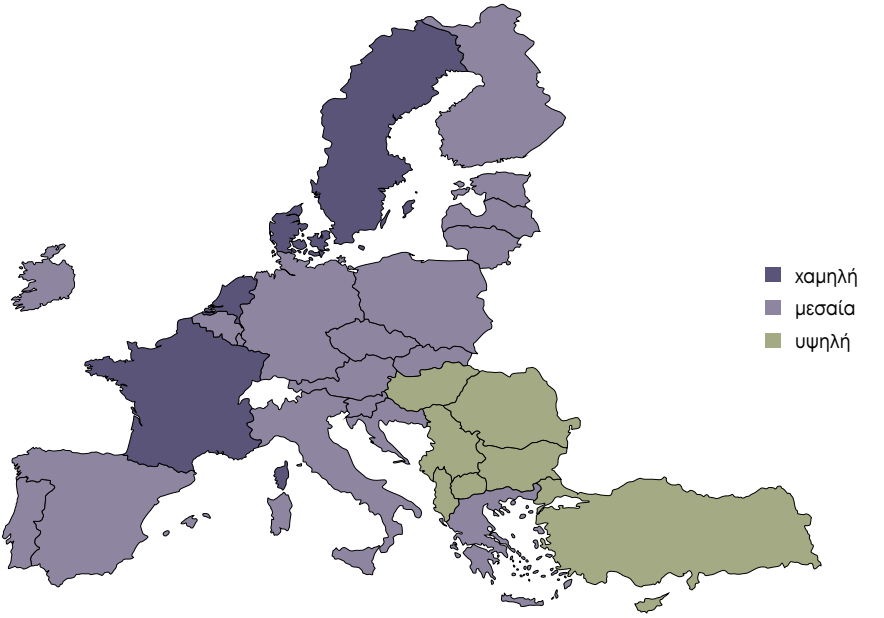
Η Ουγγαρία, στα όρια της ζώνης πολύ υψηλού κινδύνου, ξεχωρίζει ως η χώρα με τις χειρότερες επιδόσεις με μεγάλη διαφορά, ακολουθούμενη από τη Ρουμανία και τη Μάλτα, οι οποίες κατέγραψαν συνολικούς δείκτες κινδύνου που πλησιάζουν τη ζώνη υψηλού κινδύνου. Τόσο η Ουγγαρία όσο και η Μάλτα παρουσιάζουν ιδιαίτερα σοβαρές ελλείψεις στους τομείς της πολυφωνίας

της αγοράς και της πολιτικής ανεξαρτησίας, καθώς πολιτικοί παράγοντες ασκούν υπερβολικό έλεγχο τόσο στα ιδιωτικά όσο και στα δημόσια μέσα, μεταξύ άλλων και μέσω της επιρροής τους στα διαθέσιμα μέσα χρηματοδότησης. Η Κύπρος, η Ρουμανία, η Βουλγαρία και, σε μικρότερο βαθμό, η Ελλάδα καταγράφουν ιδιαίτερα χαμηλές επιδόσεις όσον αφορά την πολυφωνία της αγοράς και την κοινωνική συμπερίληψη. Η Ελλάδα σημειώνει κακή επίδοση σε όλους τους τομείς, με τους δείκτες κινδύνου της να κυμαίνονται στη ζώνη μεσαίου-υψηλού κινδύνου (57% έως 67%), με έναν τομέα (τον πλουραλισμό στην αγορά, με 67%) να φτάνει το όριο υψηλού κινδύνου.

Ο παράγοντας που μετράει την **κοινωνική συμπερίληψη** (**Social Inclusiveness**) είναι η δεύτερη πιο προβληματική περιοχή που μελετήθηκε για το έτος 2023 (Χάρτης 7). Ο μέσος δείκτης κινδύνου παραμένει στο εύρος μεσαίου κινδύνου, στο 55% (στο σύνολο των 32 χωρών· για την ΕΕ-27, 52%). Από τις 32 χώρες που μελετήθηκαν, πέντε χώρες κατατάσσονται στο εύρος χαμηλού κινδύνου: Δανία, Γαλλία, Λιθουανία, Ολλανδία και Σουηδία. Δεκαοχτώ χώρες κατατάσσονται στο εύρος μεσαίου κινδύνου (Αυστρία, Βέλγιο, Κροατία, Τσεχία, Εσθονία, Φινλανδία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Λετονία, Λουξεμβούργο, Βόρεια Μακεδονία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Ισπανία και Σλοβενία).

Η Φινλανδία και η Γερμανία κατατάσσονται στο χαμηλότερο άκρο της ζώνης μεσαίου κινδύνου. Εννέα χώρες σχετίζονται με υψηλό κίνδυνο: Αλβανία, Βουλγαρία, Κύπρος, Ουγγαρία, Μάλτα, Μαυροβούνιο, Ρουμανία, Σερβία και Τουρκία. Ορισμένες χώρες, όπως η Κύπρος, η Ελλάδα, η Μάλτα και η Σερβία, έχουν διακυμάνσεις μεταξύ μεσαίου και υψηλού κινδύνου. Η Ελλάδα μετακινήθηκε από το υψηλό εύρος στο μεσαίο, καθώς έγιναν ορισμένες προσπάθειες στον τομέα της ψηφιακής παιδείας και της καταπολέμησης της παραπληροφόρησης. Ωστόσο, θα χρειαστεί να επιβεβαιωθεί τα επόμενα χρόνια εάν αυτή η μεταβολή θα είναι διαρκής (Bleyer-Simon et al., 2024).

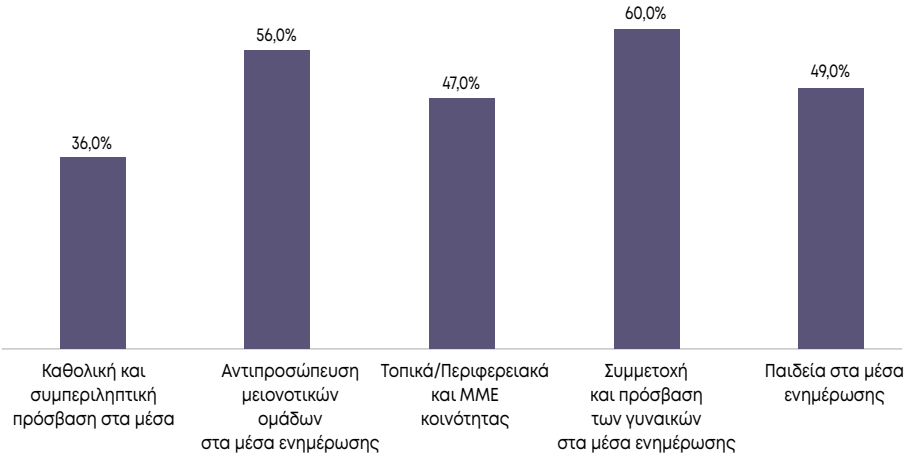
ΧΑΡΤΗΣ 7 Κοινωνική συμπερίληψη (ΕΕ, 2024)

Πηγή: Bleyer-Simon et al. (2024), Figure 6.b

Ο δείκτης για την καθολική και συμπεριληπτική πρόσβαση στα μέσα ενημέρωσης αξιολογεί τον κίνδυνο που προκύπτει από τυχόν υπερβολικά περιορισμένη κάλυψη των παραδοσιακών δικτύων τηλεόρασης και ραδιοφώνου, την ουδέτερη και καθολική πρόσβαση στο διαδίκτυο και στις κινητές επικοινωνίες, καθώς και την προσβασιμότητα των μέσων για άτομα με αναπηρίες (Γράφημα 3). Υψηλότερο κίνδυνο (60%), για το 2024, έχει η συμμετοχή και πρόσβαση των γυναικών στα ΜΜΕ και, επίσης, μεσαίο κίνδυνο έχει και η αντιπροσώπευση μειονοτικών ομάδων (56%). Ακολουθούν, επίσης, με μεσαίο κίνδυνο αλλά με χαμηλότερα ποσοστά η παιδεία στα ΜΜΕ (49%), ο αριθμός των τοπικών/περιφερειακών ΜΜΕ (47%) και η καθολική συμπεριληπτική πρόσβαση στα ΜΜΕ (36%).

ΓΡΑΦΗΜΑ 3 Κοινωνική συμπερίληψη – Μέσοι όροι ανά δείκτη (2024)

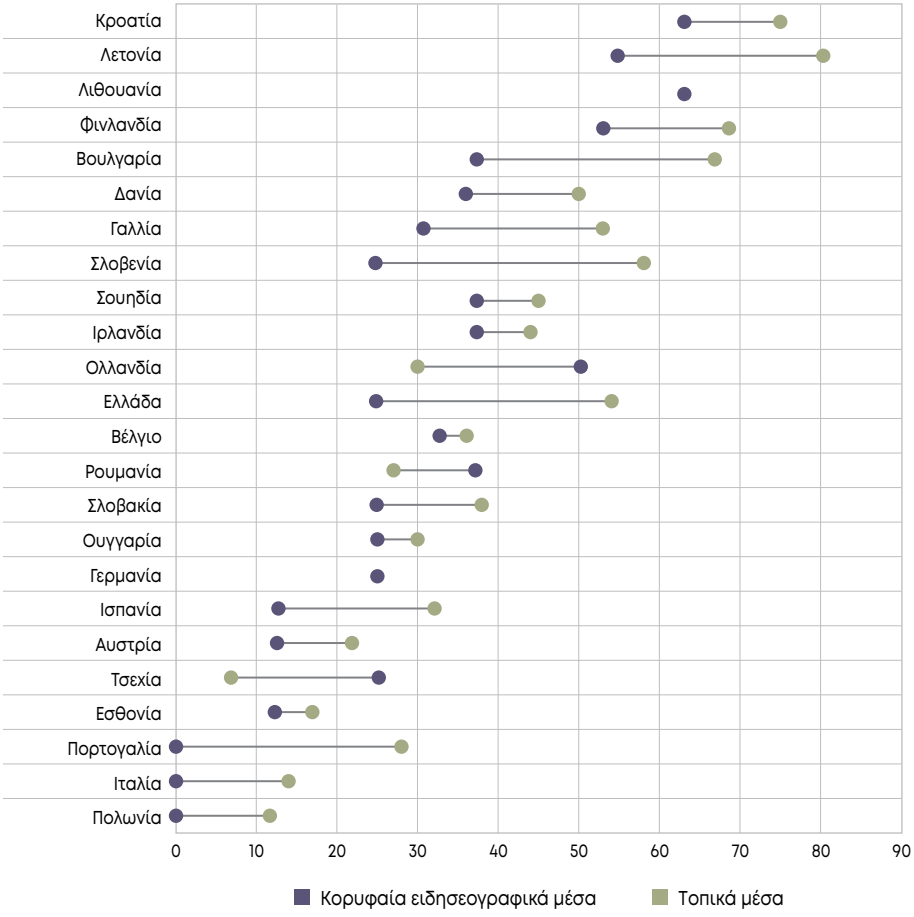

Πηγή: Blagojev et al. (2025), με επεξεργασία του ΙΝΕ ΓΣΕΕ

Μια ξεχωριστή ανάλυση στη συγκεκριμένη έρευνα αποτελεί η εστίαση στη διάσταση του φύλου και πιο συγκεκριμένα στο ποσοστό των γυναικών που είναι αρχισυντάκτριες (Women Editors-in-Chief) στα τοπικά ΜΜΕ (Γράφημα 4). Οι δύο βασικοί στόχοι για τις γυναίκες και τη θέση τους στα ΜΜΕ είναι: α) η αύξηση της συμμετοχής και της πρόσβασης των γυναικών στην έκφραση και τη λήψη αποφάσεων μέσω των μέσων ενημέρωσης, και β) η προώθηση μιας ισορροπημένης και μη στερεοτυπικής απεικόνισης των γυναικών στα μέσα. Η έρευνα κατέδειξε ότι οι στόχοι αυτοί δεν έχουν επιτευχθεί στις περισσότερες χώρες μέλη της ΕΕ (Palmer & Urbániková, 2024).

Η έρευνα κατέδειξε ότι οι γυναίκες αρχισυντάκτριες σε ΜΜΕ, παρά τις σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών, είναι σημαντικά περισσότερες στα τοπικά μέσα απ' ό,τι στα εθνικά. Ο μέσος όρος γυναικών αρχισυντακτριών φτάνει το 29,2% στα εθνικά μέσα, έναντι του 39,9% στα τοπικά μέσα. Μόνο σε τρεις χώρες οι γυναίκες είναι περισσότερες ως αρχισυντάκτριες στα κύρια μέσα: Ολλανδία, Ρουμανία και Τσεχία, η οποία καταγράφει το χαμηλότερο ποσοστό γυναικών αρχισυντακτριών σε τοπικά μέσα (7%).

ΓΡΑΦΗΜΑ 4 Σύγκριση του ποσοστού των γυναικών μεταξύ των διευθυντών σύνταξης στα κορυφαία ειδησεογραφικά μέσα και στα τοπικά μέσα ενημέρωσης

Πηγή: Blagojev et al. (2025)

Ενώ η εκπροσώπηση των γυναικών μεταξύ των αρχισυντακτών σε τοπικά μέσα φαίνεται καλύτερη από ό,τι στα κύρια μέσα, μόνο εννέα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν πετύχει ισότητα των φύλων μεταξύ των αρχισυντακτών σε τοπικά μέσα: Λετονία, Κροατία, Φινλανδία, Βουλγαρία, Λιθουανία, Σλοβενία, Ελλάδα, Γαλλία και Δανία. Σε αυτές τις χώρες, το ποσοστό των γυναικών αρχισυντα-

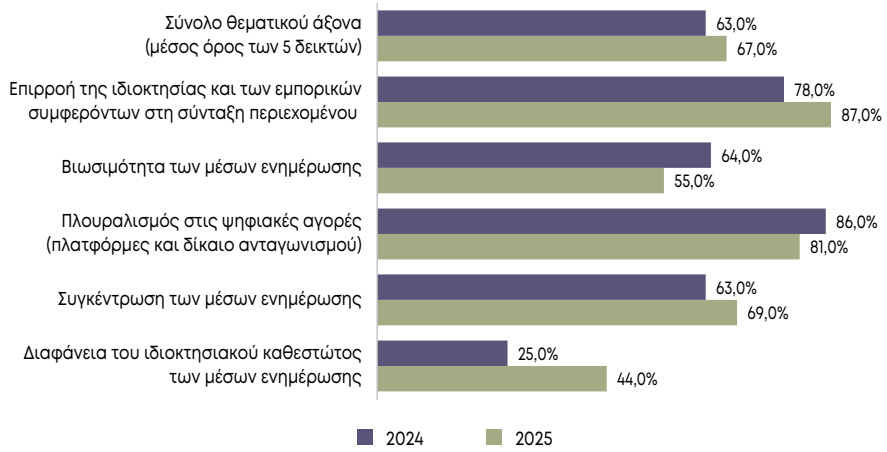
κτριών στα τοπικά μέσα ξεπερνά το 60% στη Λιθουανία (63%), τη Βουλγαρία (66,7%), τη Φινλανδία (68,4%), την Κροατία (75%) και τη Λετονία (80%). Αντίθετα, μόνο πέντε χώρες πέτυχαν ισότητα όσον αφορά τον αριθμό των γυναικών αρχισυντακτριών στα κύρια μέσα: Κροατία, Λιθουανία, Λετονία, Φινλανδία και Ολλανδία (Blagojev et al., 2025).

Εξετάζοντας λίγο πιο διεξοδικά την τρέχουσα κατάσταση στην Ελλάδα, η σύγκριση μεταξύ του 2024 και του 2025 παρουσιάζεται στο Γράφημα 5 (Bleyer-Simon et al., 2024· Papadopoulou & Angelou, 2024, 2025).[5] Ο θεματικός άξονας για τον πλουραλισμό στην αγορά των μέσων ενημέρωσης καταγράφει αύξηση στο επίπεδο κινδύνου, από 63% το 2024 (μεσαίος κίνδυνος) σε 67% το 2025 (υψηλός κίνδυνος). Ο δείκτης Διαφάνειας του Ιδιοκτησιακού Καθεστώτος των μέσων ενημέρωσης παρουσιάζει επίσης αύξηση του κινδύνου, από 25% το 2024 σε 44% το 2025. Η βελτίωση που είχε καταγραφεί στην προηγούμενη έκδοση (MPM2024, έναντι του MPM2023) αποδόθηκε από τους ερευνητές κυρίως στην εφαρμογή του Νόμου 5005/2022, ο οποίος ενεργοποίησε μητρώα που στοχεύουν στην αποκάλυψη των λεπτομερειών ιδιοκτησίας των μέσων ενημέρωσης (Papadopoulou & Angelou, 2024).

---

5. Η βαθμολογία ανά θεματικό άξονα και η βαθμολογία των επιμέρους δεικτών κυμαίνονται από 0 έως 100%. Η βαθμολογία από 0 μέχρι 33% αξιολογείται ως βαθμολογία «χαμηλού κινδύνου», η βαθμολογία από 34 μέχρι 66% ως «μεσαίου κινδύνου» και η βαθμολογία από 67 μέχρι 100% ως «υψηλού κινδύνου». Ο υπολογισμός γίνεται από το Κέντρο για την Πολυφωνία και την Ελευθερία των Μέσων Ενημέρωσης βάσει σχετικού αλγορίθμου (Blagojev et al., 2025· Papadopoulou & Angelou, 2024, 2025).

ΓΡΑΦΗΜΑ 5 Πλουραλισμός στην αγορά των μέσων ενημέρωσης (2024-2025)

Πηγή: Papadopoulou & Angelou (2024, 2025)

Ο δείκτης Συγκέντρωσης των Μέσων Ενημέρωσης αυξήθηκε από 63% το 2024 σε 69% το 2025. Αυτή η αύξηση υπογραμμίζει τις προκλήσεις στην αύξηση της συγκέντρωσης της ιδιοκτησίας στο τοπίο των μέσων ενημέρωσης στην Ελλάδα.[6] Από την άλλη πλευρά, οι ερευνητές τονίζουν ότι είναι ανάγκη να ενταθούν οι προσπάθειες για περισσότερα στοιχεία που αφορούν τον δείκτη της συγκέντρωσης των ΜΜΕ, υποδηλώνοντας τη μακρά διαδρομή που είναι απαραίτητο να διανυθεί για την εξασφάλιση ενός πλουραλιστικού περιβάλλοντος μέσων ενημέρωσης στην Ελλάδα. Θετική εξέλιξη παρατηρείται στη Βιωσιμότητα των Μέσων Ενημέρωσης, όπου ο κίνδυνος μειώνεται από 64% σε 55%. Αντίθετα, ο δείκτης Συντακτικής Ανεξαρτησίας από Εμπορικές και Ιδιοκτησιακές Επιρροές επιδεινώνεται, από 78% σε 87% (πολύ υψηλός κίνδυνος). Συνολικά, η βελτίωση σε ορισμένους δείκτες συνυπάρχει με επιδείνωση σε άλλους· ιδιαίτερα η αύξηση του κινδύνου στη συγκέντρωση των παρόχων

6. Η νομοθετική προσπάθεια να διατηρηθεί η πολυφωνία στα μέσα και να αποτραπεί η αθέμιτη επιρροή περιλαμβάνει τον Νόμο 3592/2007, ο οποίος θεσπίζει όρια συγκέντρωσης ιδιοκτησίας στα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης, και τον Νόμο 4779/2021, που αναθεωρεί τις διαδικασίες αδειοδότησης και μεταφοράς για τους παρόχους μέσων.

και στη συντακτική ανεξαρτησία αναδεικνύει τις συνεχιζόμενες προκλήσεις για τον πλουραλισμό και την ανεξαρτησία των μέσων ενημέρωσης.

Ο δείκτης Πλουραλισμού στις Ψηφιακές Αγορές (συγκέντρωση διαδικτυακών πλατφορμών και εφαρμογή του δίκαιου ανταγωνισμού) μειώθηκε από 86% το 2024 σε 81% το 2025, παραμένοντας σε υψηλό επίπεδο κινδύνου. Ο υψηλός κίνδυνος του 2024 αποδόθηκε κυρίως στη συνεχιζόμενη απουσία δημόσιων δεδομένων για τα μερίδια της διαφημιστικής αγοράς και τα μερίδια κοινού των μεγαλύτερων ψηφιακών μέσων. Το Digital News Report 2023 του Reuters Institute υπογραμμίζει τον κατακερματισμό της ψηφιακής αγοράς μέσων στην Ελλάδα, αποδίδοντάς τον στο μεγάλο εύρος ψηφιακών πηγών ειδήσεων και στη συχνή χρήση των κοινωνικών δικτύων για κατανάλωση ειδήσεων (Angelou et al., 2024· Angelou & Veglis, 2024).

Αυτός ο κατακερματισμός υποδηλώνει διαφοροποιημένη και επιφανειακή προτίμηση στην ενημέρωση, καθιστώντας πιο δύσκολη την αξιολόγηση της κυριαρχίας στην αγορά.[7] Η Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού, ενώ είναι υπεύθυνη για την επιβολή γενικών κανόνων ανταγωνισμού, δεν έχει αντιμετωπίσει επαρκώς τις ιδιαίτερες προκλήσεις της συγκέντρωσης ψηφιακών μέσων. Αυτή η εποπτεία οδηγεί σε μεσαίο επίπεδο κινδύνου για την αποτελεσματικότητα της ΕΕΑ στη ρύθμιση των ψηφιακών μέσων, υποδεικνύοντας την ανάγκη για πιο συγκεκριμένες ρυθμιστικές προσπάθειες. Η σύσταση του «ΞΕΝΟΦΩΝ», ενός συλλογικού οργανισμού διαχείρισης και προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων από δημοσιογράφους, αποτελεί ένα προκαταρκτικό βήμα προς τη διασφάλιση δίκαιης αποζημίωσης από τις ψηφιακές πλατφόρμες για το περιεχόμενο των μέσων ενημέρωσης.

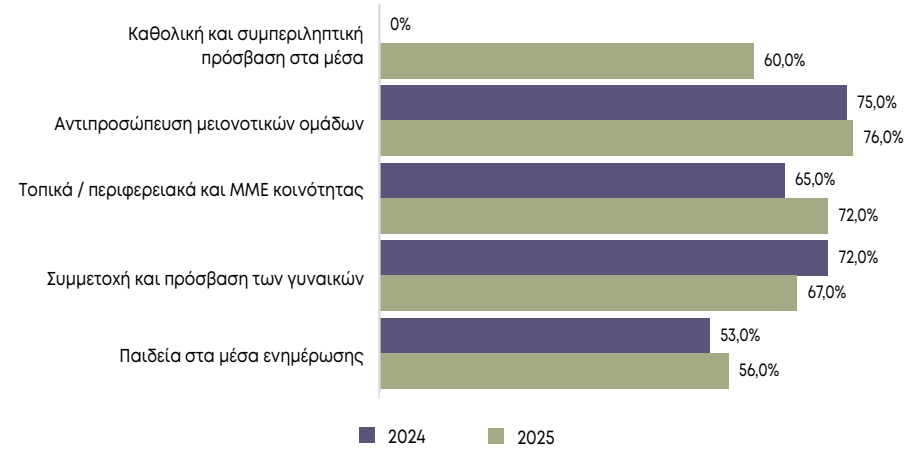
Ο Δείκτης Κοινωνικής Συμπερίληψης για την περίοδο 2024-2025 αποτυπώνει αυξημένους κινδύνους αποκλεισμού σε αρκετούς τομείς, καθώς τα υψηλό-

---

7. Σύμφωνα με τους ερευνητές, ο Νόμος 3592/2007, που στοχεύει στη μείωση της συγκέντρωσης των μέσων ενημέρωσης, δυστυχώς δεν επεκτείνεται στην ψηφιακή αγορά, αφήνοντας ένα ρυθμιστικό κενό στην εποπτεία της συγκέντρωσης των διαδικτυακών μέσων. Ομοίως, ο Νόμος 4996/2022, παρά την ενσωμάτωση Οδηγιών της ΕΕ για τα πνευματικά δικαιώματα και τα δικαιώματα εκπομπής, δεν περιλαμβάνει συγκεκριμένες διατάξεις για τη συγκέντρωση των ψηφιακών ειδησεογραφικών μέσων, ενισχύοντας την αξιολόγηση του κινδύνου ως υψηλού.

τερα ποσοστά υποδηλώνουν μεγαλύτερα προβλήματα (Γράφημα 6). Το 2025 παρατηρείται αύξηση των βαθμολογιών κινδύνου στα «τοπικά/περιφερειακά και ΜΜΕ κοινότητας» (από 65% σε 72%), στην «παιδεία στα μέσα ενημέρωσης» (από 53% σε 56%) και στην «αντιπροσώπευση μειονοτικών ομάδων» (από 75% σε 76%). Ωστόσο, η τελευταία σύγκριση δεν είναι αυστηρά ομοειδής, καθώς στο MPM2025 ο δείκτης περιλαμβάνει και την προστασία από τη ρητορική μίσους. Η «συμμετοχή και πρόσβαση των γυναικών στα μέσα ενημέρωσης» μειώνεται από 72% το 2024 σε 67% το 2025. Η «καθολική και συμπεριληπτική πρόσβαση στα μέσα» καταγράφει 60% στο MPM2025, χωρίς άμεση σύγκριση με το 2024, καθώς ο δείκτης εντάχθηκε στην κοινωνική συμπερίληψη με τη νέα μεθοδολογία. Συνολικά, τα στοιχεία δείχνουν ότι, παρά τις προσπάθειες, οι ανισότητες στα μέσα ενημέρωσης επιμένουν ή και εντείνονται το 2025, αναδεικνύοντας την ανάγκη για στοχευμένες πολιτικές κοινωνικής ένταξης και ισότιμης συμμετοχής.

ΓΡΑΦΗΜΑ 6 Δείκτης κοινωνικής συμπερίληψης (2024-2025)

2.3.2 Σύγχρονες προκλήσεις στο επάγγελμα

Μια από τις σύγχρονες προκλήσεις του επαγγέλματος είναι και η χρήση ΤΝ. Μια έρευνα σε 133 δημοσιογράφους από 60 χώρες εντόπισε ότι οι δημοσιογράφοι γενικά αντιλαμβάνονται τον αντίκτυπο των ψηφιακών πρακτικών ως θετικό, αλλά δομικοί και μεμονωμένοι παράγοντες επηρεάζουν σε μεγάλο

βαθμό τις δυνατότητες υιοθέτησής τους. Οι συμμετέχοντες περιέγραψαν ότι συχνά αισθάνονται πίεση να αποκτήσουν ψηφιακές δεξιότητες, και ειδικά εκείνες που σχετίζονται με την ψηφιακή ασφάλεια, ενώ διαπιστώθηκε ότι οι παραδοσιακές προσεγγίσεις παραμένουν απαραίτητες για την εργασία των δημοσιογράφων, και οι καινοτόμες ψηφιακές πρακτικές υιοθετούνται προσεκτικά σύμφωνα με τη δημοσιογραφική αποστολή και σχετίζονται με την παραγωγή κειμένου (Kunert et al., 2022). Αντιστοίχως, οι δημοσιογράφοι πλέον έχουν ανάγκη από ανάπτυξη συγκεκριμένων ψηφιακών δεξιοτήτων, ιδιαίτερα δεξιοτήτων χρήσης έξυπνων τεχνολογιών[8] (Lee, 2022· Wenger et al., 2018).

Ένα μέσο ψηφιοποίησης που, επίσης, φαίνεται να επηρεάζει το επάγγελμα είναι τα λογισμικά ΤΝ παραγωγής κειμένων (robo-writing). Προς αυτήν την κατεύθυνση, τα αποτελέσματα διαφόρων μελετών καταδεικνύουν τους περιορισμούς της συγκεκριμένης τεχνολογίας, όπως, για παράδειγμα, είναι η εγκυρότητα των πηγών και η αξιοπιστία των ειδήσεων. Ωστόσο, οι δημοσιογράφοι πιστεύουν ότι αυτή η τεχνική θα επεκταθεί καθώς θα εντείνονται το βάθος, το εύρος, η ιδιαιτερότητα και η αμεσότητα των διαθέσιμων πληροφοριών. Μολονότι ορισμένοι ειδησεογραφικοί οργανισμοί και καταναλωτές μπορεί να ωφεληθούν, τέτοιες αλλαγές εγείρουν ηθικά και κοινωνικά ζητήματα και, ενστικτωδώς ίσως, μπορεί να αυξήσουν την ανάγκη για δεξιότητες –κρίση ειδήσεων, περιέργεια και σκεπτικισμό– που κατέχουν οι δημοσιογράφοι (Thurman et al., 2017).

Στην Ελλάδα, ωστόσο, αυτή η πρακτική παραμένει σε πρώιμο στάδιο. Οι Έλληνες δημοσιογράφοι χρησιμοποιούν εργαλεία ΤΝ κυρίως ατομικά, χωρίς θεσμικές πολιτικές, εκπαίδευση ή επίσημες οδηγίες, παραβλέποντας κάποια σημαντικά εμπόδια, όπως είναι οι οικονομικοί περιορισμοί, τα γλωσσικά προβλήματα,[9] η έλλειψη στρατηγικής και εκπαίδευσης. Τα εργαλεία ΤΝ αξιο-

---

8. Χρήση κινητών τηλεφώνων, λήψη και επεξεργασία βίντεο 360° και δεξιότητες προγραμματισμού, σύνταξη καλύτερων ιστοριών για δημοσίευση στα κοινωνικά μέσα (π.χ. ζωντανή ροή Facebook, Snapchat και Instagram) και ανάλυση των στοιχείων για την αύξηση της επισκεψιμότητας, δημιουργία απλών γραφικών (π.χ. χάρτες, γραφήματα) και αφήγηση ιστοριών με χρήση podcast.

9. Η τεχνητή νοημοσύνη, αν και αναπαράγει πολύ καλά κείμενα στα ελληνικά, πολλές φορές κάνει σφάλματα ή οι εκφράσεις που χρησιμοποιεί δεν είναι τόσο κατανοητές στα ελληνικά.

ποιούνται για «δευτερεύουσες» εργασίες (μετάφραση, βίντεο για μέσα κοινωνικής δικτύωσης, εικόνες) και όχι για βασικές δημοσιογραφικές λειτουργίες (ρεπορτάζ, συγγραφή, fact-checking). Δεν υπάρχει, επίσης, συνολική στρατηγική προσέγγιση για την ένταξη της ΤΝ στις δημοσιογραφικές πρακτικές στην Ελλάδα, γεγονός που περιορίζει την αποτελεσματική αξιοποίησή της (Triantafyllou et al., 2025). Η συγκεκριμένη τάση καταδεικνύει μια εξάρτηση από την αυτοκατευθυνόμενη μάθηση, αντί για δομημένες στρατηγικές οργανωτικής ενσωμάτωσης της ΤΝ (Panagopoulos et al., 2024). Μια ακόμα έρευνα για την Ελλάδα δείχνει ότι 1 στους 3 Έλληνες (36%) χρησιμοποιεί το ChatGPT, ενώ 1 στους 4 (26%) κάνει χρήση άλλων εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης (Focus Bari, 2024). Η ίδια έρευνα αποκαλύπτει ότι 2 στους 3 Έλληνες (63%) πιστεύουν πως η τεχνητή νοημοσύνη θα τους βοηθήσει να βελτιώσουν τις επαγγελματικές τους προοπτικές, το 42% θεωρεί ότι η ΤΝ αποτελεί απειλή, ενώ 4 στους 5 (79%) πιστεύουν ότι ο μεγαλύτερος κίνδυνος είναι η παραπληροφόρηση. Η έρευνα των Triantafyllou et al. (2025) σε Έλληνες δημοσιογράφους από διάφορα ΜΜΕ κατέδειξε ότι οι δημοσιογράφοι, αν και αξιοποιούν μόνοι τους τα εργαλεία ΤΝ και οι περισσότεροι αναγνωρίζουν τις δυνατότητες αυτών για επιτάχυνση της εργασίας και υποστήριξη της παραγωγής περιεχομένου, παραδέχθηκαν ότι δεν τα χρησιμοποιούν για τη συλλογή ειδήσεων, τη συγγραφή ή τον έλεγχο πληροφοριών καθώς η ελληνική γλώσσα παραμένει σημαντικό εμπόδιο (Triantafyllou et al., 2025). Σε αυτό το αποτέλεσμα συμβάλλει και το χαμηλό επίπεδο ενσωμάτωσης της ΤΝ στα ελληνικά ΜΜΕ. Η έρευνα καταλήγει ότι η απουσία εκπαίδευσης, στρατηγικού σχεδιασμού και κώδικα δεοντολογίας εγκυμονεί κινδύνους για την ποιότητα και την αξιοπιστία της ενημέρωσης.

Συνολικά, όπως έχει αναφερθεί σε αρκετά σημεία σε αυτήν την έρευνα, οι βασικές συστημικές προκλήσεις για τη δημοσιογραφία σήμερα αφορούν την οικονομική αστάθεια των ΜΜΕ αλλά και τις επισφαλείς και ευέλικτες συμβάσεις εργασίας, οδηγώντας σε έντονες εξαρτήσεις και δυσκολία ως προς τη βιωσιμότητα και, κατ' επέκταση, η ποιότητα της δημοσιογραφίας να βάλλεται από παντού. Επιπλέον, η κρίση εμπιστοσύνης στα ΜΜΕ συνδέεται με το φαινόμενο των fake news και την πολιτική πόλωση. Η υπερπληροφόρηση και ο ρόλος των κοινωνικών δικτύων μεταβάλλουν ριζικά το οικοσύστημα ενημέρωσης και δυσκολεύουν τη διάκριση ανάμεσα σε αξιόπιστες και ανα-

κριβείς πηγές. Τέλος, μια ακόμα πρόκληση είναι ότι η απώλεια εξειδικευμένων ρεπορτάζ, όπως το περιβαλλοντικό ή επιστημονικό, εξαιτίας περικοπών και μειώσεων προσωπικού, οδηγεί σε πιο επιφανειακή και λιγότερο ερευνητική δημοσιογραφία.

Οι συγκεκριμένες προκλήσεις αποδυναμώνουν την ικανότητά της να καλύψει αποτελεσματικά και την κρίση της κλιματικής αλλαγής, η οποία είναι ίσως η πιο επείγουσα πρόκληση του αιώνα. Σύμφωνα με τον Painter (2019), η κλιματική αλλαγή αποτελεί πρόκληση για τη δημοσιογραφία επειδή απαιτεί μακροπρόθεσμη, επιστημονικά τεκμηριωμένη και συστηματική κάλυψη, σε μια εποχή που τα ΜΜΕ λειτουργούν υπό πιέσεις ταχύτητας, θεαματικότητας και εμπορικών κριτηρίων. Τα παραπάνω συνηγορούν στην ώθηση των ΜΜΕ να αυξάνουν τη δημοτικότητά τους αντί να στοχεύουν σε περισσότερο ουσιαστικές ειδήσεις· έτσι το κλίμα συχνά παραμένει στο περιθώριο, εκτός κι αν συνδέεται με ακραία καιρικά φαινόμενα ή πολιτική αντιπαράθεση. Η κρίση εμπιστοσύνης και η πολιτική πόλωση επιδεινώνουν την κατάσταση, με αποτέλεσμα τα ΜΜΕ και το κοινό να αντιμετωπίζουν την κλιματική αλλαγή ως «κομματικό ζήτημα» και όχι ως παγκόσμια απειλή (Nisbet, 2019· Painter, 2019· Umer & Ghafoor, 2024).

Όμως πρόκληση δεν είναι μόνο ο τρόπος κάλυψης της κλιματικής αλλαγής από τους δημοσιογράφους αλλά και το ίδιο το επάγγελμα. Αρκετές μελέτες αναφορικά με την επίδραση της κλιματικής αλλαγής στο συγκεκριμένο επάγγελμα και τις ανάγκες δεξιοτήτων σε αυτό εστιάζουν περισσότερο στους κινδύνους για την υγεία. Η κλιματική αλλαγή φαίνεται ότι επηρεάζει τους εργαζομένους σε εξωτερικούς χώρους λόγω: (1) αυξημένης θερμοκρασίας περιβάλλοντος, (2) ατμοσφαιρικής ρύπανσης, (3) υπεριώδους (UV) ακτινοβολίας, (4) ακραίων καιρικών συνθηκών, (5) διευρυμένων ενδιαιτημάτων φορέων (οργανισμών), (6) βιομηχανικών μεταβάσεων και αναδυόμενων βιομηχανιών, και (7) αλλαγών στο δομημένο περιβάλλον (Schulte & Chun, 2009).

Οι δημοσιογράφοι συχνά αναγκάζονται να εργάζονται και σε εξωτερικούς χώρους. Παρόλο που η εργασία τους δεν είναι αποκλειστικά εξωτερική, η κλιματική αλλαγή μπορεί να επιβαρύνει ή να αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο ασκείται το επάγγελμα. Υπό αυτή την έννοια, θα πρέπει να ενισχύσουν δεξιότητες και ικανότητες σχετικά με την ασφάλεια και την τήρηση των κανονισμών ασφάλειας και υγιεινής σε συγκεκριμένες καιρικές συνθήκες, όπως

είναι οι δυνατοί άνεμοι, ο καύσωνας ή ο παγετός. Ως εκ τούτου, μια «πράσινη δεξιότητα» που αναδύεται είναι η ασφάλεια και προστασία από ακραία καιρικά φαινόμενα. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το O*NET, το επάγγελμα του δημοσιογράφου ανήκει στην κατηγορία των επαγγελμάτων που διαθέτουν πράσινες βελτιωμένες δεξιότητες (Green Enhanced Skills). Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει όλα τα επαγγέλματα που μπορεί να επηρεαστούν από τις δραστηριότητες και τις τεχνολογίες της πράσινης οικονομίας.

Αν και δεν υπάρχουν ειδικά στοιχεία ή μελέτες για τις πράσινες δεξιότητες των δημοσιογράφων, σίγουρα η σημασία τους είναι κρίσιμη για την προσαρμογή του επαγγέλματος στις προκλήσεις που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή. Η κεντρική ιδέα είναι ότι οι επαγγελματίες του κλάδου μπορούν να συμμετέχουν σε καμπάνιες ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με τις πολιτικές για την αντιμετώπιση και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (Παρασκευοπούλου, 2023). Η κλιματική αλλαγή δοκιμάζει τους δημοσιογράφους ως προς την κατανόηση της επιστήμης καθώς και ως προς τη δέσμευσή τους να υπηρετήσουν το δημόσιο συμφέρον μέσα σε ένα εμπορευματοποιημένο και πολωμένο περιβάλλον.

3 | Οι τάσεις στην απασχόληση στον κλάδο των ΜΜΕ

Αφού παρουσιάστηκε η δομή των ΜΜΕ, στο Κεφάλαιο 3 αναλύονται τα χαρακτηριστικά των εργαζομένων. Στη συνέχεια, θα περιγραφεί η εξέλιξη των προσλήψεων και των αποχωρήσεων ανά επαγγελματική ειδικότητα σε περιφερειακό επίπεδο με στοιχεία που παραχωρήθηκαν από το πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ.

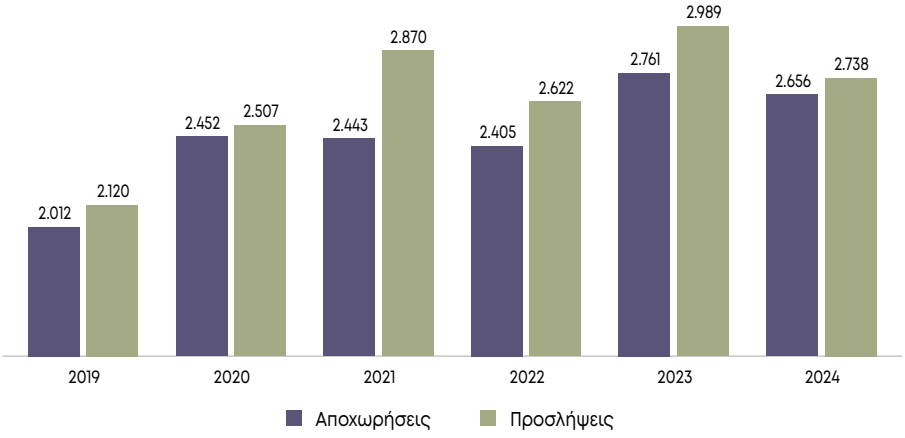
3.1 | Εξέλιξη προσλήψεων και αποχωρήσεων σε περιφερειακό επίπεδο

Κατά την περίοδο 2019-2024, οι προσλήψεις της επαγγελματικής ομάδας «Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα» στην Ελλάδα υπερβαίνουν σταθερά τις αποχωρήσεις, γεγονός που αποτυπώνει μια δυναμική, αλλά και ασταθή ανανέωση του επαγγέλματος (Γράφημα 7). Οι προσλήψεις κορυφώθηκαν το 2023, ξεπερνώντας τις 2.980, ενδεχομένως λόγω αυξημένης πολιτικής και κοινωνικής κινητικότητας, αλλά και της έντονης παρουσίας των μέσων σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Αντίστοιχα, το 2021 καταγράφηκε σημαντικό άλμα, που μπορεί να σχετίζεται με την εντατικοποίηση της διαδικτυακής ενημέρωσης και την ανάγκη προσέλκυσης προσωπικού με τεχνολογικές δεξιότητες.

Και οι αποχωρήσεις παρουσιάζουν, επίσης, αυξητική τάση έως το 2023, με κορύφωση τις 2.761 περιπτώσεις, γεγονός που ενδεχομένως αντανακλά την αποχώρηση παλαιότερων στελεχών λόγω συνταξιοδότησης ή επαγγελματικής μετακίνησης, αλλά και φαινόμενα επισφάλειας. Παρά την υπεροχή των

προσλήψεων σε απόλυτους αριθμούς, η σχετική ισορροπία μεταξύ των δύο μεταβλητών επισημαίνει τη ρευστότητα και αστάθεια του κλάδου, καθώς η ανακύκλωση προσωπικού συχνά δεν σημαίνει σταθερή ή ποιοτική εργασία. Η απουσία σταθερών συλλογικών συμβάσεων, η συγκέντρωση των ΜΜΕ σε λίγες επιχειρηματικές ομάδες και η εντατικοποίηση της εργασίας αποτελούν κρίσιμους εξωτερικούς παράγοντες που επηρεάζουν τα μεγέθη αυτά, χωρίς να αποτυπώνονται άμεσα στις στατιστικές.

ΓΡΑΦΗΜΑ 7 Αποχωρήσεις και προσλήψεις (2019-2024)

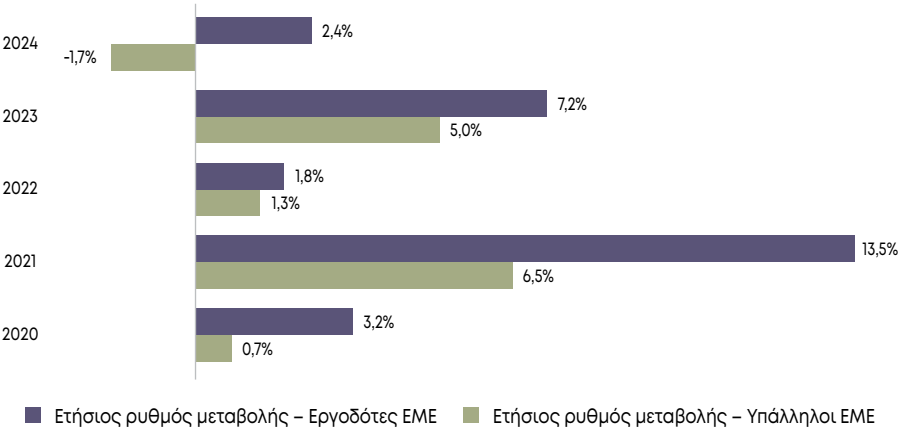

Πηγή: Πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Το Γράφημα 8 παρουσιάζει την εξέλιξη των Ετήσιων Μονάδων Εργασίας (ΕΜΕ) στον κλάδο των ΜΜΕ, τόσο για εργαζομένους όσο και για εργοδότες, την περίοδο 2019-2024. Η σταδιακή αύξηση των ΕΜΕ, ειδικά στους εργοδότες, αποτυπώνει τη διεύρυνση του επιχειρηματικού τοπίου στον κλάδο, σε αντιστοιχία με τις αυξημένες ανάγκες σε προσωπικό αλλά και τις ανακατατάξεις λόγω ψηφιακού μετασχηματισμού. Η γενικότερη τάση κατά το διάστημα 2019-2024 για τους υπαλλήλους ΕΜΕ είναι αυξητική, με 6.971 άτομα το 2019 σε 7.821 υπαλλήλους (ΕΜΕ), παρουσιάζοντας 850 νέες ΕΜΕ, οι οποίες αντιστοιχούν σε μια αύξηση της τάξης του 12,2%. Το τελευταίο αποτυπώνει την ενίσχυση της απασχόλησης στον τομέα. Από την πλευρά των εργοδοτών (ΕΜΕ), επίσης, παρουσιάζεται μια αύξηση από 1.084 (2019) σε 1.419 (2024), αποκαλύπτοντας

335 νέες ΕΜΕ και ποσοστιαία αύξηση 30,9%. Η μεταβολή των εργοδοτών είναι έντονη, υποδεικνύοντας ενδεχομένως ανάπτυξη μικρών ή νέων επιχειρηματικών μονάδων ή αύξηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας (π.χ. νέα μέσα, ανεξάρτητοι παραγωγοί). Οι υπάλληλοι αυξάνονται σταθερά, με μια μικρή κάμψη το 2024 σε σχέση με το 2023 (–137 ΕΜΕ). Αυτό ίσως οφείλεται σε κυκλική προσαρμογή ή οργανωτική αναδιάρθρωση. Οι εργοδότες συνεχίζουν να αυξάνονται, κάτι που αποτελεί ένδειξη πιθανής ενίσχυσης μικρότερων εργοδοτικών σχημάτων ή αυτοαπασχόλησης, που χρήζει περαιτέρω τεκμηρίωσης. Η ανάλυση των ετήσιων τάσεων αναδεικνύει το 2021 ως το έτος με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία ανάκαμψη (+13,5% για εργοδότες, +6,5% για υπαλλήλους). Αντίθετα, το 2024 χαρακτηρίζεται από μια εμφανή κόπωση ή σταθεροποίηση της αγοράς, καθώς ο ρυθμός των εργοδοτών επιβραδύνθηκε στο +2,4%, παράλληλα με την οριακή κάμψη των υπαλλήλων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 8 Ετήσιος ρυθμός μεταβολής, υπάλληλοι και εργοδότες (ΕΜΕ), 2019-2024

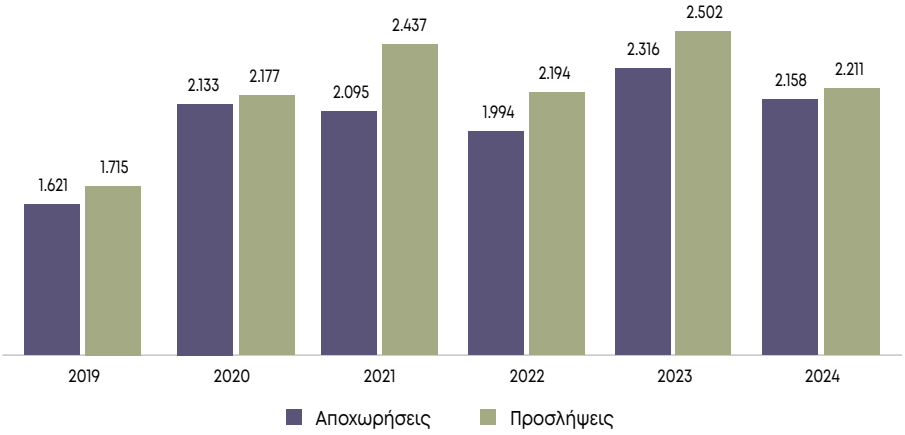

Πηγή: Πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Το Γράφημα 9 αποτυπώνει την εξέλιξη των προσλήψεων και αποχωρήσεων δημοσιογράφων στην Περιφέρεια Αττικής κατά την περίοδο 2019-2024. Η γενική εικόνα δείχνει ενεργή κινητικότητα στην αγορά εργασίας, με οριακή αύξηση των προσλήψεων σε σχέση με τις αποχωρήσεις σχεδόν κάθε έτος.

Συνολικά, οι αποχωρήσεις στην Αττική παρουσιάζουν αύξηση 33% το 2024 σε σχέση με το 2019, ενώ οι προσλήψεις παρουσιάζουν αύξηση 29% το 2024 σε σχέση με το 2019. Εξετάζοντας τα στοιχεία λίγο πιο αναλυτικά, φαίνεται ότι το 2021 και το 2023 καταγράφεται ο υψηλότερος αριθμός προσλήψεων, με περισσότερες από 2.400 νέες τοποθετήσεις δημοσιογράφων. Το 2024 υπάρχει ελαφρά υποχώρηση τόσο προσλήψεων όσο και αποχωρήσεων, η οποία, ενδεχομένως, είναι ενδεικτική της σταθεροποίησης των θέσεων ή της συγκρατημένης ανανέωσής τους. Συμπερασματικά, η Περιφέρεια Αττικής διατηρεί υψηλή εργασιακή ροή στον δημοσιογραφικό κλάδο, γεγονός που αποτελεί ένδειξη για τον κεντρικό της ρόλο ως ένας πυρήνας απασχόλησης και ανανέωσης προσωπικού στον χώρο των ΜΜΕ.

ΓΡΑΦΗΜΑ 9 Αποχωρήσεις και προσλήψεις δημοσιογράφων στην Περιφέρεια Αττικής (2019-2024)

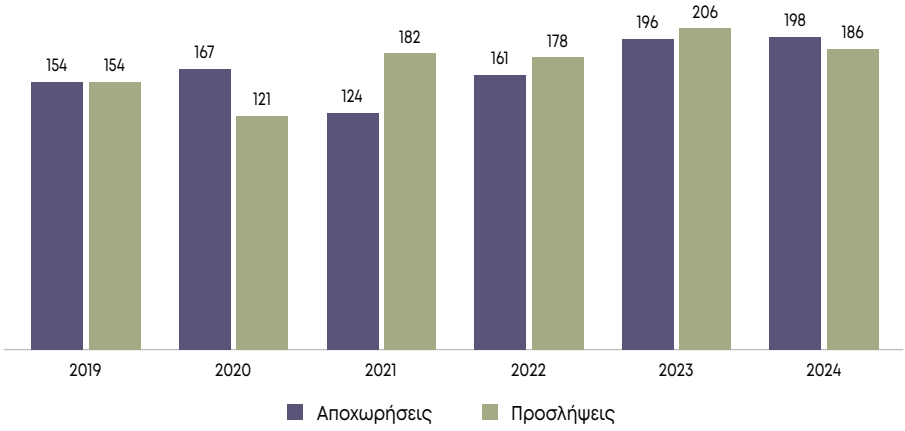

Πηγή: Πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Το Γράφημα 10 παρουσιάζει τις ροές προσλήψεων και αποχωρήσεων δημοσιογράφων στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας κατά την περίοδο 2019-2024. Το 2020 καταγράφονται περισσότερες αποχωρήσεις από προσλήψεις (167 αποχωρήσεις), ενδεχομένως αντανακλώντας τις επιπτώσεις της πανδημίας ή οργανωτικές ανακατατάξεις στον τοπικό Τύπο. Από το 2021 έως το 2023 οι προσλήψεις ξεπερνούν σταθερά τις αποχωρήσεις, με υψηλότερο σημείο της

κατανομής να είναι το 2023 όπου καταγράφονται 206 προσλήψεις έναντι 196 αποχωρήσεων. Το 2024 οι δείκτες συγκλίνουν εκ νέου (198 αποχωρήσεις και 186 προσλήψεις), πιθανώς υποδηλώνοντας κορεσμό ή σταθεροποίηση στην τοπική αγορά. Η Κεντρική Μακεδονία εμφανίζει εντονότερες μεταβολές σε σύγκριση με την Αττική, και φαίνεται να διανύει μια φάση ανοδικής προσαρμογής μετά την κρίση των προηγούμενων ετών. Παράλληλα, διαφαίνεται μια δυναμική απορρόφησης νέων επαγγελματιών, κυρίως την τελευταία διετία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 10 Αποχωρήσεις και προσλήψεις δημοσιογράφων στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (2019-2024)

Πηγή: Πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Στον Πίνακα 6 παρουσιάζονται όλες οι αποχωρήσεις, κατά την περίοδο 2019-2024, για όλες τις περιφέρειες της χώρας. Φαίνεται ότι τη μεγαλύτερη αύξηση αποχωρήσεων την παρουσιάζει η Περιφέρεια Θεσσαλίας (70%), με τις αποχωρήσεις από τις 27 το 2019 να φθάνουν στις 46 το 2024. Ακολουθεί η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, με τις αποχωρήσεις από τις 11 το 2019 να φθάνουν τις 18 το 2024 (64%). Αν και οι συγκεκριμένοι αριθμοί είναι ιδιαίτερα χαμηλοί, εντοπίζεται μια αυξημένη κινητικότητα στον τοπικό Τύπο ή τερματισμός συμβάσεων ή αλλαγή της απασχόλησης των ατόμων. Ακολουθεί η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με το ποσοστό αύξησης των αποχωρήσεων στο 48% (από 25 το 2019 σε 37 το 2024). Με αντίστοιχο ποσοστό αύξησης

(48%) εμφανίζεται και η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, με τις αποχωρήσεις να αυξάνονται από τις 31 στις 46. Η Κρήτη, από τις 45 αποχωρήσεις το 2019 στις 61 το 2024, εμφανίζει μια συνεχώς αυξανόμενη κινητικότητα (36%)· όμως, σε απόλυτους αριθμούς διατηρεί τη θέση της ως η περιφέρεια με υψηλή συγκέντρωση προσωπικού. Με πιο χαμηλά ποσοστά ακολουθεί η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, με αύξηση (33%) των αποχωρήσεων το 2024 σε σχέση με το 2019 και η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας με 31%. Επίσης, αύξηση των αποχωρήσεων παρουσιάζεται και στο Βόρειο Αιγαίο (18%). Αντίθετα, κάποιες περιφέρειες παρουσιάζουν μείωση των αποχωρήσεων. Για παράδειγμα, η Περιφέρεια Πελοποννήσου εμφανίζει μείωση των αποχωρήσεων κατά 44% (27 αποχωρήσεις το 2019 έναντι 15 το 2024). Το Νότιο Αιγαίο, επίσης, παρουσιάζει μείωση των αποχωρήσεων κατά 38%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 Αποχωρήσεις δημοσιογράφων ανά περιφέρεια (2019-2024)

Περιφέρειες	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% μεταβολή 2019-2024
Κεντρική Μακεδονία	154	167	124	161	196	198	29%
Αττική	1621	2133	2095	1994	2316	2158	33%
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	25	15	20	28	21	37	48%
Βόρειο Αιγαίο	11	10	8	5	10	13	18%
Δυτική Ελλάδα	31	27	42	34	31	46	48%
Δυτική Μακεδονία	16	13	9	11	17	21	31%
Ήπειρος	13	9	7	10	7	13	0%
Θεσσαλία	27	11	24	53	55	46	70%
Ιόνιες Νήσοι	11	7	12	11	11	18	64%
Κρήτη	45	29	58	50	55	61	36%
Νότιο Αιγαίο	16	6	6	12	17	10	-38%
Πελοπόννησος	27	17	21	26	19	15	-44%
Στερεά Ελλάδα	15	8	17	10	6	20	33%

Στον Πίνακα 7 παρουσιάζονται οι προσλήψεις ανά περιφέρεια. Η Περιφέρεια Θεσσαλίας παρουσιάζει τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση προσλήψεων

την περίοδο 2019-2024 (111%). Από τις 28 προσλήψεις το 2019 φθάνει τις 59 το 2024. Ακολουθεί η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με αύξηση 82% (από 22 προσλήψεις το 2019 σε 40 το 2024) και η Δυτική Μακεδονία με αύξηση 65% (από 17 προσλήψεις το 2019 σε 28 το 2024). Με χαμηλότερο ποσοστό ακολουθεί η Δυτική Ελλάδα, με αύξηση των προσλήψεων κατά 62% το 2019 σε σχέση με το 2024 (από 29 το 2019 στις 47 το 2024). Το Νότιο Αιγαίο παρουσιάζει σημαντική αύξηση στις προσλήψεις (42%) (από 12 το 2019 στις 17 το 2024), υποδηλώνοντας ανανέωση και πιθανή επέκταση μικρών τοπικών μέσων ενημέρωσης. Ακολουθούν οι Ιόνιες Νήσοι και η Στερεά Ελλάδα (31%), κάτι το οποίο ενδέχεται να αντανακλά σταδιακή ενίσχυση της τοπικής παρουσίας δημοσιογράφων, κυρίως σε τουριστικούς δήμους. Η Αττική, αν και παρουσιάζει μια σχετικά χαμηλή ποσοστιαία αύξηση της τάξεως του 29%, έχει τη μεγαλύτερη σε απόλυτους αριθμούς προσλήψεων, από 1.715 το 2019 σε 2.211 το 2024. Αν και η ποσοστιαία άνοδος είναι μικρότερη από άλλες περιφέρειες, αντιστοιχεί σε σημαντικό αριθμό νέων θέσεων εργασίας. Ακολουθεί η Κεντρική Μακεδονία (21%), η οποία εμφανίζει σταθερή, ελαφρώς αυξητική πορεία, παρουσιάζοντας ισορροπία προσλήψεων-αποχωρήσεων, στοιχείο που υποδηλώνει συγκράτηση και ωριμότητα της τοπικής αγοράς εργασίας. Η Κρήτη, αν και διαθέτει υψηλό απόλυτο αριθμό προσλήψεων (από 62 το 2019 σε 67 το 2024), εμφανίζει μικρή ποσοστιαία αύξηση (8%). Αυτό υποδηλώνει σχετική σταθερότητα στην αγορά εργασίας των ΜΜΕ στη συγκεκριμένη περιφέρεια.

Αντιθέτως, εντοπίζονται μερικές περιφέρειες οι οποίες παρουσιάζουν αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής στις προσλήψεις, καταδεικνύοντας συρρίκνωσή τους. Για παράδειγμα, η πιο αρνητική μεταβολή μεταξύ των περιφερειών απαντά στην Ήπειρο, με μείωση 31% (16 προσλήψεις το 2019 και 11 το 2024). Ακολουθεί το Βόρειο Αιγαίο με μείωση 7% και η Πελοπόννησος με μείωση στις προσλήψεις 5%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 Προσλήψεις δημοσιογράφων ανά περιφέρεια (2019-2024)

Περιφέρειες	2019	2020	2021	2022	2023	2024	% μεταβολή 2019-2024
Κεντρική Μακεδονία	154	121	182	178	206	186	21%
Αττική	1.715	2.177	2.437	2.194	2.502	2.211	29%
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	22	23	29	25	30	40	82%
Βόρειο Αιγαίο	14	13	10	11	9	13	-7%
Δυτική Ελλάδα	29	34	47	35	36	47	62%
Δυτική Μακεδονία	17	13	7	6	30	28	65%
Ήπειρος	16	11	9	10	12	11	-31%
Θεσσαλία	28	30	36	56	40	59	111%
Ιόνιες Νήσοι	13	6	14	9	16	17	31%
Κρήτη	62	35	57	41	64	67	8%
Νότιο Αιγαίο	12	7	8	16	15	17	42%
Πελοπόννησος	22	24	19	27	14	21	-5%
Στερεά Ελλάδα	16	13	15	14	15	21	31%

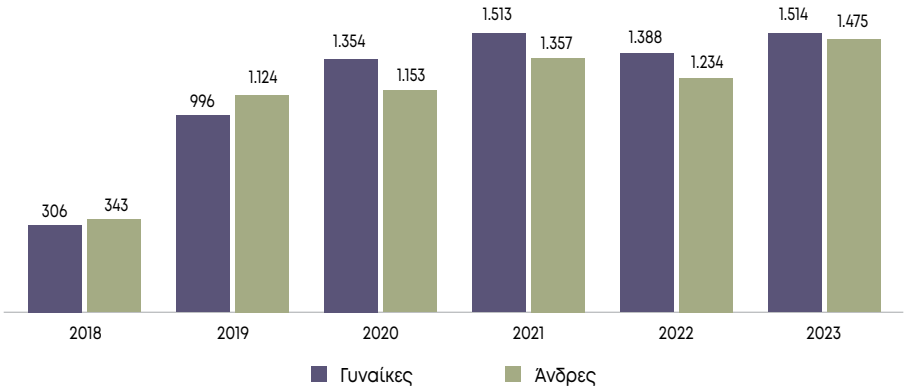
3.2 | Ανάλυση αποχωρήσεων και προσλήψεων: Η διάσταση του φύλου

Στο πλαίσιο της μελέτης, είναι ουσιώδες να εξεταστούν οι διαστάσεις των προσλήψεων και αποχωρήσεων, εστιάζοντας ιδιαίτερα στις έμφυλες ανισότητες. Κατά την περίοδο 2018-2023 παρατηρείται σταθερή αύξηση των προσλήψεων για τους δημοσιογράφους (Γράφημα 11). Συγκεκριμένα, οι προσλήψεις των γυναικών παρουσίασαν αύξηση, ξεπερνώντας σταθερά τις προσλήψεις των ανδρών σε απόλυτο αριθμό από το 2020 και έπειτα. Το 2023 είναι το υψηλότερο σημείο της χρονολογικής σειράς, με 1.514 νέες προσλήψεις γυναικών, ενώ των ανδρών ανήλθαν σε 1.475.

Η τάση αντανακλά την αυξανόμενη συμμετοχή των γυναικών στον χώρο, ωστόσο δεν σημαίνει ότι το ζήτημα έχει επιλυθεί. Σε αρκετές μελέτες προ-

κύπτει ότι, παρότι οι προσλήψεις των γυναικών αυξάνονται, εξακολουθούν να υστερούν σε ό,τι αφορά την πρόσβασή τους σε διευθυντικές θέσεις, ενώ συχνά αντιμετωπίζουν ανισότητες στις αμοιβές και τις συνθήκες εργασίας. Το γεγονός ότι οι άνδρες δημοσιογράφοι δεν αναγνωρίζουν την ύπαρξη έμφυλων διακρίσεων, σε αντίθεση με τις γυναίκες συναδέλφους τους που τις βιώνουν, αναδεικνύει την ανάγκη για περαιτέρω διερεύνηση και ανάδειξη των σχετικών ζητημάτων εντός των ειδησεογραφικών οργανισμών.

ΓΡΑΦΗΜΑ 11 Προσλήψεις δημοσιογράφων ανά φύλο (2018-2023)

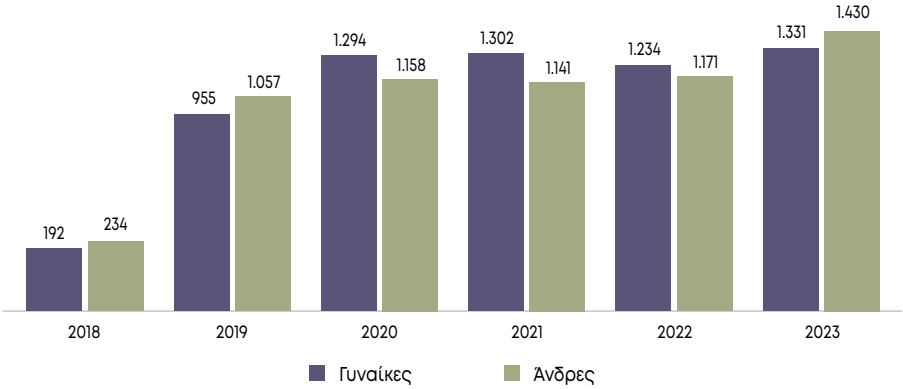

Πηγή: Μηχανισμός διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας, Πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Η ανάλυση των αποχωρήσεων κατά φύλο για την περίοδο 2018-2023 αποκαλύπτει ενδιαφέρουσες μεταβολές στην εξέλιξη της απασχόλησης (Γράφημα 12). Αν και οι γυναίκες καταγράφουν σταθερά υψηλότερες αποχωρήσεις από το 2020 έως και το 2022, το 2023 σημειώνεται αντιστροφή: οι αποχωρήσεις των ανδρών ξεπερνούν εκείνες των γυναικών. Η τάση αυτή ενδέχεται να συνδέεται με μεταβολές στον εργασιακό κύκλο ζωής, την αύξηση της κινητικότητας των ανδρών εργαζομένων στον κλάδο ή ακόμα και με την επισφαλή θέση των γυναικών σε λιγότερο σταθερές συμβάσεις, οδηγώντας τες νωρίτερα σε αποχώρηση. Η συνολική εικόνα καταδεικνύει ότι, ενώ οι γυναίκες φαίνεται να ενισχύονται σε επίπεδο προσλήψεων, παραμένουν περισσότερο εκτεθειμένες σε όρους επισφαλούς απασχόλησης. Αυτό ενδέχεται να αντανακλά την

αστάθεια και την αβεβαιότητα που βιώνουν σε σύγκριση με τους άνδρες, κάτι που επιβεβαιώνεται και από μαρτυρίες που καταγράφηκαν σε ποιοτικές έρευνες δημοσιογράφων (Mavrouli & Fouska, 2022). Το φύλο φαίνεται να αποτελεί παράγοντα διαφοροποίησης στις προσλήψεις και αποχωρήσεις, αναδεικνύοντας την ανάγκη για συστηματικότερη παρακολούθηση της έμφυλης διάστασης στην απασχόληση των δημοσιογράφων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 12 Αποχωρήσεις δημοσιογράφων ανά φύλο (2018-2023)

Πηγή: Μηχανισμός διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας, Πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Παρά την αυξανόμενη παρουσία των γυναικών, διαφορές βάσει του φύλου εξακολουθούν να υφίστανται. Οι γυναίκες αποτελούν το 41% των δημοσιογράφων και παρουσιαστών στην Ευρώπη, με αξιοσημείωτες διαφορές μεταξύ των μέσων (48% στην τηλεόραση, 40% στο ραδιόφωνο και 34% στον έντυπο Τύπο) και των ρόλων (37% των ρεπόρτερ έναντι 47% των παρουσιαστών). Επιπλέον, η πρόσβασή τους σε ηγετικές θέσεις παραμένει περιορισμένη, με μόνο το 16% των διευθυντικών θέσεων στα μέσα ενημέρωσης να το κατέχουν γυναίκες (Council of Europe, 2019). Επιπροσθέτως, οι γυναίκες εργαζόμενες στην Ελλάδα λαμβάνουν χαμηλότερους μισθούς και είναι υποεκπροσωπημένες σε θέσεις ευθύνης, ενώ συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν πολλά στερεότυπα. Συγκεκριμένα, ο μέσος ακαθάριστος μισθός πλήρους απασχόλησης για τις γυναίκες είναι 1.115 ευρώ, δηλαδή 13% χαμηλότερος από τον αντίστοιχο μισθό των ανδρών

(1.284 ευρώ). Οι μισές από τις επιχειρήσεις (53%) δεν έχουν ή έχουν πολύ περιορισμένη συμμετοχή (λιγότερο από 15%) γυναικών στο διοικητικό συμβούλιο, ενώ μία στις δέκα εταιρείες (11%) δεν εμπιστεύεται μια γυναίκα ηγέτη σε καμία διεύθυνση ή τμήμα της επιχείρησης (Georgiadou, 2024).

3.3 | Κινητικότητα ανά ειδικότητα

Αξίζει να εξεταστεί και η κινητικότητα των δημοσιογράφων ανά ειδικότητα προκειμένου να εντοπιστούν οι τάσεις στην απασχόληση αλλά και το ισοζύγιο προσλήψεων και αποχωρήσεων. Η κεντρική ιδέα σχετίζεται με την ανάδειξη των μέσων και των ειδικοτήτων όπου υπάρχει μεγαλύτερη επισφάλεια (πολλές αποχωρήσεις/λίγες προσλήψεις). Επιπλέον, αποκαλύπτοντας τις τάσεις της αγοράς θα εντοπιστεί η δημιουργία νέων αναγκών στο επάγγελμα.

Στον Πίνακα 8 καταγράφεται ο αριθμός των προσλήψεων στις ειδικότητες των δημοσιογράφων. Το συνολικό πλήθος προσλήψεων σε όλες τις ειδικότητες αυξάνεται από 1.786 το 2019 σε 2.182 το 2024, καταδεικνύοντας μέτρια ανοδική πορεία συνολικά στον κλάδο (22% αύξηση). Η κατηγορία των δημοσιογράφων εμφανίζει αύξηση (375 προσλήψεις από το 2019 έως το 2024)· μια αύξηση που αντιστοιχεί στο 31%.[10] Ακολουθούν οι ρεπόρτερ, δημοσιογράφοι μέσων μαζικής ενημέρωσης, με μια αύξηση 49 θέσεων εργασίας από το 2019 έως το 2024. Οι υπόλοιπες ειδικότητες παρουσιάζουν χαμηλότερες προσλήψεις, ενώ κάποιες έχουν συρρίκνωση το 2024 έναντι του 2019, όπως, για παράδειγμα, οι συντάκτες, διορθωτές δοκιμίων με 72 λιγότερες προσλήψεις και οι συγγραφείς, δημοσιογράφοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα με 33 λιγότερες.

---

10. Η κατηγορία «Δημοσιογράφοι» στον Πίνακα 8 αφορά τον γενικό επαγγελματικό κωδικό όπως δηλώνεται στο πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ και περιλαμβάνει ευρύ φάσμα καθηκόντων. Αντίθετα, οι κατηγορίες όπως «Ρεπόρτερ, Δημοσιογράφοι ΜΜΕ», «Συντάκτες», «Αρθρογράφοι» κ.λπ. αποτελούν πιο εξειδικευμένους ρόλους που αποτυπώνονται ως ξεχωριστοί κωδικοί επαγγέλματος. Επομένως, οι αυξήσεις στις προσλήψεις της γενικής κατηγορίας δεν ταυτίζονται με τις εξειδικεύσεις, αλλά αποτυπώνουν την τάση συγκέντρωσης της αγοράς σε ευρύτερους και λιγότερο διακριτούς δημοσιογραφικούς ρόλους.

Η δυναμική αυτή καταδεικνύει ότι η αγορά εργασίας τείνει να ενισχύει πιο ευρείες και γενικού χαρακτήρα δημοσιογραφικές θέσεις, να μειώνεται, όμως, το βάρος των εξειδικευμένων ρόλων. Η σημαντική αύξηση των προσλήψεων στην κατηγορία δημοσιογράφοι (31%), σε συνδυασμό με τη συρρίκνωση σε ειδικότητες όπως οι διορθωτές και οι συγγραφείς/συντάκτες συναφών επαγγελμάτων, υποδηλώνει μια τάση ενοποίησης ρόλων και υποχώρησης των παραδοσιακά πιο εξειδικευμένων λειτουργιών παραγωγής περιεχομένου. Το συγκεκριμένο εύρημα ευθυγραμμίζεται με τις γενικότερες αλλαγές στο επάγγελμα, όπου οι ψηφιακές πλατφόρμες και οι ευέλικτες μορφές εργασίας ενισχύουν περισσότερο την ανάγκη για πολυδεξιότητες και λιγότερο για αυστηρά διακριτούς ρόλους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8 Προσλήψεις ανά ειδικότητα (2019-2024)

Ειδικότητα	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Διαφορά
Δημοσιογράφοι	1.207	1.376	1.629	1.549	1.675	1.582	375
Αρθρογράφοι εφημερίδων και περιοδικών	7	20	14	24	49	20	13
Αρχισυντάκτες εφημερίδων και περιοδικών	9	36	54	10	24	28	19
Πολιτικοί συντάκτες (Δημοσιογράφοι)	16	29	33	13	9	26	10
Ρεπόρτερ, δημοσιογράφοι μέσων μαζικής επικοινωνίας	105	292	208	184	139	154	49
Συντάκτες άρθρων σε περιοδικά και εφημερίδες	94	56	84	88	204	115	21
Αρχισυντακτών βοηθοί	–	23	66	18	14	10	10
Συντάκτες αθλητικοί	5	60	–	13	23	9	4
Συντάκτες, διορθωτές δοκιμίων	79	30	36	21	18	7	-72
Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	264	304	254	217	312	231	-33
Σύνολο	1.786	2.226	2.378	2.137	2.467	2.182	396

Πηγή: Πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Σημείωση: Οι παύλες δείχνουν ότι δεν υπήρχαν στοιχεία για τη συγκεκριμένη κατηγορία.

Η κατηγορία των δημοσιογράφων κατέχει τις περισσότερες αποχωρήσεις (468) την περίοδο 2019-2024, το οποίο αποτελεί ένδειξη για την έντονη κινητι-

κότητα στη βασική ειδικότητα του χώρου. Ακολουθούν οι συντάκτες άρθρων σε περιοδικά και εφημερίδες, με τις αποχωρήσεις τους να ανέρχονται στις 58. Μικρότερες αυξήσεις στις αποχωρήσεις εμφανίζουν οι αρχισυντάκτες και οι βοηθοί αρχισυντακτών, οι οποίοι για την περίοδο 2019-2024 εμφανίζουν 11 και 5 αποχωρήσεις, αντίστοιχα. Κάποιες ειδικότητες παρουσιάζουν μείωση αποχωρήσεων, όπως οι ρεπόρτερ (22) και οι συντάκτες, διορθωτές (2), το οποίο δείχνει σχετική σταθερότητα ή περιορισμένη κινητικότητα.

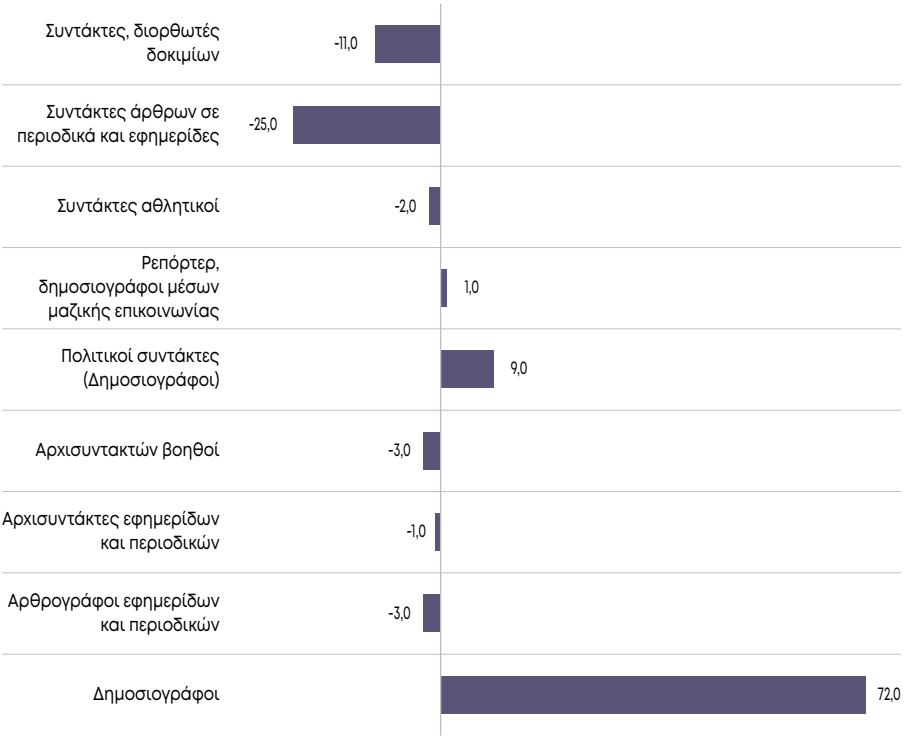
ΠΙΝΑΚΑΣ 9 Αποχωρήσεις ανά ειδικότητα (2019-2024)

Ειδικότητα	2019	2020	2021	2022	2023	2024	μεταβολή
Δημοσιογράφοι	1.042	1.205	1.317	1.323	1.437	1.510	468
Αρθρογράφοι εφημερίδων και περιοδικών	6	34	15	33	39	23	17
Αρχισυντάκτες εφημερίδων και περιοδικών	18	35	48	22	25	29	11
Αρχισυντακτών βοηθοί	8	21	60	27	12	13	5
Πολιτικοί συντάκτες (Δημοσιογράφοι)	10	22	14	17	9	17	7
Ρεπόρτερ, δημοσιογράφοι μέσων μαζικής επικοινωνίας	175	305	217	178	182	153	-22
Συντάκτες αθλητικοί	6	7	9	10	10	11	5
Συντάκτες άρθρων σε περιοδικά και εφημερίδες	82	84	68	73	124	140	58
Συντάκτες, διορθωτές δοκιμίων	20	38	31	19	32	18	-2
Σύνολο	1.367	1.751	1.779	1.702	1.870	1.914	547

Πηγή: Πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Εκτιμώντας το ισοζύγιο αποχωρήσεων και προσλήψεων για το 2024 (Γράφημα 13), φαίνεται ότι έντονη κινητικότητα έχουν οι δημοσιογράφοι, με τις προσλήψεις να υπερτερούν κατά 72 έναντι των αποχωρήσεων, και ακολουθούν οι πολιτικοί συντάκτες, με τις προσλήψεις να υπερτερούν των αποχωρήσεων κατά 9. Ωστόσο, φαίνεται ότι οι συντάκτες άρθρων σε περιοδικά και εφημερίδες έχουν κατά 25 μονάδες περισσότερες αποχωρήσεις έναντι των προσλήψεων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 13 Ισοζύγιο αποχωρήσεων και προσλήψεων ανά ειδικότητα (2024)

Πηγή: Πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Το επάγγελμα χαρακτηρίζεται από αύξηση προσλήψεων, αλλά ταυτόχρονα από ακόμη μεγαλύτερη αύξηση αποχωρήσεων. Αυτό δείχνει πως, παρότι υπάρχει ζήτηση για νέες θέσεις, το θετικό ισοζύγιο περιορίζεται σημαντικά (από +155 το 2019 σε +37 το 2024) λόγω υψηλής κινητικότητας και αποχωρήσεων. Οι δημοσιογράφοι συγκεντρώνουν τόσο τις περισσότερες προσλήψεις όσο και τις περισσότερες αποχωρήσεις, επιβεβαιώνοντας τον κεντρικό ρόλο τους αλλά και την έντονη εργασιακή ρευστότητα. Συνολικά, το επάγγελμα του δημοσιογράφου παραμένει ζωντανό, αλλά χαρακτηρίζεται από υψηλή κινητικότητα και ανασφάλεια, με το ισοζύγιο προσλήψεων και αποχωρήσεων να παραμένει θετικό αλλά να συρρικνώνεται, ένδειξη ότι η καθαρή δημιουργία θέσεων εργασίας εξασθενεί.

4 | Το προφίλ των ασφαλισμένων δημοσιογράφων

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται τα βασικά στατιστικά στοιχεία για τους ασφαλισμένους δημοσιογράφους.

4.1 | Εξέλιξη πλήθους ασφαλισμένων

Σε αυτό το υποκεφάλαιο θα παρουσιαστεί η κατανομή των ασφαλισμένων αλλά και των μελών της ΕΣΗΕΑ και των άλλων ενώσεων συντακτών – ΕΣΗΕΜ-Θ, ΕΣΗΕΠΗΝ, ΕΣΗΕΘΣτΕΕ και ΕΣΠΗΤ. Έτσι, σύμφωνα με τον Πίνακα 10, τα μέλη των ενώσεων δημοσιογράφων σε όλη την ελληνική επικράτεια ανέρχονται σε 8.308, εκ των οποίων οι άνδρες αποτελούν το 53,6% (4.455) και οι γυναίκες το 46,1% (3.833), το οποίο αποτελεί μια σχετικά ισορροπημένη κατανομή φύλου. Τα στοιχεία ανά ένωση καταδεικνύουν ότι η ΕΣΗΕΑ (Αθήνας) είναι η μεγαλύτερη ένωση, με 6.408 μέλη (77% του συνόλου). Εμφανίζει σχεδόν ισορροπία φύλου (53,9% άνδρες, 46,1% γυναίκες) και ποσοστό συνταξιούχων της τάξης του 21,2%. Η ΕΣΗΕΜ-Θ (Μακεδονίας – Θράκης) έχει 938 μέλη, με λίγο υψηλότερο ποσοστό ανδρών (55,7%) και χαμηλότερο ποσοστό συνταξιούχων (15,6%). Η ΕΣΗΕΘΣτΕΕ (Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας – Εύβοιας) είναι μικρή (192 μέλη) αλλά με υψηλό ποσοστό συνταξιούχων (24%). Η ΕΣΗΕΠΗΝ (Πελοποννήσου – Ηπείρου – Νήσων) έχει 350 μέλη, με αναλογία φύλου σχεδόν ισόρροπη και συνταξιούχους της τάξης του 18,9%. Η ΕΣΠΗΤ (Περιοδικού & Ηλεκτρονικού Τύπου) ξεχωρίζει καθώς έχει περισσότερες γυναίκες (57,9%) από άνδρες (37,4%), κάτι σπάνιο στις δημοσιογραφικές ενώσεις. Το ποσοστό συνταξιούχων της είναι υψηλό (23,8%). Αξίζει να σημειωθεί ότι η παρουσία σημαντικού ποσοστού συντα-

ξιούχων (20,6%) φανερώνει έναν κλάδο με αρκετά ώριμο ηλικιακό προφίλ, στοιχείο που συνδέεται με τη μακρόχρονη παρουσία των μελών στον χώρο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10 Αριθμός μελών ανά ένωση

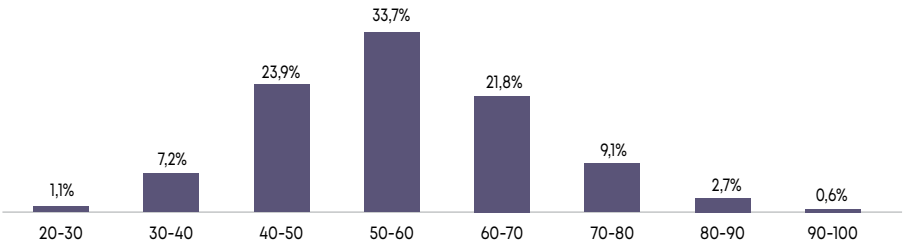
Ένωση	Σύνολο	Άνδρες	Άνδρες (%)	Γυναίκες	Γυναίκες (%)	Συνταξιούχοι	Συνταξιούχοι (%)
ΕΣΗΕΑ	6.408	3.457	53,9	2.951	46,1	1.359	21,2
ΕΣΗΕΜ-Θ	938	522	55,7	416	44,3	146	15,6
ΕΣΗΕΠΗΝ	350	192	54,9	158	45,1	63	18,0
ΕΣΗΕΘΣτΕΕ	192	127	66,1	65	33,9	46	24,0
ΕΣΠΗΤ	420	157	37,4	243	57,9	100	23,8
ΣΥΝΟΛΟ	8.308	4.455	53,6	3.833	46,1	1.714	20,6

Πηγή: ΠΟΕΣΥ

Σημείωση: Το άθροισμα ανδρών και γυναικών στην ΕΣΠΗΤ υπολείπεται του συνολικού αριθμού μελών λόγω μη διαθέσιμων/μη καταγεγραμμένων στοιχείων φύλου για 20 μέλη.

Στο Γράφημα 14 παρουσιάζεται η ηλικιακή κατανομή των μελών της ΕΣΗΕΑ. Η μεγαλύτερη ηλικιακή ομάδα είναι των 50-60 ετών (33,7%) και ακολουθεί η ομάδα των 40-50 ετών (23,9%) και η ομάδα των 60-70 ετών (21,8%). Μόνο το 8,3% των μελών είναι κάτω των 40 ετών, και ειδικότερα το 1,1% είναι ηλικίας 20-30 ετών.

ΓΡΑΦΗΜΑ 14 Κατανομή μελών ΕΣΗΕΑ ανά ηλικιακή ομάδα

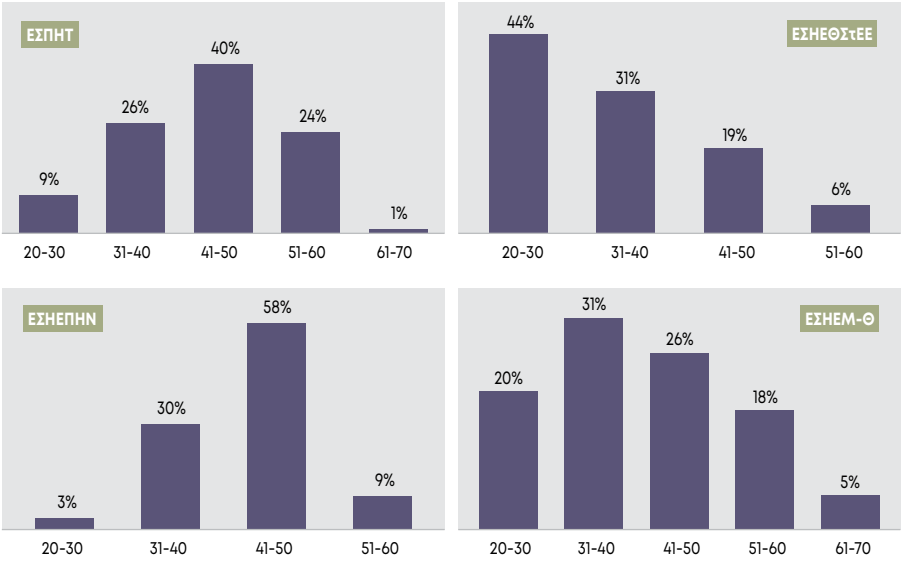
Πηγή: ΕΣΗΕΑ (2025), επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ

Στο Γράφημα 15 παρουσιάζεται η ηλικιακή κατανομή των νέων μελών από το 2019 και ύστερα για όλες τις άλλες ενώσεις της χώρας. Από τα τέσσερα γραφήματα φαίνεται ότι τα νέα μέλη που εγγράφονται ανήκουν κυρίως στις ηλικίες των 30-50 ετών. Για παράδειγμα, η ΕΣΗΕΜ-Θ έχει κεντρική κατανομή με

πάνω από το 57% στις ηλικίες των 30-50 ετών και ακολουθούν οι νέοι 20-30 ετών (20%). Η ΕΣΗΕΠΗΝ, επίσης, έχει ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά νέων μελών σε ηλικίες των 40-50 ετών (58%) και ακολουθεί η ομάδα των 30-40 ετών (30%). Για την ΕΣΗΕΘΣτΕΕ, η ηλικιακή κατανομή των νέων μελών της είναι ηλικίες των 20-30 ετών (44%) και ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα των 30-40 ετών (31%). Για την ΕΣΠΗΤ, τα νέα μέλη της είναι ηλικίας 40-50 ετών (40%) και ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα των 30-40 ετών (26%).

Από τα συνολικά στοιχεία, προκύπτει ότι το επάγγελμα *δεν γερνάει*, αλλά, επίσης, *δεν ανανεώνεται καθώς δεν παρουσιάζει έντονη δυναμική ανανέωσης στις νεότερες ηλικίες (20-30 ετών)*. Φαίνεται ότι στις περισσότερες ενώσεις, οι ηλικίες των 30-50 ετών καταλαμβάνουν τη μεγάλη πλειονότητα των νέων μελών, ενώ η συμμετοχή των νέων ηλικίας 20-30 ετών εμφανίζεται περιορισμένη στις περισσότερες ενώσεις. Το επάγγελμα δείχνει να βρίσκεται στο ώριμο ηλικιακό φάσμα (30-50), όχι όμως σε φάση γήρανσης. Η πραγματική αδυναμία είναι η μικρή είσοδος πολύ νέων (20-30), γεγονός που μπορεί να δημιουργήσει μελλοντικό πρόβλημα ανανέωσης.

ΓΡΑΦΗΜΑ 15 Ηλικιακή κατανομή νέων μελών

Πηγή: ΕΣΠΗΤ, ΕΣΗΕΘΣτΕΕ, ΠΟΕΣΥ (2025), επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ

Οι πίνακες που παρουσιάζονται παρακάτω αφορούν στοιχεία που έχουν εξαχθεί από τον ΕΔΟΕΑΠ και τον ΕΦΚΑ. Θα παρατηρούσε κάποιος ότι εντοπίζεται μια διαφορά στα μεγέθη που παρουσιάζονται για τα μέλη/ασφαλισμένους της ΕΣΗΕΑ ανάλογα με την πηγή. Στην ΕΣΗΕΑ υπάρχουν 6.408 μέλη και συνολικά σε όλες τις ενώσεις στην ελληνική επικράτεια υπάρχουν 8.308 μέλη, συμπεριλαμβανομένων και των συνταξιούχων. Τα συγκεκριμένα στοιχεία προέρχονται από εγγεγραμμένα μέλη της ΕΣΗΕΑ, δηλαδή αφορούν όλους όσοι έχουν γραφτεί ως μέλη, ενεργά ή μη, και συμπεριλαμβάνονται και οι συνταξιούχοι (21,2%). Ωστόσο, ο ΕΔΟΕΑΠ και ο ΕΦΚΑ καταγράφουν άτομα που έχουν ενεργή ασφάλιση και είναι ενεργοί δημοσιογράφοι, και δεν περιλαμβάνονται όσοι βρίσκονται εκτός αγοράς. Ως εκ τούτου, παρουσιάζονται διαφορετικά κριτήρια μέτρησης, μιας και η ΕΣΗΕΑ καταγράφει όλα τα μέλη, ανεξαρτήτως αν εργάζονται, ενώ ο ΕΔΟΕΑΠ και ο ΕΦΚΑ καταγράφουν μόνο τους ασφαλισμένους που εργάζονται και καταβάλλουν εισφορές. Επιπλέον, στην ΕΣΗΕΑ, αλλά και στις άλλες ενώσεις, παραμένουν μέλη και δημοσιογράφοι που δεν εργάζονται πλέον ενεργά (π.χ. είναι άνεργοι ή έχουν μεταπηδήσει σε άλλα επαγγέλματα), ενώ στον ΕΔΟΕΑΠ/ΕΦΚΑ αυτοί δεν φαίνονται γιατί δεν καταβάλλουν εισφορές. Ως εκ τούτου, οι διαφορές αυτές είναι πλήρως αναμενόμενες και αιτιολογημένες.

Ο Πίνακας 11, αποτυπώνει την κατανομή των δημοσιογράφων ανά φύλο, για την περίοδο 2022-2024, από τα στοιχεία του ΕΔΟΕΑΠ. Το σύνολο των δημοσιογράφων παραμένει σχετικά σταθερό, από 6.013 άτομα το 2022 σε 5.984 το 2024. Καμία σημαντική μεταβολή δεν καταγράφεται μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το 2022 οι άνδρες υπερτερούσαν αριθμητικά (3.375 άνδρες έναντι 2.638 γυναικών). Το ίδιο καταγράφεται και για το έτος 2023 (3.333 άνδρες έναντι 2.647 γυναικών). Το 2024 διατηρείται η πλειονότητα των ανδρών (3.331 άνδρες έναντι 2.653 γυναικών), αν και η διαφορά παραμένει μικρότερη σε σχέση με το 2022. Συμπερασματικά, η κατανομή ανά φύλο παραμένει ουσιαστικά σταθερή (γυναίκες 43,9% το 2022 και 44,3% το 2024), με διατήρηση της υπεροχής των ανδρών. Τέλος, στον ΕΔΟΕΑΠ εμφανίζονται και 780 ασφαλισμένοι δημοσιογράφοι οι οποίοι είναι αυτοαπασχολούμενοι (έχουν μπλοκάκι) και εργάζονται υπό καθεστώς συμβάσεων έργου. Στο σύνολο των 780 αυτοαπασχολουμένων οι 636 είναι νέα μέλη και οι 144 παλαιά. Η τελευταία αυτή ένδειξη αποκαλύπτει και

συνηγορεί υπέρ της ενίσχυσης των ελαστικών μορφών εργασίας, οι οποίες αναδεικνύονται σε όλο το παρόν κείμενο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 Κατανομή ασφαλισμένων δημοσιογράφων ανά φύλο (2022-2024)

Έτος	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
2022	3.375	2.638	6.013
2023	3.333	2.647	5.980
2024	3.331	2.653	5.984

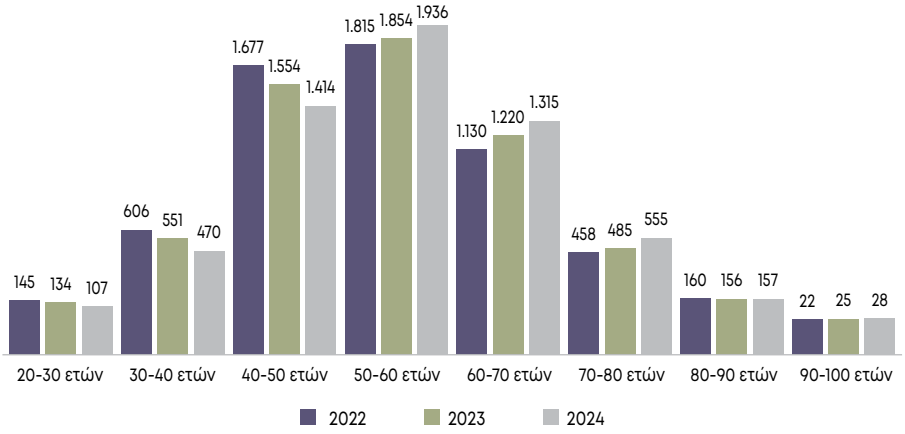
Πηγή: ΕΔΟΕΑΠ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Το Γράφημα 16 απεικονίζει την κατανομή των δημοσιογράφων σε ηλικιακές ομάδες την τριετία 2022-2024. Παρατηρείται ότι η μεγαλύτερη συγκέντρωση εντοπίζεται στην ηλικιακή ομάδα των 50-60 ετών, με διαρκώς αυξανόμενη τάση: από 1.815 άτομα το 2022 σε 1.936 άτομα το 2024. Ακολουθεί η ομάδα των 40-50 ετών, όπου ωστόσο σημειώνεται σταδιακή μείωση, από 1.677 άτομα το 2022 σε 1.414 το 2024. Η ομάδα των 60-70 ετών παρουσιάζει αύξηση, φθάνοντας τους 1.315 δημοσιογράφους το 2024, γεγονός που υποδηλώνει μια τάση γήρανσης του δημοσιογραφικού πληθυσμού. Οι μικρότερες ηλικιακές ομάδες (κάτω των 40 ετών) εμφανίζουν χαμηλά και μειούμενα ποσοστά, με ιδιαίτερη μείωση στην ομάδα των 30-40 ετών (από 606 στα 470 άτομα). Αξίζει ίσως να επισημανθεί ότι ο χαμηλός αριθμός των νεοεισερχομένων στο επάγγελμα (20-30 ετών) μπορεί να σχετίζεται με ευέλικτες ή και άτυπες σχέσεις απασχόλησης, γεγονός που θα πρέπει να διερευνηθεί περισσότερο. Συνολικά, τα δεδομένα καταδεικνύουν μια διαχρονική τάση γήρανσης του κλάδου των δημοσιογράφων, γεγονός που ενισχύει την ανάγκη για ανανεωτικές πολιτικές, προσέλκυση νέων επαγγελματιών και στήριξη της διαδοχής γενεών στα ΜΜΕ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, παρά τη γενική τάση γήρανσης που καταγράφεται στα στοιχεία του ΕΔΟΕΑΠ και του ΕΦΚΑ, τα δημοσιογραφικά συνδικάτα εμφανίζουν αξιοσημείωτο αριθμό νέων εγγραφών την τελευταία πενταετία. Το εύρημα αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς έρχεται σε αντίθεση με τη γενική τάση μείωσης της συνδικαλιστικής συμμετοχής που παρατηρεί-

ται σε πολλούς κλάδους. Η σχετική ανθεκτικότητα των δημοσιογραφικών ενώσεων μπορεί να συνδέεται και με τον ειδικό ρόλο της δημοσιογραφικής ταυτότητας ως άτυπης επαγγελματικής πιστοποίησης, η οποία λειτουργεί ως κίνητρο ένταξης, ακόμη και σε συνθήκες ευέλικτης ή άτυπης απασχόλησης. Υπό αυτή την έννοια, οι νέες εγγραφές ενδέχεται να αντανακλούν μια τάση σταθεροποίησης της επαγγελματικής κοινότητας, ακόμη και σε συνθήκες επισφάλειας και μεταβαλλόμενων εργασιακών σχέσεων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 16 Κατανομή των ασφαλισμένων δημοσιογράφων ανά ηλικία (2022-2024)

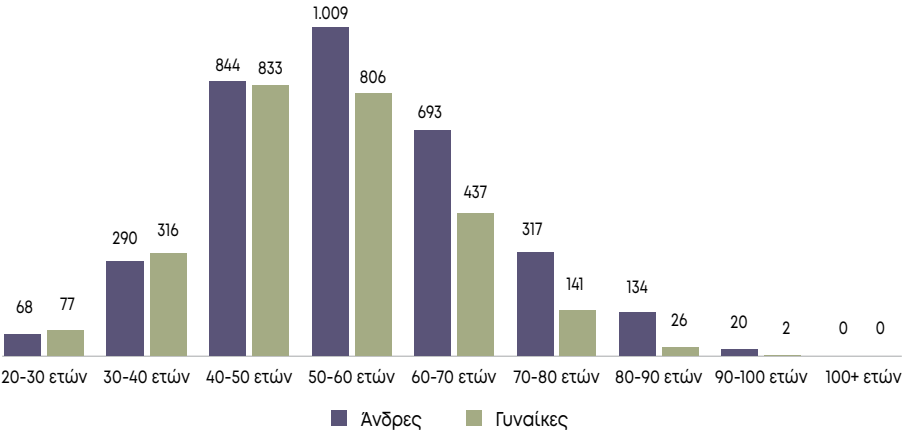

Πηγή: ΕΔΟΕΑΠ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Το Γράφημα 17 αποτυπώνει την κατανομή των ασφαλισμένων δημοσιογράφων ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο για το έτος 2022. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση ασφαλισμένων εντοπίζεται στην ηλικιακή ομάδα των 50-60 ετών, όπου οι άνδρες υπερτερούν αριθμητικά, φθάνοντας τους 1.000 περίπου ασφαλισμένους έναντι περίπου 800 γυναικών. Ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα των 40-50 ετών, όπου η κατανομή μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι σχεδόν ισόρροπη. Στις μικρότερες ηλικιακές ομάδες (20-30 και 30-40 ετών), οι γυναίκες παρουσιάζουν μικρή υπεροχή. Αντίθετα, στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες (60-70 ετών και άνω), οι άνδρες διατηρούν σαφή αριθμητική υπεροχή, γεγονός που αντανακλά ιστορικές διαφοροποιήσεις στην πρόσβαση στο

επάγγελμα. Συνολικά, το επάγγελμα παρουσιάζει χαρακτηριστικά γήρανσης, με σημαντικό αριθμό ασφαλισμένων άνω των 50 ετών, και παράλληλα διαφαίνεται μια δυναμική ενίσχυση της παρουσίας των γυναικών στις νεότερες ηλικιακές ομάδες.

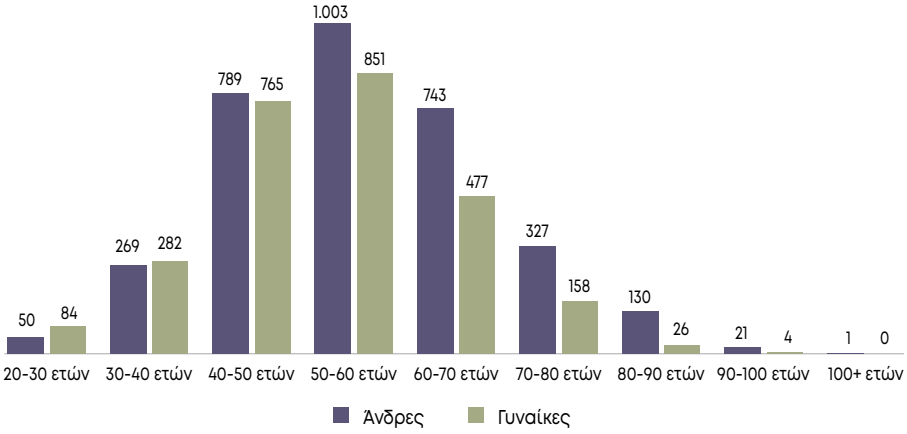
ΓΡΑΦΗΜΑ 17 Κατανομή ασφαλισμένων δημοσιογράφων ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο (2022)

Πηγή: ΕΔΟΕΑΠ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Το Γράφημα 18 παρουσιάζει την κατανομή των ασφαλισμένων δημοσιογράφων το 2023 ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο. Και για το 2023 η κύρια συγκέντρωση ασφαλισμένων καταγράφεται στην ηλικιακή ομάδα των 50-60 ετών, όπου οι άνδρες συνεχίζουν να υπερτερούν αριθμητικά, προσεγγίζοντας τους 1.000 ασφαλισμένους, ενώ οι γυναίκες φθάνουν τις 851. Στην ηλικιακή ομάδα των 40-50 ετών, η κατανομή μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι σχεδόν ισορροπημένη, ενώ στους νεότερους ηλικιακά ασφαλισμένους (20-40 ετών) οι γυναίκες εμφανίζουν μια μικρή υπεροχή. Στις μεγαλύτερες ηλικίες (60-70 ετών και άνω), οι άνδρες παραμένουν η πλειονότητα, με εμφανώς μεγαλύτερους αριθμούς σε σχέση με τις γυναίκες. Σε σχέση με το 2022, καταγράφεται ελαφριά μείωση στους άνδρες και αύξηση στις γυναίκες σε αρκετές ηλικιακές ομάδες, υποδεικνύοντας μια τάση μεγαλύτερης συμμετοχής των γυναικών στο επάγγελμα κατά το 2023.

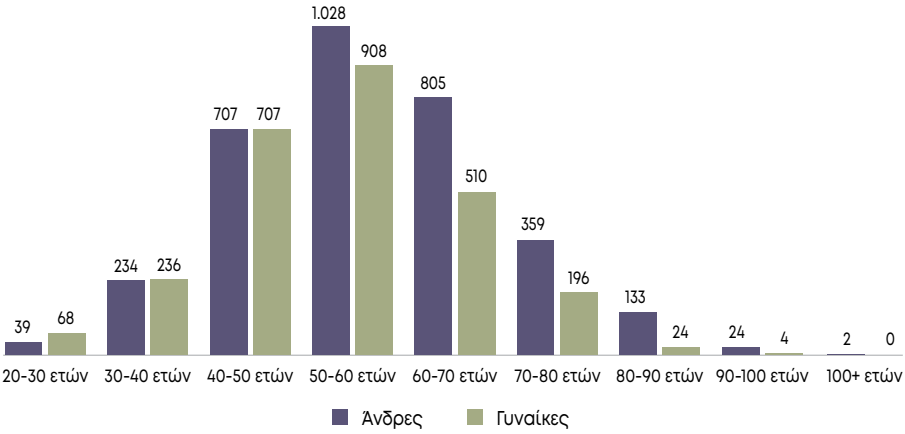
ΓΡΑΦΗΜΑ 18 Κατανομή ασφαλισμένων δημοσιογράφων ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο (2023)

Πηγή: ΕΔΟΕΑΠ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Η κατανομή των ασφαλισμένων το 2024 συνηγορεί υπέρ της διατήρησης των βασικών τάσεων των προηγούμενων ετών, με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση στην ηλικιακή ομάδα των 50-60 ετών (Γράφημα 19). Σε αυτήν την ομάδα, οι άνδρες υπερτερούν εμφανώς αριθμητικά, με περισσότερους από 1.000 ασφαλισμένους, ενώ οι γυναίκες ανέρχονται σε περίπου 900. Στην ηλικιακή ομάδα των 40-50 ετών, εντοπίζεται ισορροπία μεταξύ ανδρών και γυναικών. Στις μικρότερες ηλικίες (20-40 ετών), οι άνδρες και οι γυναίκες παρουσιάζουν πλέον παρόμοια επίπεδα, ενώ στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες (60-70 ετών και άνω) διατηρείται σαφής υπεροχή των ανδρών. Συνολικά, το 2024 καταγράφεται ελαφρά ενίσχυση της παρουσίας ανδρών σε σχέση με το 2023, χωρίς ωστόσο να ανατρέπεται η τάση αύξησης της γυναικείας συμμετοχής στις νεότερες ηλικιακές ομάδες.

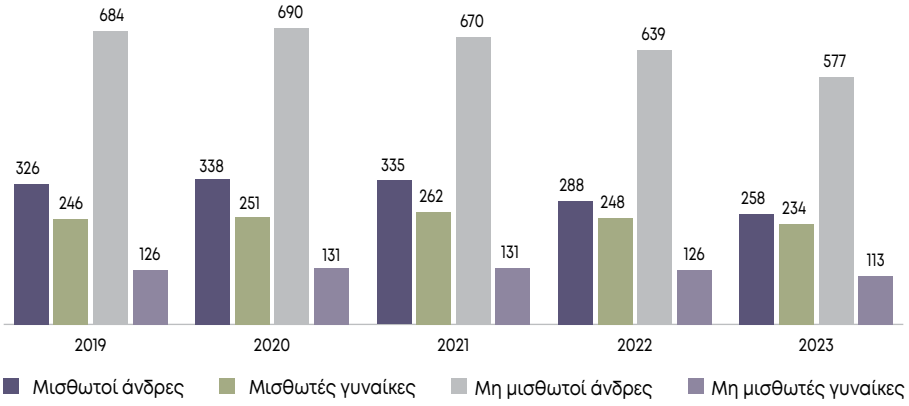
ΓΡΑΦΗΜΑ 19 Κατανομή ασφαλισμένων δημοσιογράφων ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο (2024)

Πηγή: ΕΔΟΕΑΠ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Στο Γράφημα 20 αποτυπώνεται η ποσοτική μεταβολή στον αριθμό των ασφαλισμένων δημοσιογράφων –διαχωρισμένων σε μισθωτούς και μη μισθωτούς– ανά φύλο, την περίοδο 2019-2023. Η συνολική τάση εμφανίζει συρρίκνωση του αριθμού των ασφαλισμένων και στις δύο κατηγορίες, ενώ αναδεικνύονται και σημαντικές έμφυλες ανισότητες. Στους μισθωτούς δημοσιογράφους καταγράφεται μείωση από 572 άτομα το 2019 σε 492 το 2023 (14,0%). Η μείωση αφορά και τα δύο φύλα, με τους άνδρες να μειώνονται από 326 σε 258 και τις γυναίκες από 246 σε 234. Παρόμοια τάση παρατηρείται και στους μη μισθωτούς (ασφαλισμένους με δελτίο ή ελεύθερους επαγγελματίες), όπου ο αριθμός μειώνεται από 810 το 2019 σε 690 το 2023 (14,8%). Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η χαμηλή και σταθερά μειούμενη παρουσία των γυναικών μη μισθωτών, οι οποίες από 126 το 2019 φθάνουν μόλις τις 113 το 2023. Οι τάσεις αυτές ενδεχομένως αντανακλούν την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων στον δημοσιογραφικό χώρο, τη συρρίκνωση των θέσεων εργασίας στα ΜΜΕ, και κάποιες ασυμμετρίες στην πρόσβαση και παραμονή στο επάγγελμα, ιδιαίτερα στις ευέλικτες μορφές απασχόλησης.

ΓΡΑΦΗΜΑ 20 Κατανομή ασφαλισμένων (μισθωτών και μη) ανά φύλο (2019-2023)

Πηγή: ΕΦΚΑ (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Η ανάλυση των δεδομένων για την τριετία 2022-2024 καταδεικνύει σαφείς δημογραφικές τάσεις στον κλάδο των δημοσιογράφων. Ο αριθμός των ασφαλισμένων παραμένει σχετικά σταθερός, με μικρές διακυμάνσεις, περίπου τις 6.000 εγγραφές ετησίως. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση ασφαλισμένων παρατηρείται σταθερά στην ηλικιακή ομάδα των 50-60 ετών, αναδεικνύοντας τη γήρανση του επαγγελματικού πληθυσμού. Παράλληλα, καταγράφεται σταδιακή ενίσχυση της παρουσίας των γυναικών στις νεότερες ηλικιακές ομάδες (κάτω των 50 ετών), γεγονός που υποδηλώνει βελτίωση της ισόρροπης συμμετοχής στο επάγγελμα, αν και σε μεγαλύτερες ηλικίες οι άνδρες εξακολουθούν να υπερτερούν αριθμητικά.

Η κατάσταση της ισότητας των φύλων στα ελληνικά μέσα ενημέρωσης παρουσιάζει σημαντικές προκλήσεις, παρά τις προσπάθειες για βελτίωση. Σύμφωνα με τον Δείκτη Ισότητας των Φύλων του EIGE για το 2024, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 25η θέση μεταξύ των χωρών της ΕΕ, με σκορ 59,3 στα 100, υπολειπόμενη κατά 11,7 μονάδες από τον μέσο όρο της ΕΕ. Αν και σημειώθηκε πρόοδος σε τομείς όπως η εκπαίδευση και η υγεία, η συμμετοχή των γυναικών στη λήψη αποφάσεων και στα μέσα ενημέρωσης παραμένει περιορισμένη.[11]

---

11. https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2024/EL

Αν και οι περισσότεροι άνδρες εργαζόμενοι δηλώνουν πως δεν υπάρχουν ζητήματα ισότητας στους χώρους εργασίας, οι γυναίκες επισημαίνουν ότι παραμένουν αποκλεισμένες από θέσεις ευθύνης, αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην επαγγελματική ανέλιξη, καθώς και διαφορές στις αμοιβές. Η απουσία θεσμικών μηχανισμών ή κανόνων για την παρακολούθηση και αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων ενισχύει τη μονιμότητα των διακρίσεων αυτών. Η αντίθεση στην αντίληψη μεταξύ ανδρών και γυναικών δημοσιογράφων αναδεικνύει ότι η κοινωνική και πολιτισμική αποδοχή της ανισότητας αποτελεί βασικό εμπόδιο για την προώθηση της ισότητας στον χώρο των ΜΜΕ στην Ελλάδα (Papathanassopoulos et al., 2021).

Έρευνες έχουν αναδείξει την υποεκπροσώπηση των γυναικών στα ελληνικά μέσα, ιδιαίτερα σε θέσεις ηγεσίας. Παρά το γεγονός ότι οι γυναίκες αποτελούν σημαντικό ποσοστό των εργαζομένων στα μέσα, αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην ανέλιξή τους σε ανώτερες θέσεις και συχνά βιώνουν εισοδηματικές ανισότητες. Επιπλέον, η έλλειψη επίγνωσης και αναγνώρισης των ζητημάτων ισότητας των φύλων από τα ίδια τα μέσα ενημέρωσης εμποδίζει την εφαρμογή πολιτικών που θα μπορούσαν να καταπολεμήσουν αυτές τις ανισότητες.

Σε μια θετική εξέλιξη, τον Μάιο του 2024, υπογράφηκε νέα συλλογική σύμβαση εργασίας για τους δημοσιογράφους στα κρατικά και δημόσια μέσα ενημέρωσης, η οποία περιλαμβάνει διατάξεις για την ισότητα των φύλων και την ενισχυμένη προστασία των γυναικών δημοσιογράφων από παρενόχληση. Η συγκεκριμένη συμφωνία αποτελεί ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, αλλά απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες για την επίτευξη ουσιαστικής ισότητας στα ελληνικά μέσα ενημέρωσης. Συνολικά, το επάγγελμα του δημοσιογράφου στην Ελλάδα φαίνεται να βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο, όπου η ανανέωση των ηλικιών και η αύξηση της γυναικείας παρουσίας συνδυάζονται με τις παραδοσιακές δυναμικές ενός ωριμότερου, κατά πλειονότητα, ανδρικού πληθυσμού. Η τάση αυτή δημιουργεί την ανάγκη για ενίσχυση των πολιτικών ανανέωσης του δυναμικού και στήριξης της βιωσιμότητας του επαγγέλματος τα επόμενα χρόνια.

5 | Ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης και μισθών

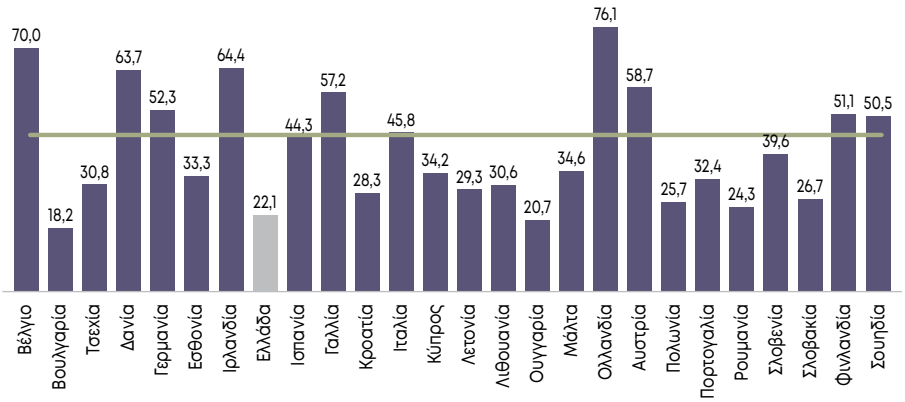
Στο παρόν κεφάλαιο θα συζητηθούν ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης και μισθών για τους δημοσιογράφους.

5.1 | Μέσος μισθός και πληθωριστικές πιέσεις

Οι μέσες αποδοχές ανά εργαζόμενο στον τομέα των υπηρεσιών στην Ευρώπη διαφέρουν σημαντικά, με την Ελλάδα να κατατάσσεται στις χαμηλότερες θέσεις σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες για το έτος 2024. Οι μισθοί στον τομέα αυτό έχουν μια σταθερή αύξηση τα τελευταία χρόνια, με τις μέσες ονομαστικές αποδοχές στην Ελλάδα το 2024 να φθάνουν τις 22,1 χιλ. ευρώ. Αν και υπάρχει μια γενική αύξηση στην οικονομία και στις αποδοχές των εργαζομένων, η Ελλάδα εξακολουθεί να υπολείπεται του μέσου όρου της ΕΕ, με τις χώρες της Δυτικής και Βόρειας Ευρώπης να καταγράφουν σημαντικά υψηλότερους μισθούς (Γράφημα 21). Η Ελλάδα, με μέσες αποδοχές ανά εργαζόμενο τις 22,1 χιλ. ευρώ, έχει πολύ χαμηλότερες αποδοχές σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ, όπως, για παράδειγμα, είναι η Ολλανδία (76,1 χιλ. ευρώ), η Ιρλανδία (64,4 χιλ. ευρώ) και η Δανία (63,7 χιλ. ευρώ), ενώ βρίσκεται και αρκετά πιο χαμηλά από τον μέσο όρο της ΕΕ, ο οποίος είναι 45,1 χιλ. ευρώ. Στη σύγκριση αυτή, η Ελλάδα έχει λιγότερη ανταγωνιστικότητα και χαμηλότερη μισθολογική ανάπτυξη, γεγονός που ενδέχεται να επηρεάζει τις δυνατότητες ανάπτυξης του συγκεκριμένου τομέα των υπηρεσιών στη χώρα. Η Ελλάδα βρίσκεται στην ίδια κατηγορία με άλλες χώρες, όπως, για παράδειγμα, είναι η Βουλγαρία (18,2 χιλ. ευρώ), η Ουγγαρία (20,7 χιλ. ευρώ) και η Ρουμανία (24,3 χιλ. ευρώ). Παράλληλα,

οι δημοσιογράφοι σε χώρες με υψηλότερους μισθούς απολαμβάνουν και καλύτερες συνθήκες εργασίας, κάτι που ενδέχεται να συμβάλει σε υψηλότερη παραγωγικότητα και μεγαλύτερη οικονομική ανάπτυξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΓΡΑΦΗΜΑ 21 Μέσες ονομαστικές αποδοχές στις χώρες της ΕΕ, 2024 (σε χιλ. ευρώ)

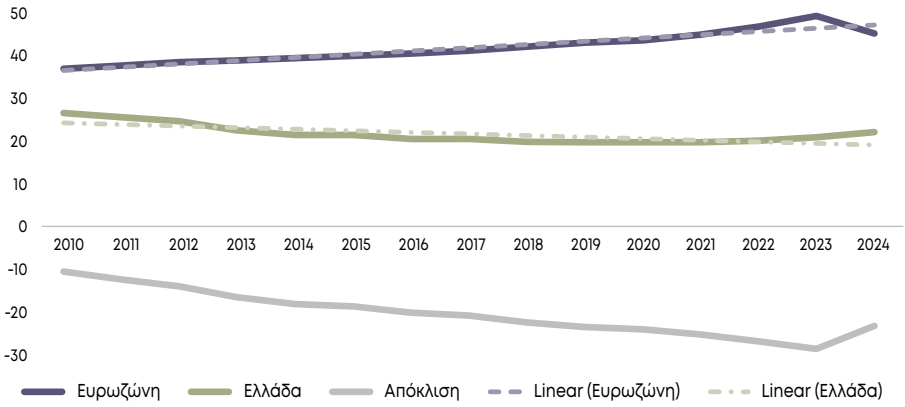
Πηγή: Ameco (2025), Compensation per employee, Services (Nace Rev.2 G_U) (HWC5W), επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ

Σημείωση: Οι μέσες ονομαστικές αποδοχές αφορούν το σύνολο του κλάδου των υπηρεσιών, στον οποίο ανήκουν και οι δημοσιογράφοι.

Τα δεδομένα που παρουσιάζονται στο Γράφημα 22 δείχνουν την τάση των μέσων αποδοχών (συνολικά, χωρίς ταξινόμηση ανά επαγγελματική κατηγορία) στην Ελλάδα και την ΕΕ από το 2010 έως και το 2024. Αν και οι μισθοί στην Ελλάδα παρουσίασαν αύξηση το 2024, φθάνοντας τις 22,1 χιλ. ευρώ, η απόκλιση από τις μέσες αποδοχές της ΕΕ συνεχίζει να είναι αρνητική, με την απόκλιση να αυξάνεται χρόνο με τον χρόνο. Η Ελλάδα, το 2024, καταγράφει θετική αύξηση στις αποδοχές της (6%), ωστόσο παραμένει σε πολύ χαμηλότερο επίπεδο σε σύγκριση με τις μέσες αποδοχές της ΕΕ. Συγκεκριμένα, το 2024 η Ελλάδα υστερεί κατά 28,4 χιλ. ευρώ, κάτι που δείχνει ως έναν βαθμό την οικονομική ανισότητα και τις διαρθρωτικές διαφορές της χώρας έναντι των υπόλοιπων κρατών μελών. Αυτή η συνεχής απόκλιση ενισχύεται από τα δεδομένα των προηγούμενων ετών. Από το 2011 και μετά, η Ελλάδα σημειώνει συνεχώς μεγαλύτερες αποκλίσεις, αποκαλύπτοντας οικονομικές προκλήσεις

αλλά και την ανάγκη για πολιτικές και στρατηγικές που θα ενισχύσουν τη μισθολογική ανάπτυξη της χώρας και θα συμβάλουν στην προσέγγιση του μέσου όρου των αποδοχών της ΕΕ.

ΓΡΑΦΗΜΑ 22 Ονομαστικές μέσες αποδοχές στην Ελλάδα και στην ΕΕ (2010-2024)

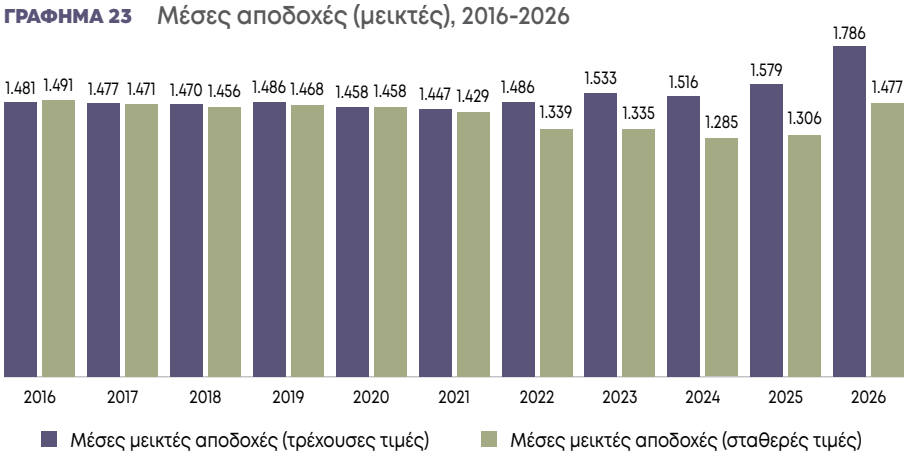
Πηγή: Ameco (2025), Compensation per employee, Services (Nace Rev.2 G_U) (HWC5W), επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ

Σημείωση: Οι μισθοί αφορούν το σύνολο του κλάδου των υπηρεσιών, στον οποίο ανήκουν και οι δημοσιογράφοι.

Σύμφωνα με το Γράφημα 23, οι μέσες μεικτές αποδοχές των εργαζομένων της επαγγελματικής κατηγορίας «Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα» παρουσιάζουν την ακόλουθη εξέλιξη. Από το 2016 έως το 2021 παρατηρείται στασιμότητα και ελαφρά πτώση των αμοιβών, με τον μέσο μεικτό μισθό να υποχωρεί από τα 1.481 ευρώ (2016) στο χαμηλότερο σημείο της περιόδου, στα 1.447 ευρώ το 2021. Ωστόσο, από το 2022 και μετά καταγράφεται μια σαφής τάση ανάκαμψης: οι αποδοχές ανεβαίνουν στα 1.486 ευρώ το 2022, αγγίζουν τα 1.533 ευρώ το 2023 και, παρά τη μικρή πτώση στα 1.516 ευρώ το 2024, ενισχύονται σημαντικά και φθάνουν τα 1.579 ευρώ το 2025. Για το 2026 υπάρχουν μόνο στοιχεία 1ου τριμήνου, σύμφωνα με τα οποία ο μέσος μεικτός μισθός ανέρχεται στα 1.786 ευρώ. Αν υπολογίσουμε τον αποπληθωρισμένο μισθό, προκύπτει ότι, ενώ οι αποδοχές αυξάνονται, η πραγματική αύξηση των μισθών σε όρους αγοραστικής δύναμης είναι πολύ

περιορισμένη. Ο αποπληθωρισμένος μισθός για το 2026 (α΄ τρίμηνο) είναι 1.477 ευρώ, που είναι μικρότερος από τις αρχικές αποδοχές του 2016 (1.491 ευρώ), κάτι που αναδεικνύει την πίεση που υφίστανται οι εργαζόμενοι, αφού οι αυξήσεις στις αποδοχές δεν ξεπερνούν πλήρως τις αυξήσεις στις τιμές των αγαθών, οδηγώντας σε μειωμένο διαθέσιμο εισόδημα και σε χαμηλότερη αγοραστική δύναμη.

ΓΡΑΦΗΜΑ 23 Μέσες αποδοχές (μεικτές), 2016-2026

Πηγή: Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (2026), επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ

Σημείωση: Οι τιμές αποπληθωρίστηκαν με βάση τον Γενικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (2020 = 100) από την ΕΛΣΤΑΤ (οι υπολογισμοί δικοί μας). Η κατηγορία αφορά τις μέσες αποδοχές όλων των επαγγελμάτων της επαγγελματικής κατηγορίας «Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα» (2730). Τα στοιχεία για το 2026 αφορούν το α΄ τρίμηνο.

Το Γράφημα 24 αποτυπώνει τη διαφοροποίηση μεταξύ ονομαστικών και πραγματικών μέσων καθαρών αποδοχών κατά την περίοδο 2016-2026.[12] Οι τρέχουσες καθαρές αποδοχές καταγράφουν συνεχή ανοδική πορεία, από

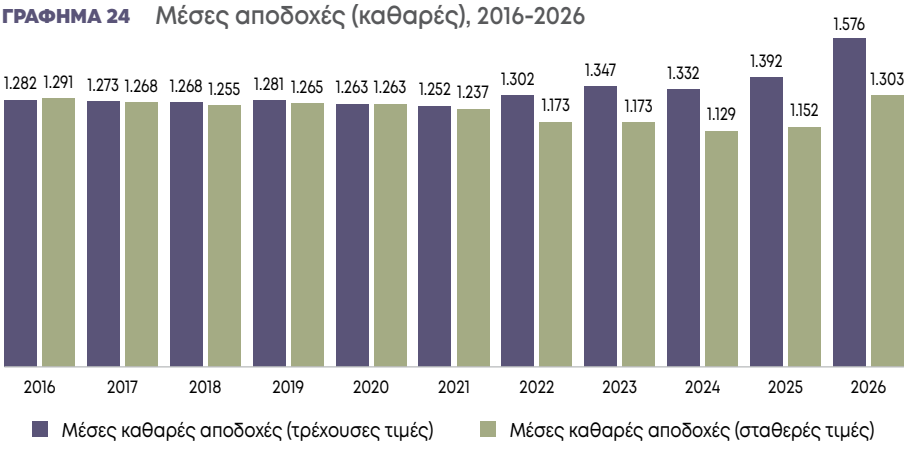
12. Για τους δημοσιογράφους του ιδιωτικού τομέα, οι συνολικές ασφαλιστικές εισφορές στον ΕΦΚΑ ανέρχονται στο 36,16% επί του ακαθάριστου μεικτού μισθού, με τον εργοδότη να πληρώνει το 22,29% και τον εργαζόμενο (δημοσιογράφο) το 13,87%. Ωστόσο, οι δημοσιογράφοι ενδέχεται να έχουν επιπλέον ασφαλιστικές εισφορές στον ΕΔΟΕΑΠ (Ενιαίο Ταμείο Εκπροσώπων Τύπου, Εργαζομένων, Ειδικών Έντυπων και Ημερησίων Ειδήσεων). Οι δημοσιογράφοι του ιδιωτικού τομέα είναι ασφαλισμένοι και στον ΕΔΟΕΑΠ για θέματα υγείας.

1.282 ευρώ το 2016 σε 1.576 ευρώ το α΄ τρίμηνο του 2026, αντανακλώντας αυξήσεις αλλά παράλληλα αναδεικνύοντας και το μέγεθος της απώλειας της αγοραστικής τους δύναμης λόγω του πληθωρισμού, παρά την ονομαστική αύξηση των μισθών. Ενώ σε τρέχουσες τιμές ο καθαρός μισθός δείχνει μια σταθερή άνοδο μετά το 2021, φτάνοντας από τα 1.481 ευρώ το 2016 σε 1.786 ευρώ το α΄ τρίμηνο του 2026, η εικόνα σε σταθερές τιμές είναι τελείως διαφορετική. Συγκεκριμένα, η πραγματική αξία του μισθού υποχωρεί σταθερά από το 2021 και μετά, καταγράφοντας το χαμηλότερο σημείο της το 2024 (1.129 ευρώ). Αυτό σημαίνει ότι το 2024, αν και οι εργαζόμενοι στην επαγγελματική κατηγορία «Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα» κατέγραφαν υψηλότερες ονομαστικές αποδοχές σε σχέση με το 2016, στην πραγματικότητα μπορούσαν να αγοράσουν πολύ λιγότερα αγαθά. Παρά τη μικρή άνοδο το 2025, που δεν συνεχίζεται το α΄ τρίμηνο του 2026, η αγοραστική δύναμη του κλάδου παραμένει περίπου 12% χαμηλότερη από το 2016, επιβεβαιώνοντας ότι οι πρόσφατες μισθολογικές αυξήσεις δεν κάλυψαν τις πληθωριστικές πιέσεις. Αυτό υποδηλώνει ότι η άνοδος των μισθών δεν επαρκεί για να αντισταθμιστεί η έντονη πληθωριστική δυναμική που παρατηρήθηκε τα τελευταία χρόνια. Οι αυξήσεις στο κόστος βασικών αγαθών και υπηρεσιών, όπως στην ενέργεια, στα καύσιμα και στα τρόφιμα, σε συνδυασμό με τις διεθνείς εξελίξεις, έχουν διαβρώσει την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών. Ως αποτέλεσμα, ενώ σε ονομαστικούς όρους οι εργαζόμενοι φαίνεται να αμείβονται περισσότερο, σε πραγματικούς όρους βιώνουν μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος, γεγονός που περιορίζει την κατανάλωση και επηρεάζει αρνητικά το βιοτικό επίπεδο. Τα Γραφήματα 23 και 24 παρουσιάζουν την εξέλιξη των αποδοχών για την ευρύτερη επαγγελματική κατηγορία 2730, ενώ ο Πίνακας 12 εστιάζει ειδικότερα στους δημοσιογράφους με κωδικό

Η ασφαλιστική κάλυψη και οι εισφορές στον ΕΔΟΕΑΠ αφορούν αποκλειστικά τα μέλη του ταμείου και δεν είναι κοινές με τους υπόλοιπους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα. Για τις καθαρές αποδοχές εφαρμόστηκε το ποσοστό 15,5% (2016), 16% (2017-2019), 15,5% (2020-2021), 14,12% (2022), 13,87% (2023-2024) και 13,37% (2025-2026), και δεν έχει συμπεριληφθεί και του ΕΔΟΕΑΠ. Στην περίπτωση που εφαρμοστούν και οι κρατήσεις του ΕΔΟΕΑΠ, οι καθαρές αποδοχές θα είναι ακόμα χαμηλότερες.

273001. Για τον λόγο αυτό, τα στοιχεία διαβάζονται συμπληρωματικά και όχι ως πλήρως ταυτόσημες αποτυπώσεις του ίδιου πληθυσμού.

ΓΡΑΦΗΜΑ 24 Μέσες αποδοχές (καθαρές), 2016-2026

Πηγή: Πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (2026), επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ

Σημείωση: Οι τιμές αποπληθωρίστηκαν με βάση τον Γενικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (2020 = 100) από την ΕΛΣΤΑΤ (οι υπολογισμοί δικοί μας). Η κατηγορία αφορά τις μέσες αποδοχές όλων των επαγγελμάτων της επαγγελματικής κατηγορίας «Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα» (2730).

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 Μισθολογική εξέλιξη δημοσιογράφων (2016-2026)

Δημοσιογράφοι (εγγεγραμμένοι στο ΕΡΓΑΝΗ με κωδικό επαγγέλματος 273001)	Εκ περιτροπής	Μερική	Πλήρης
ΜΕΙΚΤΕΣ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ			
2016	485,46	442,43	1.657,83
2017	521,05	492,30	1.702,23
2018	593,48	466,68	1.657,20
2019	699,43	506,99	1.638,08
2020	444,80	480,91	1.587,21
2021	414,65	497,25	1.632,43
2022	695,22	535,82	1.655,52
2023	748,52	587,73	1.692,41
2024	672,58	587,69	1.659,32
2025	735,31	579,97	1.723,89
2026 (1ο τρίμηνο)	627,77	558,07	1.744,41
Μέσος όρος	603,48	521,44	1.668,23

Δημοσιογράφοι (εγγεγραμμένοι στο ΕΡΓΑΝΗ με κωδικό επαγγέλματος 273001)	Εκ περιτροπής	Μερική	Πλήρης
ΚΑΘΑΡΕΣ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ			
2016	420,32	383,06	1.435,35
2017	449,18	424,40	1.467,44
2018	511,62	402,31	1.428,62
2019	602,95	437,06	1.412,14
2020	385,11	416,38	1.374,20
2021	359,00	430,52	1.413,36
2022	609,20	469,53	1.450,68
2023	657,34	516,14	1.486,27
2024	590,66	516,11	1.457,21
2025	648,59	511,57	1.520,59
2026 (1ο τρίμηνο)	553,73	492,25	1.538,69
Μέσος όρος	526,15	454,48	1.453,14
ΚΑΘΑΡΕΣ ΣΤΑΘΕΡΕΣ			
2016	423,42	385,89	1.445,95
2017	447,48	422,79	1.461,88
2018	506,51	398,30	1.414,36
2019	595,43	431,61	1.394,52
2020	385,11	416,38	1.374,20
2021	354,66	425,32	1.396,27
2022	548,89	423,05	1.307,07
2023	572,44	449,48	1.294,29
2024	500,64	437,45	1.235,12
2025	536,43	423,11	1.257,64
2026 (1ο τρίμηνο)	457,98	407,13	1.272,60

Πηγή: Πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (2026), επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ

Σημείωση: Οι τιμές αποπληθωρίστηκαν με βάση τον Γενικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (2020 = 100) από την ΕΛΣΤΑΤ (οι υπολογισμοί είναι δικοί μας). Η κατηγορία αφορά τις μέσες αποδοχές των δημοσιογράφων (273001, κωδικός στο πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ).

Η εξέλιξη των αμοιβών των δημοσιογράφων (κωδ. 273001) στο πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ κατά την περίοδο 2016-2026 (Πίνακας 12) αποκαλύπτει μια

διπλή κρίση: την πόλωση μεταξύ των μορφών απασχόλησης και τη δραματική, οριζόντια μείωση της πραγματικής αγοραστικής δύναμης των εργαζομένων. Στην κατηγορία της πλήρους απασχόλησης, αν και οι ονομαστικοί μισθοί (καθαρές τρέχουσες τιμές) δείχνουν μια εικονική σταθερότητα και άνοδο προς το τέλος της περιόδου, αγγίζοντας τα 1.520 ευρώ το 2025, οι καθαρές σταθερές αποδοχές (σε όρους αγοραστικής δύναμης) αποτυπώνουν μια έντονη υποχώρηση. Οι καθαρές αποδοχές πλήρους απασχόλησης σε σταθερές τιμές υποχωρούν σχεδόν συνεχώς κατά την περίοδο 2016-2026. Από 1.445,95 ευρώ το 2016 μειώνονται στα 1.374,20 ευρώ το 2020 και στο χαμηλότερο σημείο τους το 2024, στα 1.235,12 ευρώ, ενώ ακολουθεί μικρή άνοδος στα 1.257,64 ευρώ το 2025 και στα 1.272,60 ευρώ το 1ο τρίμηνο του 2026. Συνεπώς, η πλήρης απασχόληση έχει χάσει περίπου 12% της αγοραστικής της δύναμης σε σχέση με το 2016 (-14,6% στο χαμηλό του 2024) και δεν καταγράφεται ανάκαμψη. Την ίδια στιγμή, η κατάσταση στη μερική και την εκ περιτροπής απασχόληση παραμένει δυσμενής, καθώς οι εργαζόμενοι αυτοί είναι εγκλωβισμένοι σε συνθήκες υποαμοιβής με πραγματικές (σταθερές) μηνιαίες αποδοχές οι οποίες για όλη την υπό εξέταση περίοδο κατά μέσο όρο δεν ξεπερνούν τα 421,33 ευρώ και 487,10 ευρώ αντίστοιχα. Η πραγματικότητα για τους δημοσιογράφους αποδεικνύεται ιδιαίτερα σκληρή. Οι έντονες πληθωριστικές πιέσεις των τελευταίων ετών απορρόφησαν πλήρως τις όποιες ονομαστικές αυξήσεις των μισθών, καθιστώντας τους δημοσιογράφους με χαμηλότερη αγοραστική δύναμη και διαθέσιμο εισόδημα σε όρους αγοραστικής δύναμης συγκριτικά με το 2016. Την ίδια στιγμή, στην περίπτωση της μερικής και της εκ περιτροπής απασχόλησης, οι αριθμοί περιγράφουν μια ιδιαίτερα δυσμενή εικόνα της πραγματικότητας. Οι εργαζόμενοι αυτοί παραμένουν εγκλωβισμένοι στα ίδια ακριβώς καθηλωμένα επίπεδα αμοιβών της περιόδου της κρίσης χρέους, επιβεβαιώνοντας ότι, αν και η χώρα ξεπέρασε την κρίση και σημειώνει θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, αυτή η ανάπτυξη δεν έφτασε ποτέ στις ελαστικές μορφές εργασίας.

Σε αυτό το πλαίσιο, αξίζει να παρουσιαστούν και κάποια επιπλέον στοιχεία τα οποία αφορούν μια πιο εξειδικευμένη παρουσίαση των μισθών των δημοσιογράφων ανά κατηγορία μέσου. Η πηγή των δεδομένων είναι οι δύο μεγαλύτερες ενώσεις, η ΕΣΗΕΑ και η ΕΣΗΕΜ-Θ. Επισημαίνεται δε ότι στον Πίνακα 14 παρουσιάζονται πρακτικά και οι γεωγραφικές διακυμάνσεις των μισθών. Είναι

πρόδηλο ότι στην Αττική οι μισθοί είναι υψηλότεροι έναντι της Μακεδονίας και Θράκης. Το αρχικό αυτό εύρημα συνηγορεί υπέρ της γεωγραφικής ασυμμετρίας που έχει περιγραφεί και σε άλλα σημεία της παρούσας μελέτης.[13]

Η ανάλυση των επιμέρους ειδικοτήτων της επαγγελματικής κατηγορίας των δημοσιογράφων αναδεικνύει σημαντικές διαφοροποιήσεις τόσο ανά ειδικότητα όσο και ανά μορφή απασχόλησης. Σε όρους μεικτών τρεχουσών αποδοχών, δηλαδή πριν από κρατήσεις και σε ονομαστικές τιμές κάθε έτους, οι αρχισυντάκτες εφημερίδων και περιοδικών πλήρους απασχόλησης εμφανίζουν διαχρονικά τις υψηλότερες αποδοχές, οι οποίες κινούνται σε σαφώς υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τις υπόλοιπες κατηγορίες. Αντίθετα, οι αρθρογράφοι εφημερίδων και περιοδικών, ιδίως στη μερική απασχόληση, καταγράφουν πολύ χαμηλότερες μεικτές τρέχουσες αποδοχές, γεγονός που αναδεικνύει τη μεγάλη απόσταση μεταξύ πλήρους και μερικής απασχόλησης. Αντίστοιχα, οι ανταποκριτές και οι βοηθοί αρχισυντακτών παρουσιάζουν διαφοροποιημένη εικόνα, με τις διαθέσιμες τιμές να δείχνουν ότι οι πλήρως απασχολούμενοι διατηρούν υψηλότερες αμοιβές, ενώ οι μερικώς απασχολούμενοι παραμένουν σε αρκετά χαμηλά επίπεδα.

Ωστόσο, η εικόνα διαφοροποιείται όταν εξετάζονται οι καθαρές σταθερές αποδοχές, δηλαδή οι αποδοχές μετά τις κρατήσεις και αποπληθωρισμένες, ώστε να αποτυπώνεται η πραγματική αγοραστική δύναμη των εργαζομένων. Σε αυτή την περίπτωση, η ονομαστική αύξηση που παρατηρείται σε ορισμένες ειδικότητες δεν μεταφράζεται απαραίτητα σε ουσιαστική βελτίωση του εισοδήματος. Ενδεικτικά, στους αρχισυντάκτες πλήρους απασχόλησης, ενώ οι μεικτές τρέχουσες αποδοχές παραμένουν σχετικά υψηλές σε όλη την περίοδο, οι καθαρές σταθερές αποδοχές υποχωρούν αισθητά από το 2024, γεγονός που δείχνει απώλεια αγοραστικής δύναμης. Παρόμοια εικόνα παρατηρείται και σε άλλες ειδικότητες, όπου οι καθαρές σταθερές αποδοχές παραμένουν χαμηλές ή μειώνονται, ιδίως στις μορφές μερικής απασχόλησης. Συνεπώς, τα στοιχεία δείχνουν ότι η μισθολογική εικόνα του κλάδου δεν μπορεί να αξιολογηθεί μόνο με βάση τις μεικτές

---

13. Οι τιμές του Πίνακα 14 είναι ο διάμεσος και ο μέσος μηνιαίος μισθός, ανά κατηγορία μέσου και ανά ένωση. Οι τιμές προκύπτουν από εύρη μισθών μεγάλων σταθμών, χωρίς εργοδοτικές εισφορές αλλά με φορολογική επιβάρυνση.

τρέχουσες αποδοχές, καθώς οι καθαρές σταθερές αποδοχές αποτυπώνουν με μεγαλύτερη ακρίβεια την πραγματική οικονομική θέση των εργαζομένων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13 Μέσοι μισθοί, ειδικών κατηγοριών (2016-2026)

	273004 Αρχισυντάκτες εφημερίδων και περιοδικών		273003 Αρθρογράφοι εφημερίδων και περιοδικών		273002 Ανταποκριτές, μέσων μαζικής επικοινωνίας	273005 Αρχισυντακτών βοηθοί	
	ΜΕΡΙΚΗ	ΠΛΗΡΗΣ	ΜΕΡΙΚΗ	ΠΛΗΡΗΣ	ΠΛΗΡΗΣ	ΜΕΡΙΚΗ	ΠΛΗΡΗΣ
ΜΕΙΚΤΕΣ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ							
2016		1.676,08	278,33	423,40		488,12	1.297,54
2017		2.076,02	377,80	323,64		496,77	1.369,65
2018		1.908,72	471,18	410,56		501,57	1.305,20
2019		1.797,37	480,38	906,39			1.342,59
2020	792,41	1.822,72	373,36	946,58		655,93	1.372,78
2021		1.928,77	341,87	1.015,97		606,04	2.076,02
2022		2.018,04	403,21	997,75	1.005,69		2.005,40
2023	413,19	2.216,37	446,26	1.064,82	1.011,62		1.713,57
2024	453,03	1.878,65	446,28	1.068,94	1.024,96		1.874,59
2025	412,64	1.902,57	486,35	1.109,53	1.041,02		1.729,32
2026 (1ο τρίμηνο)	385,59	1.944,79	535,67	1.121,92	1.050,30		
ΚΑΘΑΡΕΣ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ							
2016		1.451,15	240,98	366,58		422,61	1.123,41
2017		1.789,67	325,69	279,00		428,25	1.180,74
2018		1.645,45	406,19	353,93		432,39	1.125,18
2019		1.549,45	414,12	781,37			1.157,41
2020	686,07	1.578,11	323,25	819,55		567,90	1.188,56
2021		1.669,93	295,99	879,62		524,71	1.797,42
2022		1.768,35	353,32	874,30	881,26		1.757,28
2023	362,86	1.946,41	391,91	935,12	888,40		1.504,85
2024	397,85	1.649,82	391,92	938,74	900,11		1.646,26
2025	363,98	1.678,19	428,99	978,68	918,25		1.525,38
2026 (1ο τρίμηνο)	340,12	1.715,43	472,50	989,61	926,44		

	273004 Αρχισυντάκτες εφημερίδων και περιοδικών		273003 Αρθρογράφοι εφημερίδων και περιοδικών		273002 Ανταποκριτές, μέσων μαζικής επικοινωνίας	273005 Αρχισυντακτών βοηθοί	
	ΜΕΡΙΚΗ	ΠΛΗΡΗΣ	ΜΕΡΙΚΗ	ΠΛΗΡΗΣ	ΠΛΗΡΗΣ	ΜΕΡΙΚΗ	ΠΛΗΡΗΣ
ΚΑΘΑΡΕΣ ΣΤΑΘΕΡΕΣ							
2016		1.461,86	242,76	369,29		425,73	1.131,71
2017		1.782,89	324,46	277,94		426,63	1.176,26
2018		1.629,03	402,14	350,40		428,07	1.113,95
2019		1.530,12	408,95	771,62			1.142,96
2020	686,07	1.578,11	323,25	819,55		567,90	1.188,56
2021		1.649,74	292,41	868,99		518,37	1.775,69
2022		1.593,29	318,34	787,75	794,02		1.583,32
2023	315,99	1.695,00	341,28	814,33	773,65		1.310,47
2024	337,22	1.398,38	332,19	795,67	762,93		1.395,36
2025	301,04	1.387,99	354,81	809,44	759,46		1.261,60
2026 (1ο τρίμηνο)	281,30	1.418,79	390,79	818,48	766,23		

Σημείωση: Οι τιμές αποπληθωρίστηκαν με βάση τον Γενικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (2020 = 100) από την ΕΛΣΤΑΤ (οι υπολογισμοί είναι δικοί μας). Οι κατηγορίες αφορούν τις μέσες αποδοχές των ειδικοτήτων 273002-273005 (κωδικοί στο πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ). Τα κενά στον πίνακα συμβολίζουν τιμές που δεν δόθηκαν από το πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, γιατί αντιπροσωπεύουν μισθολογικά κόστη κάτω από 10 εργαζομένους και ως εκ τούτου υπάρχει κίνδυνος έμμεσης αποκάλυψης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14 Μέσος μισθός ανά κατηγορία μέσου

	Πλήθος υπαλλήλων	Διάμεσος μισθός σε ευρώ	Μέσος όρος μισθών σε ευρώ
Τηλεόραση			
ΕΣΗΕΑ	1.329	2.190,00	2.249,88
ΕΣΗΕΜ-Θ	219	2.289,00	2.062,74
Ραδιόφωνο			
ΕΣΗΕΑ	250	1.538,50	1.702,24
ΕΣΗΕΜ-Θ	61	1.523,37	1.578,47
Περιοδικά			
ΕΣΗΕΑ	115	1.200,00	1.294,96
ΕΣΗΕΜ-Θ	6	1.148,65	1.091,47

	Πλήθος υπαλλήλων	Διάμεσος μισθός σε ευρώ	Μέσος όρος μισθών σε ευρώ
Διαδίκτυο			
ΕΣΗΕΑ	705	1.274,85	1.461,57
ΕΣΗΕΜ-Θ	69	880,00	919,77
Εφημερίδες			
ΕΣΗΕΑ	791	1.263,00	1.490,90
ΕΣΗΕΜ-Θ	121	989,29	895,19
Λοιπά			
ΕΣΗΕΑ	57	1.572,43	1.984,08
ΕΣΗΕΜ-Θ	17	968,00	1.393,85
Σύνολο	3.740	1.580,19	1.774,71

Πηγή: ΠΟΕΣΥ

Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 14, στα ελληνικά ΜΜΕ εντοπίζονται σημαντικές διαφοροποιήσεις ανά μέσο. Πράγματι, η τηλεόραση παραμένει το μέσο με τις υψηλότερες απολαβές, τόσο σε διάμεσο όσο και σε μέσο μισθό, με την ΕΣΗΕΑ να φθάνει τα 2.249,88 ευρώ και την ΕΣΗΕΜ-Θ να διατηρεί, επίσης, υψηλό επίπεδο αμοιβών, της τάξης των 2.062,74 ευρώ. Ακολουθεί το ραδιόφωνο, όπου παρουσιάζονται σχετικά μικρές αποκλίσεις μεταξύ ΕΣΗΕΑ (1.702,24 ευρώ) και ΕΣΗΕΜ-Θ (1.578,47 ευρώ), επιβεβαιώνοντας τη γεωγραφική απόκλιση των μισθών.

Οι εφημερίδες βρίσκονται κοντά στα επίπεδα των περιοδικών και του διαδικτύου, με τον μέσο μισθό να διαμορφώνεται στα 1.490,90 ευρώ για την ΕΣΗΕΑ και στα 895,19 ευρώ για την ΕΣΗΕΜ-Θ. Αναφορικά με τη διάμεση τιμή, οι μισθοί είναι 1.263 ευρώ για την ΕΣΗΕΑ και 989,29 ευρώ για την ΕΣΗΕΜ-Θ. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι το 50% του πλήθους των δημοσιογράφων πληρώνεται κάτω από τα 1.263 ευρώ ή τα 989,29 ευρώ για την ΕΣΗΕΑ και την ΕΣΗΕΜ-Θ αντίστοιχα.

Σε σύγκριση με τον εθνικό μέσο μισθό, περίπου 1.500 ευρώ μεικτά το 2024, προκύπτει ότι οι μισθοί των δημοσιογράφων των εφημερίδων υπολείπονται του μέσου όρου, ιδιαίτερα στην περίπτωση της ΕΣΗΕΜ-Θ, όπου η διάμεσος (989,29 ευρώ) βρίσκεται σημαντικά χαμηλότερα, πολύ κοντά στον νομοθετημένο κατώτατο μισθό (880 ευρώ). Το εύρημα αυτό καταδεικνύει τη μισθολογική συμπίεση και τις έντονες περιφερειακές ανισότητες στον κλάδο. Ειδικότερα, αναδεικνύεται μια σχετικά περιορισμένη αποτελεσματικότητα των μηχανισμών

προστασίας των εργαζομένων. Η εικόνα αυτή εναρμονίζεται με τις ευρύτερες τάσεις απορρύθμισης της εργασίας στα ΜΜΕ, όπου η απουσία ενεργών συλλογικών συμβάσεων, η εξάπλωση ευέλικτων και ατομικών μορφών απασχόλησης και η εντεινόμενη πίεση για υψηλή παραγωγικότητα χωρίς αντίστοιχη μισθολογική αναπροσαρμογή δημιουργούν συνθήκες δομικής ανισορροπίας διαπραγματευτικής ισχύος μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών.

Αναφορικά με τους μισθούς στο διαδίκτυο για την περίπτωση της Αττικής, σε σύνολο 705 δημοσιογράφων ο διάμεσος μισθός είναι 1.274,85 ευρώ (352 άτομα πληρώνονται χαμηλότερα από 1.274,85 ευρώ). Αντιστοίχως, ο μέσος μισθός ανέρχεται στα 1.461,57 ευρώ, είναι δηλαδή κατά πολύ υψηλότερος από τον αντίστοιχο μέσο μισθό στη Μακεδονία και Θράκη, όπου ο μέσος μισθός ανέρχεται στα 919,77 ευρώ. Συνολικά, το σύνολο των 3.740 εργαζομένων καταγράφει διάμεσο μισθό 1.580,19 ευρώ και μέσο μισθό 1.774,71 ευρώ, στοιχεία που δείχνουν μια αξιοσημείωτη εσωτερική ανισότητα, αφού ο μέσος μισθός είναι σημαντικά υψηλότερος λόγω των πολύ υψηλών αμοιβών ορισμένων κατηγοριών, κυρίως της τηλεόρασης. Ως εκ τούτου, στον συγκεκριμένο πίνακα αναδεικνύονται οι διαφορές ανά μέσο, αλλά και οι γεωγραφικές διαφοροποιήσεις μεταξύ Αθήνας (ΕΣΗΕΑ) και Βόρειας Ελλάδας (ΕΣΗΕΜ-Θ).

Αναφορικά με τους μισθούς ανά μέσο, τα στοιχεία αναδεικνύουν έντονη μισθολογική ανομοιογένεια στον κλάδο. Η διαφορά μεταξύ των υψηλότερων αμοιβών (τηλεοπτικοί σταθμοί) και των χαμηλότερων (περιοδικά, διαδικτυακά μέσα) είναι ιδιαίτερα μεγάλη, γεγονός που αντανακλά τις οικονομικές δυνατότητες κάθε κατηγορίας μέσου αλλά και τις διαφορετικές εργασιακές συνθήκες που επικρατούν. Είναι σημαντικό να αναδειχθεί η έντονη ανισοκατανομή ανάμεσα στις διαφορετικές κατηγορίες μέσων. Σε επίπεδο συνόλου του Πίνακα 14, ο μέσος μισθός ανέρχεται στα 1.774,71 ευρώ, αλλά η κατανομή είναι άνιση, καθώς ορισμένες υψηλόμισθες κατηγορίες, κυρίως η τηλεόραση, ανεβάζουν τον συνολικό μέσο όρο. Αντίθετα, στα διαδικτυακά μέσα οι μέσοι μισθοί είναι χαμηλότεροι, με 1.461,57 ευρώ στην ΕΣΗΕΑ και 919,77 ευρώ στην ΕΣΗΕΜ-Θ.

Τα παραπάνω αξίζει να ερμηνευτούν και υπό το πρίσμα του κατώτατου μισθού, δηλαδή πού βρίσκονται, κατά τα νομικά οριζόμενα, οι μισθοί των δημοσιογράφων σε σχέση με τον κατώτατο μισθό. Παρότι ο κλάδος της δη-

μοσιογραφίας δεν διαθέτει κλαδική συλλογική σύμβαση και άρα δεν έχει θεσμοθετημένο κλαδικό κατώτατο μισθό, η σύγκριση των πραγματικών μισθολογικών επιπέδων με τον νομοθετημένο κατώτατο μισθό αποτυπώνει κρίσιμες τάσεις στον τρόπο διαμόρφωσης των αποδοχών και στην ισορροπία διαπραγματευτικής ισχύος στον κλάδο.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων,[14] ο κατώτατος μισθός και το ημερομίσθιο ρυθμίζονται με βάση τον νόμο και όχι με συλλογικές διαπραγματεύσεις, ήδη από το έτος 2012, με την υποπαράγραφο ΙΑ.11 του Ν. 4093/2012 (Α΄ 222). Από 1.4.2025 ο νόμιμος κατώτατος μισθός και το νόμιμο κατώτατο ημερομίσθιο, αναφορικά με την πλήρη απασχόληση, για τους υπαλλήλους και τους εργατοτεχνίτες όλης της χώρας με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου, χωρίς ηλικιακή διάκριση, καθορίστηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 8233/27.3.2025 Υ.Α. (Β΄ 1476). Συγκεκριμένα: α) για τους υπαλλήλους ο κατώτατος μισθός ορίζεται στα 880 ευρώ, και β) για τους εργατοτεχνίτες το κατώτατο ημερομίσθιο ορίζεται στα 39,30 ευρώ.[15]

Εξετάζοντας τα παραπάνω και συγκρίνοντάς τα με τον Πίνακα 14, προκύπτει ότι για την ΕΣΗΕΑ ο διάμεσος μισθός 1.263 ευρώ είναι σχετικά υψηλότερος από τον κατώτατο μισθό, ενώ για την ΕΣΗΕΜ-Θ ανέρχεται στα 989,29 ευρώ,

---

14. https://www.gov.gr/sdg/work-and-retirement/terms-and-conditions-of-employment/general/minimum-wage-and-minimum-daily-wage

15. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 33 του Ν. 5053/2023 (Α΄ 158), σε όσους εργαζομένους αμείβονται με τον νομοθετημένο μισθό ή ημερομίσθιο, ως χρόνος προϋπηρεσίας αναγνωρίζεται ο χρόνος εξαρτημένης σύμβασης ή σχέσης εργασίας που έχει διανυθεί σε οποιονδήποτε εργοδότη και σε οποιαδήποτε ειδικότητα πριν από τη 14η Φεβρουαρίου 2012 και μετά από την 1η Ιανουαρίου 2024. Η κατά τα ανωτέρω προσαύξηση λόγω προϋπηρεσίας καθορίζεται ως εξής: α) Για τους υπαλλήλους με εξαρτημένη σχέση εργασίας, σε ποσοστό 10% για κάθε τριετία προϋπηρεσίας και έως 3 τριετίες, και συνολικά σε ποσοστό 30% για προϋπηρεσία 9 ετών και άνω. β) Για τους εργατοτεχνίτες με εξαρτημένη σχέση εργασίας, σε ποσοστό 5% για κάθε τριετία προϋπηρεσίας και έως 6 τριετίες, και συνολικά 30% για προϋπηρεσία 18 ετών και άνω. Ατομικές συμβάσεις εργασίας και συλλογικές συμβάσεις εργασίας κάθε είδους δεν επιτρέπεται να ορίζουν μηνιαίες τακτικές αποδοχές ή ημερομίσθιο πλήρους απασχόλησης κατώτερο από τον κατά τα ανωτέρω νόμιμο κατώτατο μισθό και νόμιμο κατώτατο ημερομίσθιο.

είναι δηλαδή πολύ κοντά στον κατώτατο μισθό. Φαίνεται ότι οι μισθοί των δημοσιογράφων που εργάζονται στη Βόρεια Ελλάδα είναι πολύ κοντά στο κατώτατο όριο προστασίας, υποδηλώνοντας ασθενή διαπραγματευτική ισχύ, συρρίκνωση κλαδικών αμοιβών, μεγαλύτερη τρωτότητα στην περιφέρεια, καθώς και συγκέντρωση του κλάδου γύρω από τα χαμηλά επίπεδα μισθών της αγοράς. Η μικρή απόσταση από τον κατώτατο μισθό σημαίνει ότι ο κλάδος λειτουργεί στην πρακτική «κατώτατη ζώνη» της αγοράς εργασίας.

Για την περίπτωση της τηλεόρασης, το τοπίο είναι διαφορετικό. Για παράδειγμα, για την ΕΣΗΕΑ ο μέσος μισθός είναι 2.249,88 ευρώ, ο οποίος βρίσκεται κατά 156% πάνω από τον κατώτατο, ενώ για την ΕΣΗΕΜ-Θ η διαφορά αυτή βρίσκεται στο 134%. Η τηλεόραση αποτελεί το μέσο με τη μεγαλύτερη απόσταση από τον κατώτατο μισθό. Οι μισθοί στο συγκεκριμένο μέσο κινούνται σε εντελώς διαφορετικό επίπεδο, αντανακλώντας μεγαλύτερα μεγέθη επιχειρήσεων, ισχυρότερες οικονομικές επιχειρήσεις και υψηλότερα κέρδη. Στο ραδιόφωνο, ο μέσος μισθός για την ΕΣΗΕΑ είναι 1.702,24 ευρώ και η διαφορά από τον κατώτατο ανέρχεται στα 822,24 ευρώ (93%), ενώ για την ΕΣΗΕΜ-Θ η διαφορά από τον κατώτατο είναι 79%. Το ραδιόφωνο βρίσκεται σημαντικά πάνω από τον κατώτατο μισθό, αλλά σε χαμηλότερα επίπεδα από την τηλεόραση. Από την άλλη πλευρά, στα περιοδικά οι μισθοί είναι συνολικά χαμηλότεροι· για τη μεν ΕΣΗΕΑ ο μέσος μισθός ανέρχεται στα 1.294,96 ευρώ, με 47% διαφορά από τον κατώτατο, ενώ για την ΕΣΗΕΜ-Θ η διαφορά από τον κατώτατο είναι 24%. Είναι πρόδηλο ότι οι δημοσιογράφοι που εργάζονται στα περιοδικά έχουν συνολικά χαμηλότερους μισθούς, ενώ στη Βόρεια Ελλάδα οι μισθοί κινούνται πολύ κοντά στον κατώτατο μισθό.

Τέλος, για τα διαδικτυακά μέσα, η ΕΣΗΕΑ έχει μέσο μισθό 1.461,57 ευρώ, με τη διαφορά του από τον κατώτατο μισθό να διαμορφώνεται στο 66%, ενώ για τη Βόρεια Ελλάδα (ΕΣΗΕΜ-Θ) ο μέσος μισθός είναι 919,77 ευρώ, πολύ κοντά στον κατώτατο μισθό. Η οριακή αυτή εικόνα όπου ο μέσος μισθός βρίσκεται μόλις 40 ευρώ πάνω από τον κατώτατο μισθό αποτελεί ένδειξη ισχυρής μισθολογικής πίεσης, αλλά και της τάσης επέκτασης των χαμηλών μισθών στο κυρίαρχο πλέον ψηφιακό περιβάλλον.

Τα παραπάνω καταδεικνύουν ότι η τηλεόραση αποτελεί το μοναδικό μέσο με ευρεία απόσταση ασφαλείας από τον κατώτατο μισθό, ενώ το ραδιόφωνο βρίσκεται σε μεσαία θέση. Τα περιοδικά και το διαδίκτυο, ειδικά στη Βόρεια

Ελλάδα, λειτουργούν σε συνθήκες χαμηλής αμοιβής, οριακά άνω του κατώτατου μισθού. Οι εφημερίδες, ιδιαίτερα οι περιφερειακές, εμφανίζουν τη μεγαλύτερη συμπίεση προς τον κατώτατο μισθό. Τα παραπάνω αποκαλύπτουν περιορισμένη διαπραγματευτική ισχύ, αποδυνάμωση κλαδικών ρυθμίσεων, ισχυρές περιφερειακές ανισότητες και μετατόπιση του επαγγέλματος προς ζώνες χαμηλών αμοιβών.

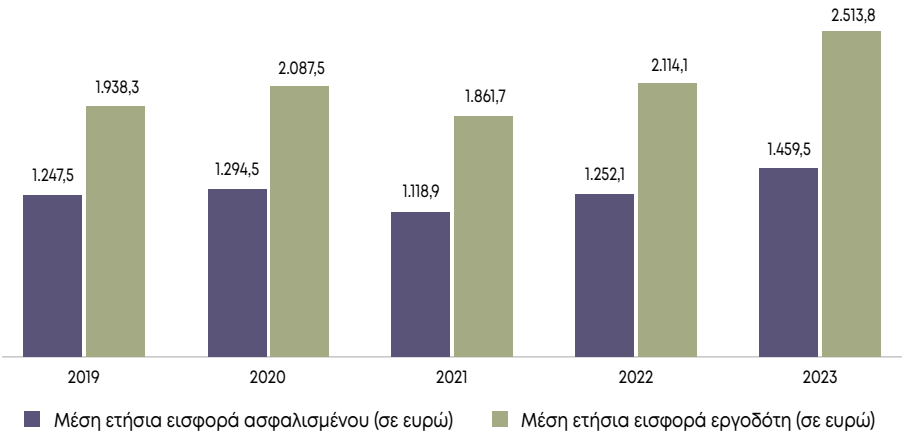
Πέρα από τις μισθολογικές διαφορές, οι αποδοχές συνδέονται στενά και με τις συνθήκες εργασίας. Σε αρκετά διαδικτυακά μέσα και μικρότερες εφημερίδες παρατηρούνται επισφαλείς μορφές απασχόλησης, υπερωριακή εργασία χωρίς αμοιβή και ασταθές εργασιακό περιβάλλον, στοιχεία που επιτείνουν τη μισθολογική πίεση. Τέλος, σε συνδυασμό με τα ευρήματα των Γραφημάτων 21, 22 και 23, τα μισθολογικά δεδομένα ανά κατηγορία μέσου δείχνουν ότι ακόμη και σε κατηγορίες όπου οι ονομαστικές αποδοχές εμφανίζονται υψηλότερες, η αγοραστική δύναμη των δημοσιογράφων παραμένει πιεσμένη. Ο υψηλός πληθωρισμός και το αυξημένο κόστος ζωής περιορίζουν σημαντικά την πραγματική αξία των μισθών. Υπό αυτήν τη συνθήκη, η ενίσχυση των συλλογικών ρυθμίσεων, η επαναφορά κλαδικών συμβάσεων και η θεσμική θωράκιση των όρων εργασίας αποτελούν κρίσιμες παρεμβάσεις για την αποκατάσταση της μισθολογικής δικαιοσύνης και για την προστασία των επαγγελματικών δικαιωμάτων στον κλάδο των εφημερίδων και συνολικά στα ΜΜΕ.

5.2 | Ανάλυση εισφορών (εργαζόμενοι και εργοδότες)

Το Γράφημα 25 αποτυπώνει την εξέλιξη της μέσης ετήσιας εισφοράς τόσο των ασφαλισμένων όσο και των εργοδοτών για την περίοδο 2019-2023. Η μέση εισφορά των ασφαλισμένων κυμαίνεται από 1.118,9 ευρώ (2021) έως 1.459,5 ευρώ (2023), σημειώνοντας αυξητική τάση την τελευταία διετία. Η μέση εισφορά των εργοδοτών παρουσιάζει μεγαλύτερη διακύμανση, από 1.861,7 ευρώ (2021) έως 2.513,8 ευρώ (2023), με αύξηση κατά το 2023. Το 2021 καταγράφεται η χαμηλότερη τιμή και για τις δύο κατηγορίες, πιθανόν λόγω ειδικών συνθηκών της αγοράς ή νομοθετικών αλλαγών εκείνης της χρονιάς, αλλά και λόγω των

ρυθμίσεων για την πανδημία COVID-19. Αντίθετα, το 2023 σημειώνεται το υψηλότερο επίπεδο μέσων εισφορών της περιόδου, καταδεικνύοντας ενίσχυση της ασφαλιστικής βάσης.

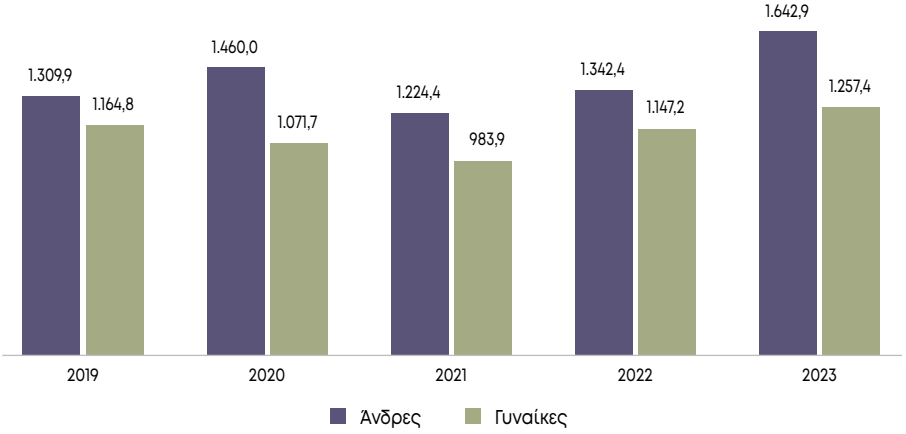
ΓΡΑΦΗΜΑ 25 Μέση ετήσια εισφορά ασφαλισμένων και εργοδοτών (2019-2023)

Πηγή: ΕΦΚΑ, Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής και Ανάπτυξης, Διεύθυνση Μελετών, Τμήμα Δεδομένων (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Το Γράφημα 26 αποτυπώνει τη μέση ετήσια εισφορά των ασφαλισμένων δημοσιογράφων ανά φύλο, για την περίοδο 2019-2023. Σε όλα τα έτη, οι άνδρες καταβάλλουν υψηλότερες μέσες εισφορές από τις γυναίκες. Πιο συγκεκριμένα, η μέση εισφορά των ανδρών κυμαίνεται από 1.224,4 ευρώ το 2021 έως περίπου 1.642,9 ευρώ το 2023, ενώ η μέση εισφορά των γυναικών κυμαίνεται από 983,9 ευρώ το 2021 έως 1.257,4 ευρώ το 2023. Το 2021 ήταν το έτος με τις χαμηλότερες μέσες εισφορές για άνδρες και γυναίκες, ενώ το 2023 παρουσιάζεται η υψηλότερη τιμή της πενταετίας για αμφότερα τα φύλα. Η σταθερή διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών μπορεί να αντανακλά διαφορές στα επίπεδα αμοιβών, στον τύπο της απασχόλησης ή στις εισφορές ανά κατηγορία σύμβασης.

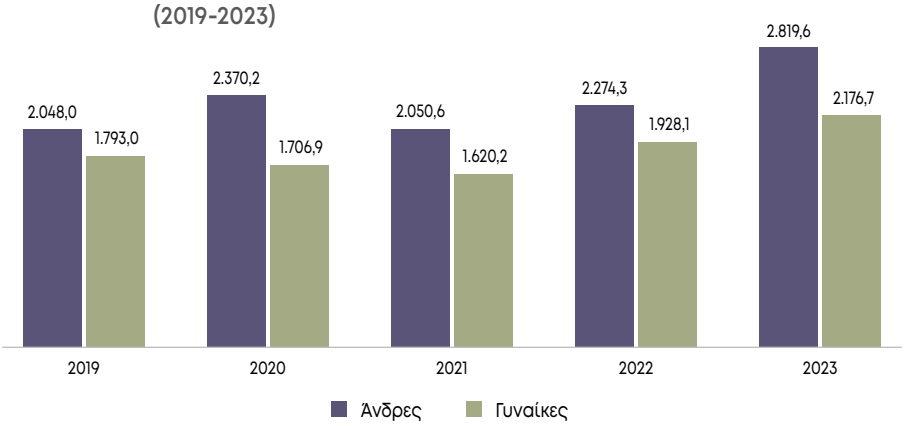
ΓΡΑΦΗΜΑ 26 Κατανομή μέσης ετήσιας εισφοράς ασφαλισμένων μισθωτών ανά φύλο (2019-2023)

Πηγή: ΕΦΚΑ, Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής και Ανάπτυξης, Διεύθυνση Μελετών, Τμήμα Δεδομένων (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

Το Γράφημα 27 παρουσιάζει τη διαχρονική εξέλιξη της μέσης εργοδοτικής εισφοράς για άνδρες και γυναίκες, την πενταετία 2019-2023. Σε όλα τα έτη, οι εργοδοτικές εισφορές υπέρ των ανδρών δημοσιογράφων είναι υψηλότερες από τις αντίστοιχες υπέρ των γυναικών. Ειδικότερα, το 2023 καταγράφεται η υψηλότερη μέση εργοδοτική εισφορά τόσο για άνδρες (2.819,6 ευρώ) όσο και για γυναίκες (2.176,7 ευρώ). Το 2020, επίσης, σημειώνεται υψηλή μέση εργοδοτική εισφορά για τους άνδρες (2.370,2 ευρώ), ενώ για τις γυναίκες οι μέσες τιμές παραμένουν σταθερότερα χαμηλές (π.χ. 1.706,9 ευρώ). Η χαμηλότερη μέση εισφορά για γυναίκες καταγράφεται το 2021 (1.620,2 ευρώ). Η διαφορά εισφορών μεταξύ ανδρών και γυναικών αποτυπώνει πιθανές διαφορές στις αμοιβές, στις συμβάσεις ή στη διάρθρωση της απασχόλησης στο επάγγελμα, και ενισχύει την ανάγκη περαιτέρω μελέτης των όρων εργασίας και ασφάλισης ανά φύλο στον κλάδο των ΜΜΕ.

ΓΡΑΦΗΜΑ 27 Κατανομή μέσης ετήσιας εισφοράς εργοδοτών ανά φύλο (2019-2023)

Πηγή: ΕΦΚΑ, Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής και Ανάπτυξης, Διεύθυνση Μελετών, Τμήμα Δεδομένων (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

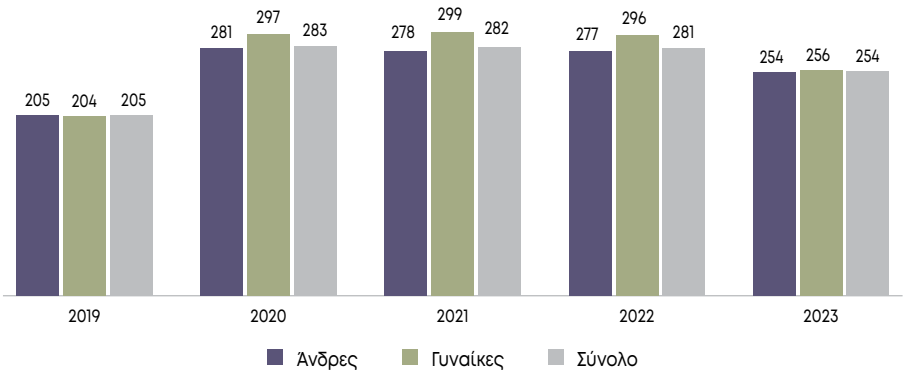
Η σύγκριση της μέσης ετήσιας εισφοράς εργαζομένων προς εργοδότες καταδεικνύει μια διαρκώς μειούμενη αναλογία κατά την πενταετία 2019-2023. Συγκεκριμένα, η αναλογία της εισφοράς ασφαλισμένου προς τη συνολική εργοδοτική εισφορά μειώθηκε από 64% το 2019 σε 58% το 2023. Το εύρημα αυτό σημαίνει ότι σταδιακά το σχετικό βάρος της χρηματοδότησης του ασφαλιστικού συστήματος μετατοπίζεται περισσότερο προς τους εργοδότες.[16] Η τάση αυτή μπορεί να συνδέεται με πολιτικές στήριξης της απασχόλησης, προσπάθειες μείωσης του άμεσου κόστους για τους εργαζομένους ή άλλες διαρθρωτικές μεταβολές στο ασφαλιστικό σύστημα.

Το Γράφημα 28 παρουσιάζει τη μέση μηνιαία εισφορά μη μισθωτών ασφαλισμένων (ελεύθερων επαγγελματιών) ανά φύλο για την περίοδο 2019-2023. Η κατανομή των εισφορών είναι σχετικά σταθερή, με μικρές διακυμάνσεις ανά έτος. Πιο αναλυτικά, το 2020 και το 2021 παρατηρείται κορύφωση των μέσων εισφορών, με τις γυναίκες να καταβάλλουν ελαφρώς υψηλότερες μέσες εισφορές από τους άνδρες. Το 2023 εμφανίζεται μείωση των μέσων εισφορών σε όλες τις κατηγορίες (άνδρες, γυναίκες, σύνολο), γεγονός που

16. Social security contributions (SSC) - employee rates - OECD (2025)

ενδέχεται να σχετίζεται με γενικές μεταβολές στις ασφαλιστικές κλάσεις ή με τη μείωση των εισοδημάτων. Το γεγονός ότι οι διαφορές ανάμεσα στα φύλα είναι πολύ μικρές στα περισσότερα έτη υποδηλώνει μια σχετική ισοτιμία στις ασφαλιστικές υποχρεώσεις των μη μισθωτών ανδρών και γυναικών. Το σύστημα εισφορών των μη μισθωτών δημοσιογράφων εμφανίζει μεγαλύτερη σταθερότητα σε σχέση με τους μισθωτούς, το οποίο αντανακλά τη λιγότερη εξάρτηση από εργοδοτικές μεταβολές.

ΓΡΑΦΗΜΑ 28 Μέση μηνιαία εισφορά μη μισθωτών ασφαλισμένων (2019-2023)

Πηγή: ΕΦΚΑ, Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής και Ανάπτυξης, Διεύθυνση Μελετών, Τμήμα Δεδομένων (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

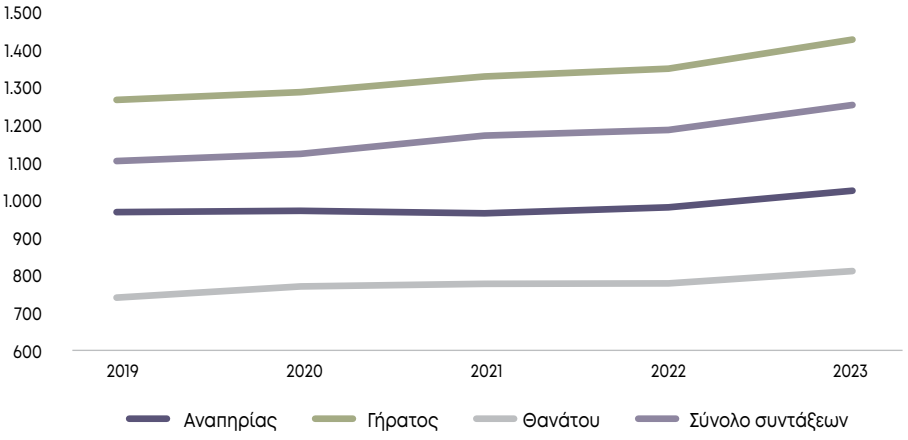
5.3 | Ειδική ανάλυση για τις συντάξεις

Από τα στοιχεία του ΕΔΟΕΑΠ φαίνεται ότι κατά την περίοδο 2022-2024 η μέση ηλικία συνταξιοδότησης για τους δημοσιογράφους παραμένει σταθερή, τα 56 έτη. Παράλληλα, η μέση κύρια σύνταξη αυξάνεται από 1.452 ευρώ το 2022 σε 1.497 ευρώ το 2024, ενώ η μέση επικουρική σύνταξη παραμένει σχετικά σταθερή, γύρω στα 395 ευρώ. Επίσης, από τα στοιχεία προκύπτει ότι η χαμηλότερη ηλικία συνταξιοδότησης είναι τα 31 έτη σε όλες τις χρονιές, ενώ η υψηλότερη ηλικία φθάνει τα 82 έτη, καταδεικνύοντας ότι ορισμένοι δημοσιογράφοι παραμένουν ενεργοί στην εργασία για πολύ μεγάλο διάστημα

πριν από τη συνταξιοδότηση. Το μέγιστο ποσό κύριας σύνταξης ανέρχεται στα 4.608 ευρώ για το 2022 και το 2023, ενώ αυξάνεται στα 5.114 ευρώ το 2024.

Η οικονομική ασφάλεια των επαγγελματιών δημοσιογράφων αποτελεί κρίσιμο ζήτημα για τη βιωσιμότητα του επαγγέλματος και τη διατήρηση ενός ανεξάρτητου και πλουραλιστικού περιβάλλοντος ενημέρωσης. Τα στοιχεία της περιόδου 2019-2023 δείχνουν μια σταδιακή αύξηση στις μέσες συντάξεις που λαμβάνουν οι δημοσιογράφοι ανά κατηγορία (Γράφημα 29): οι συντάξεις γήρατος αυξήθηκαν από 1.266,4 ευρώ σε 1.426,8 ευρώ (12,7%), οι συντάξεις αναπηρίας από 968,29 ευρώ σε 1.024,8 ευρώ (5,8%) και οι συντάξεις λόγω θανάτου από 740,4 ευρώ σε 811 ευρώ (9,5%). Η μέση συνολική σύνταξη για τους δημοσιογράφους έφτασε τα 1.252,8 ευρώ το 2023, σημειώνοντας συνολική αύξηση 13,5% από το 2019. Παρά τη θετική πορεία, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι δημοσιογράφοι παραμένουν σημαντικές, ιδιαίτερα σε σχέση με την εργασιακή επισφάλεια, τη μεταβολή των εργασιακών σχέσεων, την εντεινόμενη συγκέντρωση στα ΜΜΕ και την ψηφιακή αναδιάρθρωση του τομέα. Η ανάδειξη των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων μέσω των ίδιων των ΜΜΕ αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς ενισχύει την εσωτερική συνοχή του κλάδου και συμβάλλει στην ενδυνάμωση του επαγγελματικού προφίλ των δημοσιογράφων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 29 Πλήθος και μέση σύνταξη οριστικών συντάξεων ανά κατηγορία σύνταξης

Πηγή: ΕΦΚΑ, Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής και Ανάπτυξης, Διεύθυνση Μελετών, Τμήμα Δεδομένων (επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ)

5.4 | Υγεία – Συνθήκες απασχόλησης

Μια ακόμα πτυχή που αξίζει τον κόπο να εξεταστεί σε αυτήν τη μελέτη είναι η διάσταση της υγείας και των συνθηκών απασχόλησης. Αν και δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία αποκλειστικά για τους δημοσιογράφους, οι μελέτες για τις κατηγορίες των επαγγελμάτων καταδεικνύουν συγκεκριμένες τάσεις που εφαρμόζονται οριζόντια σε όλα τα επαγγέλματα. Κρίσιμο σημείο αποτελεί και η θέση στην ιεραρχία, το είδος της εργασίας που εκτελούν οι εργαζόμενοι καθώς και το επίπεδο της αυτονομίας τους. Το επάγγελμα 2642 «Δημοσιογράφοι» περιλαμβάνεται στην ομάδα επαγγελμάτων (κατά ISCO-08) 264 «Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και γλωσσολόγοι», η οποία με τη σειρά της είναι υποσύνολο της ευρύτερης ομάδας «Επαγγελματίες του νομικού, κοινωνικού και πολιτιστικού κλάδου».[17] Παρακάτω, παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν την ευρύτερη κατηγορία (2)-Επαγγελματίες. Από την *Έρευνα εργατικών ατυχημάτων, 2023* (ΕΛΣΤΑΤ, 2025) στον κλάδο Ενημέρωση και επικοινωνία (Ι) εντοπίζονται 59 εργατικά ατυχήματα έναντι 74 για το 2022, καταγράφοντας μια μείωση της τάξης του 20,3%.

Τρία από τα πιο κοινά αίτια επαγγελματικού στρες είναι οι ώρες εργασίας, οι οποίες δεν συμβαδίζουν με την κοινωνική ζωή, η υψηλή ένταση εργασίας και η οικονομική ανασφάλεια. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι παράγοντες που επηρεάζουν τους εργαζομένους, τα αποτελέσματά τους και οι διευκολυντικοί μηχανισμοί οι οποίοι μπορούν να συμβάλουν στον περιορισμό τους.

Το 2021, περίπου το ένα τρίτο των εργαζομένων (32%) ανέφερε ότι εργάζεται σε μη συμβατές με την κοινωνική ζωή ώρες – δηλαδή εργάζονται 48 ώρες ή και περισσότερο την εβδομάδα, τη νύχτα, με σύντομη προειδοποίηση ή κατά τον ελεύθερο χρόνο τους. Έξι χρόνια νωρίτερα, η Έρευνα Ευρωπαϊκών Συνθηκών Εργασίας (EWCS) του 2015[18] είχε εντοπίσει ότι περίπου το ένα τέ-

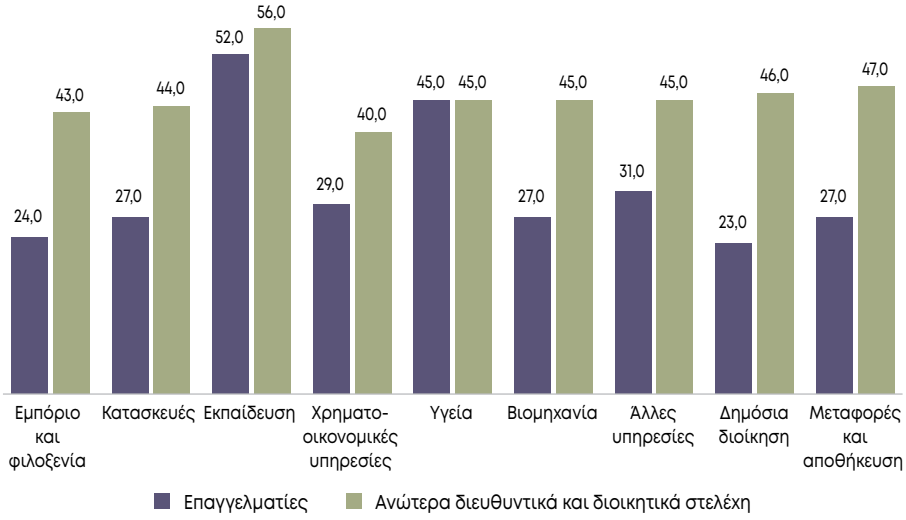
---

17. Η κατηγοριοποίηση του επαγγέλματος κατά ISCO-08 είναι αναλυτικά ως εξής: 2 «Επαγγελματίες», 26 «Επαγγελματίες του νομικού, κοινωνικού και πολιτιστικού κλάδου», 264 «Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και γλωσσολόγοι» και 2642 «Δημοσιογράφοι».
18. Η μελέτη του 2015 διεξήχθη με διαφορετική μεθοδολογία και υπό εντελώς διαφορετικές συνθήκες.

ταρτο των ερωτώμενων εργάζεται εκτός του τυπικού ημερήσιου ωραρίου. Η πανδημία COVID-19 μάλλον συνέβαλε στην αύξηση των μη συμβατών ωρών – καθώς ήταν η περίοδος κατά την οποία μεγάλο μέρος των εργαζομένων εργάστηκε εξ αποστάσεως και μάλλον και εκτός ωραρίου. Παράλληλα, το εύρημα ευθυγραμμίζεται με τη μεταβολή των προτύπων χρόνου εργασίας λόγω της μετάβασης σε μια οικονομία βασισμένη στις υπηρεσίες και στον παγκόσμιο ανταγωνισμό. Πλέον, πολλές επιχειρήσεις προσφέρουν τις υπηρεσίες τους όλο το εικοσιτετράωρο, προσαρμόζοντας το ανθρώπινο δυναμικό στη ζήτηση, γεγονός που σημαίνει ότι περισσότεροι εργαζόμενοι καλούνται να εργαστούν σε άτυπες ώρες ή να είναι διαθέσιμοι με σύντομη προειδοποίηση.

Το 2021, οι επαγγελματίες στην ΕΕ-27 εμφάνισαν σημαντικά ποσοστά απασχόλησης σε μη κοινωνικές ώρες, αν και χαμηλότερα σε σχέση με τα ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη (Γράφημα 30). Τα υψηλότερα ποσοστά εντοπίζονται στην εκπαίδευση (52%) και στην υγεία (45%), γεγονός που δείχνει ότι σε αυτούς τους τομείς η φύση της εργασίας απαιτεί μεγαλύτερη ευελιξία και συχνά υπέρβαση των τυπικών ωραρίων. Αντίθετα, χαμηλότερα ποσοστά παρατηρούνται σε τομείς όπως η δημόσια διοίκηση (23%) και το εμπόριο/φιλοξενία (24%), όπου οι επαγγελματίες φαίνεται να έχουν πιο σταθερό ωράριο. Συνολικά, τα δεδομένα καταδεικνύουν ότι, αν και οι επαγγελματίες υφίστανται λιγότερο έντονα τις συνέπειες των μη κοινωνικών ωρών σε σχέση με τους διευθυντές, σε αρκετούς τομείς τα ποσοστά παραμένουν υψηλά, αναδεικνύοντας τις απαιτήσεις και την πίεση που χαρακτηρίζουν αυτές τις θέσεις.

ΓΡΑΦΗΜΑ 30 Μη κοινωνικές ώρες εργασίας ανά τομέα και επαγγελματική κατηγορία στην ΕΕ-27 (ποσοστό [%] εργαζομένων, 2021)

Πηγή: Eurofound (2023), επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ

Οι δημοσιογράφοι, ως υποκατηγορία των επαγγελματιών, εντάσσονται σε έναν κλάδο όπου η εργασία σε μη κοινωνικές ώρες είναι συχνό φαινόμενο. Το γεγονός ότι ένα σημαντικό ποσοστό επαγγελματιών εργάζεται εκτός συμβατικών ωραρίων καταδεικνύει ότι και οι δημοσιογράφοι βιώνουν ανάλογες πιέσεις, καθώς η φύση του επαγγέλματός τους απαιτεί διαρκή διαθεσιμότητα, άμεση κάλυψη γεγονότων και ευελιξία πέρα από τα τυπικά εργασιακά πλαίσια.

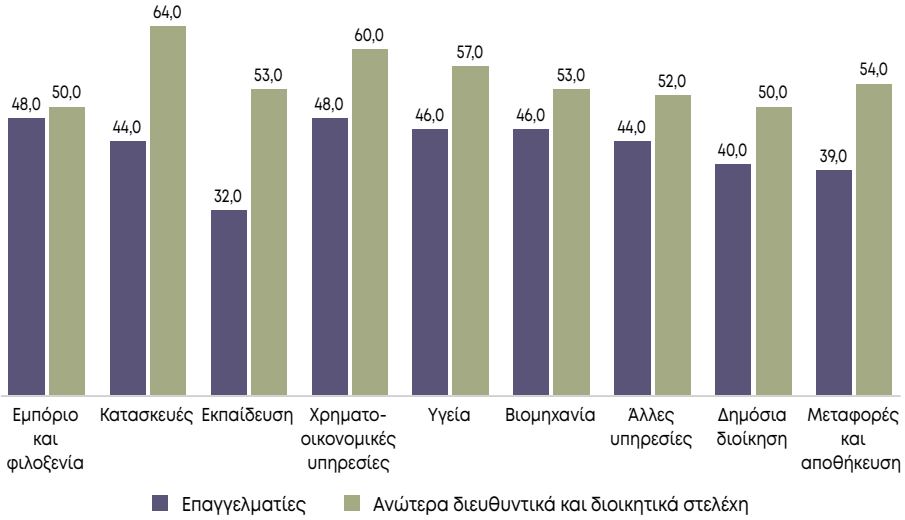
Οι ελλείψεις προσωπικού, που έχουν ενταθεί την τελευταία δεκαετία, ενδέχεται, επίσης, να αποτελούν έναν παράγοντα πίεσης. Η ανεπαρκής στελέχωση σημαίνει ότι οι ήδη απασχολούμενοι καλούνται να καλύψουν τα κενά, είτε εργαζόμενοι υπερωρίες είτε αντικαθιστώντας συναδέλφους σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ένα υψηλό ποσοστό διευθυντικών στελεχών σε όλους τους τομείς ανέφερε εργασία σε μη συμβατές ώρες, με τα ποσοστά να είναι ιδιαιτέρως αυξημένα στην εκπαίδευση (56%) και στους επαγγελματίες του κλάδου αυτού (52%). Το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στους χειριστές μηχανημάτων στον τομέα των μεταφορών (58%). Περισσότεροι από τους μισούς εργαζομένους σε στοιχειώδη επαγγέλματα στον τομέα των μεταφορών,

καθώς και υπάλληλοι στον τομέα των υπηρεσιών και των πωλήσεων στη δημόσια διοίκηση, ανέφεραν επίσης εργασία σε τέτοιου τύπου ωράρια.

Μια άλλη διάσταση που επιβαρύνει την υγεία είναι η υψηλής έντασης εργασία. Το 2021, το 38% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι εργάζεται συχνά με υψηλή ταχύτητα ή υπό αυστηρές προθεσμίες, δύο δείκτες που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της έντασης της εργασίας. Στη μελέτη του Eurofound, τα αποτελέσματα του συγκεκριμένου δείκτη είχαν καταγράψει ποσοστό της τάξης του 27%. Η υψηλή ένταση εργασίας συνδέεται με μεγάλο φόρτο εργασίας και, παρόμοια με τις αντικοινωνικές ώρες εργασίας, είναι πιθανόν να έχει επιδεινωθεί λόγω ελλείψεων στο εργατικό δυναμικό. Τουλάχιστον οι μισοί από τους διευθυντές σε όλους τους κλάδους εργάζονταν συχνά με υψηλή ένταση, ενώ το 2021 τα ποσοστά ήταν ιδιαίτερα υψηλά στους τομείς κατασκευών, χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και υγείας. Κατά μήκος του επαγγελματικού φάσματος, η συχνότητα μειώνεται αλλά παραμένει σχετικά υψηλή σε ορισμένες ομάδες, όπως, για παράδειγμα, είναι οι τεχνικοί (43%), οι υπάλληλοι γραφείου (44%) και οι εργαζόμενοι σε βασικά επαγγέλματα (41%).

Εξετάζοντας μόνο τις δύο από τις οκτώ κατηγορίες επαγγελμάτων, στο Γράφημα 31 προκύπτει ότι, το 2021, η ένταση εργασίας παραμένει υψηλή τόσο για τους επαγγελματίες όσο και για τα ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη στην ΕΕ-27. Οι διευθυντές παρουσιάζουν σταθερά υψηλότερα ποσοστά, με ενδεικτικό παράδειγμα τον κλάδο των κατασκευών, όπου το 64% εργάζεται σε υψηλή ένταση, σε σύγκριση με μόλις το 44% των επαγγελματιών. Παράλληλα, σημαντικές διαφοροποιήσεις παρατηρούνται και σε άλλους τομείς, όπως στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες (60% για τα διευθυντικά στελέχη έναντι 48% για τους επαγγελματίες). Ωστόσο, η ένταση εργασίας στους επαγγελματίες παραμένει σε αξιοσημείωτα επίπεδα, γεγονός που υποδηλώνει ότι και οι δύο κατηγορίες εργαζομένων βιώνουν σημαντικές πιέσεις, έστω και με διαφορετική ένταση.

ΓΡΑΦΗΜΑ 31 Υψηλή ένταση εργασίας ανά κλάδο και επάγγελμα στην ΕΕ-27 (ποσοστό [%] απασχολουμένων, 2021)

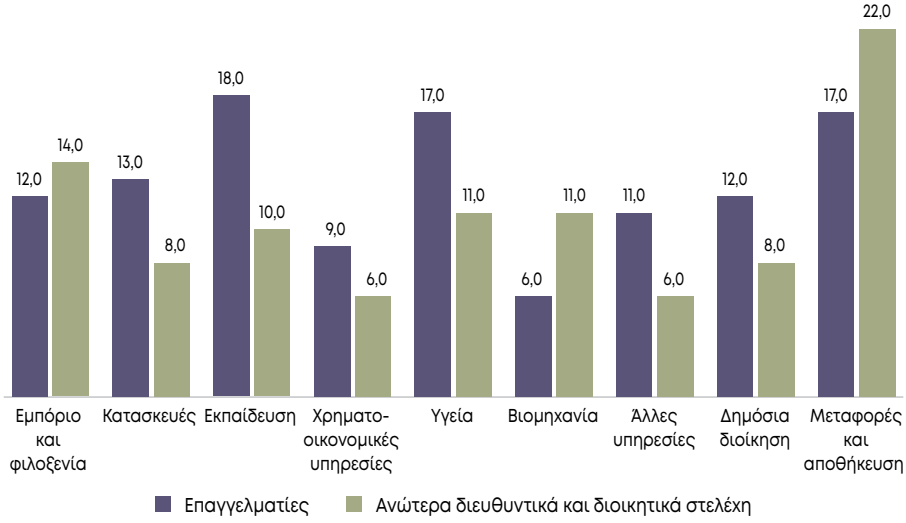

Πηγή: Eurofound (2023), επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ

Η υψηλή ένταση εργασίας είναι έντονα παρούσα στους επαγγελματίες, με ποσοστά που φθάνουν το 48% στο εμπόριο και στη φιλοξενία, και το 44% στις κατασκευές. Οι δημοσιογράφοι, αν και δεν αποτυπώνονται ξεχωριστά, εντάσσονται σε αυτή την κατηγορία και πιθανόν αντιμετωπίζουν ακόμη υψηλότερα επίπεδα έντασης, καθώς το επάγγελμά τους χαρακτηρίζεται από συνεχή χρονική πίεση, αυστηρές προθεσμίες και ανάγκη άμεσης ανταπόκρισης στα γεγονότα.

Στο Γράφημα 32 παρουσιάζεται το ποσοστό εργαζομένων που δήλωσε ότι αντιμετωπίζει οικονομικές ανησυχίες στην ΕΕ-27, το 2021, ανά κλάδο και επαγγελματική κατηγορία. Παρατηρείται ότι οι επαγγελματίες εμφανίζουν γενικά υψηλότερα ποσοστά ανησυχίας σε σχέση με τα ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη, με σημαντικές διαφοροποιήσεις ανά τομέα. Οι μεγαλύτερες οικονομικές πιέσεις εντοπίζονται στους κλάδους της εκπαίδευσης (18%) και της υγείας (17%), ενώ τα ανώτερα στελέχη εμφανίζουν εντονότερες ανησυχίες κυρίως στις μεταφορές και στην αποθήκευση (22%), καθώς και στη βιομηχανία (11%).

ΓΡΑΦΗΜΑ 32 Οικονομικές ανησυχίες ανά κλάδο και επάγγελμα στην ΕΕ-27 (ποσοστό [%] εργαζομένων, 2021)

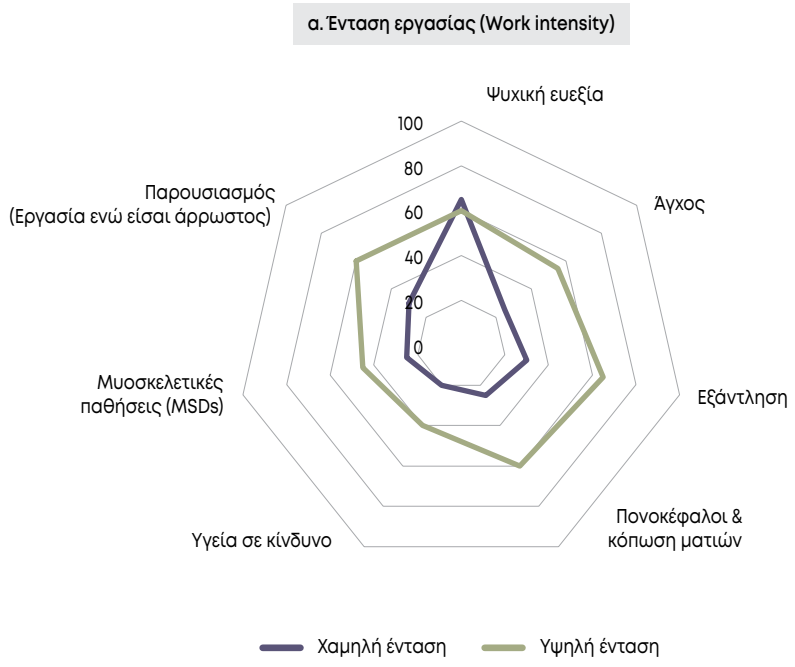

Πηγή: Eurofound (2023), επεξεργασία ΙΝΕ ΓΣΕΕ

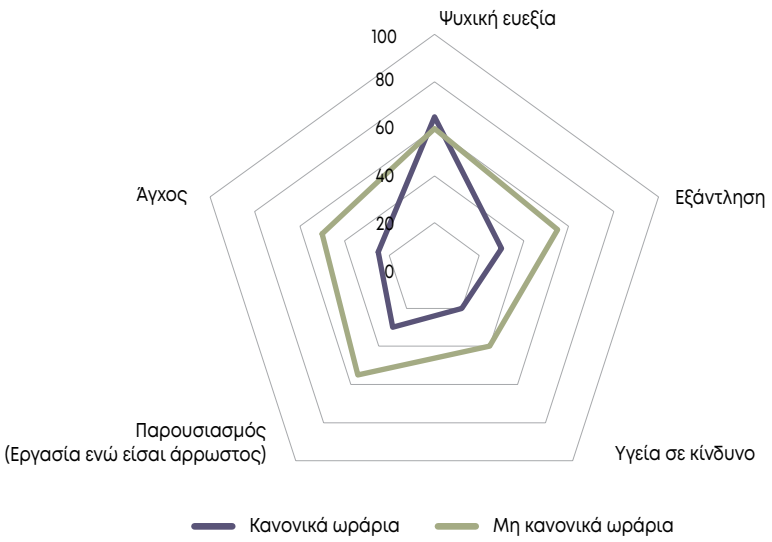
Οι εργαζόμενοι που αντιμετώπισαν αυτούς τους παράγοντες –ακατάλληλο ωράριο εργασίας, υψηλή ένταση εργασίας και οικονομική επισφάλεια– παρουσίασαν υψηλότερα επίπεδα αρνητικών επιπτώσεων στην υγεία και την ευημερία τους σε σχέση με τους εργαζομένους που δεν ανέφεραν αυτούς τους παράγοντες. Το Γράφημα 33 το αποδεικνύει δείχνοντας μόνο τα αποτελέσματα υγείας, όπου υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο ομάδων εργαζομένων. Η αρνητική επίδραση της υψηλής έντασης εργασίας αποτυπώνεται με υψηλότερα επίπεδα προβλημάτων υγείας (πονοκέφαλοι, καταπόνηση των ματιών και μυοσκελετικές διαταραχές), άγχους και εξάντλησης εκ μέρους των εργαζομένων. Οι συγκεκριμένοι εργαζόμενοι, επίσης, θεωρούσαν ότι η υγεία τους ήταν σε κίνδυνο λόγω της εργασίας τους· μάλιστα, συχνά εργάζονταν όταν ήταν άρρωστοι (παρουσία στην εργασία ενώ είναι άρρωστοι, παρουσιασμός [presenteeism]), ενώ οι βαθμολογίες τους σχετικά με την ψυχική τους ευημερία ήταν χαμηλότερες. Για τους εργαζομένους που εργάζονταν με ακατάλληλο ωράριο, στα αποτελέσματα υγείας υπήρξαν λιγότερες διαφορές μεταξύ αυτών και των εργαζομένων που δεν εργάζονταν τέτοιες ώρες. Παρ'

όλα αυτά, τα επίπεδα άγχους και εξάντλησης, η παρουσία στην εργασία και η αντίληψη ότι η υγεία τους βρίσκεται σε κίνδυνο λόγω της εργασίας τους ήταν υψηλότερα σε αυτή την ομάδα. Οι εργαζόμενοι που είχαν οικονομικές ανησυχίες παρουσίασαν χαμηλότερα επίπεδα ψυχικής ευημερίας σε σύγκριση με εκείνους που είχαν ασφαλέστερη οικονομική κατάσταση. Υπήρχαν, επίσης, μεγάλες διαφορές μεταξύ των δύο ομάδων όσον αφορά τις μυοσκελετικές διαταραχές και την αντίληψη της υγείας τους, ότι δηλαδή είναι σε κίνδυνο λόγω της εργασίας τους.

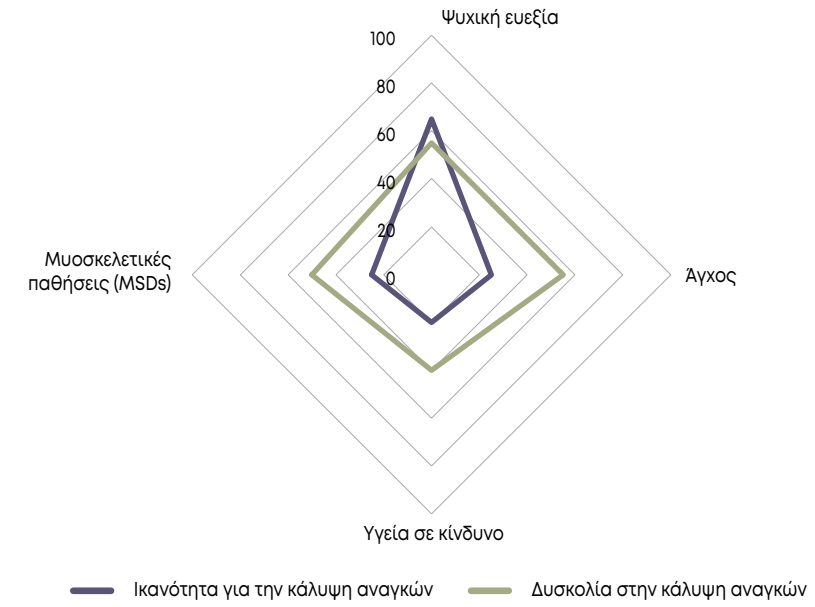
ΓΡΑΦΗΜΑ 33 Δείκτες υγείας και ευημερίας – τρεις βασικοί παράγοντες

β. Αντικοινωνικά ωράρια (Unsocial hours)

γ. Οικονομικές ανησυχίες (Financial worries)

Πηγή: Eurofound (2023)

Όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνονται με τον έναν ή τον άλλο τρόπο και από μια πρόσφατη έρευνα για την Ελλάδα το 2025. Στην έρευνα των Κασελάκη κ.ά. (2025) για την ψυχική υγεία και την ευεξία των εργαζομένων στην Ελλάδα, καταγράφονται αυξημένα ποσοστά για μια σειρά από συμπτώματα που σχετίζονται με την κατάθλιψη. Έτσι, το 44% των συμμετεχόντων αισθάνεται μελαγχολία και το 47% απαισιοδοξία για το μέλλον. Αυξημένα παρουσιάζονται και τα συμπτώματα που σχετίζονται με το άγχος: το 80% των ερωτώμενων στην Ελλάδα αισθάνεται νευρικότητα ή εσωτερική ταραχή, το 50% βρίσκεται σε υπερένταση, ενώ το 13% βιώνει κρίσεις πανικού. Στην ίδια κατεύθυνση κινούνται και τα συμπτώματα θυμού, το 80% αισθάνεται εκνευρισμό, το 32% έχει ξεσπάσματα θυμού που δεν μπορεί να ελέγξει και το 14% έχει την επιθυμία ή να χτυπήσει ή να τραυματίσει ή να βλάψει κάποιον.

Αντιστοίχως, στην ίδια έρευνα αναδεικνύονται και ζητήματα ως προς τα συμπτώματα μοναξιάς, με το ποσοστό όσων αισθάνονται μοναξιά να εμφανίζεται μειωμένο στο 35%, από το 46% το 2023. Η σχετική βελτίωση αυτού του δείκτη θα μπορούσε να αποδοθεί στην αυξημένη φυσική παρουσία στο γραφείο, καθώς το ποσοστό των ερωτηθέντων του δείγματος που εργάζονταν διά ζώσης έφτασε στο 61% από το 52% το 2023 και το 30% το 2021. Η βεβαρημένη ψυχολογία επηρεάζει την εργασιακή ποιότητα και γενικότερα την ευεξία των εργαζομένων. Από την ίδια μελέτη προκύπτει ότι μόλις το 48% δηλώνει ότι μπορεί να διαχειριστεί τα επίπεδα του στρες που έχει, ενώ το 66% αισθάνεται ότι το στρες από την εργασία του επηρεάζει την προσωπική του ζωή, και το 55% αισθάνεται ότι βιώνει επαγγελματική εξουθένωση. Η πίεση προέρχεται από διαφορετικούς παράγοντες, όπως, για παράδειγμα, είναι η έντονη ανησυχία και το στρες σε σχέση με το μέλλον, η ανησυχία για την επίδραση που έχουν ή θα έχουν στην εργασία τους οι ψηφιακές τεχνολογίες, όπως η ΤΝ, ενώ παράλληλα αρκετοί βιώνουν τα τελευταία δύο χρόνια κάποιας μορφής παρενόχληση (λεκτική, σεξουαλική κτλ.) στον εργασιακό χώρο.

6 | Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας, από την ανάλυση προκύπτουν τρεις βασικοί άξονες που καθορίζουν τη σημερινή φυσιογνωμία του δημοσιογραφικού επαγγέλματος στην Ελλάδα και σχετίζονται με τη συγκέντρωση και ανισοκατανομή του κλάδου, την ψηφιακή μετάβαση και τις νέες μορφές απασχόλησης που εντείνουν την επισφάλεια, καθώς και με την άνιση πρόσβαση και εκπροσώπηση στο επάγγελμα. Τα βασικά ευρήματα της μελέτης παρουσιάζονται στη συνέχεια, οργανωμένα γύρω από αυτούς τους άξονες.

Η παρούσα μελέτη επιχείρησε να αποτυπώσει όσο καλυτέρα γίνεται τις συνθήκες που επικρατούν στην Ελλάδα για τους δημοσιογράφους και τον κλάδο των ΜΜΕ μέσα από τη διερεύνηση των επιχειρησιακών δομών, των συνθηκών απασχόλησης, των μισθολογικών τάσεων και των κοινωνικών και θεσμικών προκλήσεων. Τα ευρήματα καταδεικνύουν την ύπαρξη ενός περιβάλλοντος που χαρακτηρίζεται από συνεχή μετάβαση, όπου οι τεχνολογικές εξελίξεις, η οικονομική αβεβαιότητα και οι μεταβαλλόμενες εργασιακές σχέσεις επηρεάζουν ουσιαστικά τη φύση της δημοσιογραφικής εργασίας.

Μελετώντας τα επιμέρους στοιχεία προκύπτει ότι στην Ελλάδα τα περισσότερα από τα ΜΜΕ είναι πλέον ηλεκτρονικά (σε αριθμό επιχειρήσεων), επιβεβαιώνοντας τη μετάβαση στην ψηφιακή κατανάλωση ειδήσεων. Η Αττική συγκεντρώνει τις περισσότερες επιχειρήσεις ΜΜΕ, τους περισσότερους απασχολουμένους στον κλάδο, καθώς και τον υψηλότερο κύκλο εργασιών. Αντίθετα, τα περιφερειακά μέσα εμφανίζουν μέση έως μικρή συμμετοχή στα συνολικά αποτελέσματα του κλάδου. Αυτή η συγκέντρωση οδηγεί και εντείνει τις ανισότητες πρόσβασης/εκπροσώπησης στην περιφέρεια.

Συνολικά, από την εξέταση της διάρθρωσης των ΜΜΕ στην Ελλάδα αναδείχθηκαν υψηλά επίπεδα συγκέντρωσης της αγοράς. Εκτός από τη γεωγραφική συγκέντρωση σημαντικού μέρους των επιχειρήσεων στην Αττική, η αγορά

χαρακτηρίζεται από τη συγκέντρωση της ιδιοκτησίας και της οικονομικής δραστηριότητας σε περιορισμένο αριθμό επιχειρήσεων, καθώς και από φαινόμενα οριζόντιας συγκέντρωσης. Ως αποτέλεσμα, ο κίνδυνος για τον πλουραλισμό των μέσων ενημέρωσης παραμένει διαχρονικά υψηλός στη χώρα, επηρεάζοντας τόσο τη λειτουργία της αγοράς όσο και τις συνθήκες απασχόλησης των δημοσιογράφων.

Ο συγκεκριμένος κίνδυνος παραμένει διαχρονικά υψηλός στη χώρα και επηρεάζει τόσο τη λειτουργία της αγοράς όσο και τις συνθήκες απασχόλησης των δημοσιογράφων στα μέσα αυτά. Ειδικότερα, τα παραπάνω οδηγούν σε μικρότερη πολυφωνία και ενδεχομένως και θεματική ομογενοποίηση. Επίσης, η μικρότερη ανάπτυξη του κλάδου στην περιφέρεια συμβάλλει στην ασθενέστερη κάλυψη τοπικών ζητημάτων, ενώ ενισχύει και τις ανισότητες σε πόρους (έσοδα από διαφημίσεις, χρηματοδότηση, πρόσβαση σε τεχνολογία και δεξιότητες) και εντείνει τη χαμηλή βιωσιμότητα νέων ή μικρών περιφερειακών πρωτοβουλιών. Παράλληλα, η υψηλή συγκέντρωση του κλάδου εντείνει την ευαλωτότητα του οικοσυστήματος των ΜΜΕ και το καθιστά περισσότερο ευαίσθητο σε ενδεχόμενες νέες κρίσεις. Θα πρέπει να τονιστεί ότι από τα παραπάνω επηρεάζεται και η αγορά εργασίας, όπου οι ευκαιρίες συγκεντρώνονται στην Αττική, εντείνοντας τις γεωγραφικές ανισότητες, ενώ παράλληλα επηρεάζονται οι μισθοί και οι όροι απασχόλησης.

Σε ό,τι αφορά την ψηφιακή μετάβαση και τις νέες μορφές απασχόλησης, αναδείχθηκε ότι η ψηφιακή μετάβαση αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στην αναδιαμόρφωση του επαγγέλματος. Η ευρεία διείσδυση των νέων τεχνολογιών, των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης επιφέρει ή αναμένεται να επιφέρει αλλαγές στη διαδικασία παραγωγής και διανομής της πληροφορίας, καθιστώντας τη δημοσιογραφία πιο άμεση αλλά και περισσότερο εξαρτημένη από τις νέες τεχνολογίες. Η ανάγκη για συνεχή προσαρμογή και για ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων και πολυδεξιοτήτων καθώς και η εντατικοποίηση του ρυθμού εργασίας οδηγούν στη διαμόρφωση ενός νέου επαγγελματικού προτύπου, όπου ο δημοσιογράφος καλείται να επιτελεί πολλαπλούς ρόλους. Ωστόσο, η απουσία θεσμικής εκπαίδευσης και η περιορισμένη πρόσβαση σε επιμορφωτικά προγράμματα καθιστούν αυτή τη μετάβαση άνιση και συχνά επώδυνη.

Είναι, επίσης, σημαντικό να σημειωθεί ότι η ψηφιακή μετάβαση δεν έχει αφήσει ανεπηρέαστες και τις δεξιότητες του επαγγέλματος αλλά και συνολικά τον τρόπο επιτέλεσης των καθηκόντων των δημοσιογράφων. Πράγματι, έχει αυξηθεί η απαίτηση για multiskilling (παραγωγή πολυμεσικού περιεχομένου, εργαλεία επεξεργασίας), ενώ η εντατικοποίηση της εργασίας και οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης επιβαρύνουν την ποιότητα της πληροφόρησης αλλά και τη σταθερότητα και την υγεία των εργαζομένων.

Στην παρούσα μελέτη εξετάστηκαν, επίσης, και οι τάσεις της απασχόλησης στους δημοσιογράφους. Όπως προέκυψε, κατά την περίοδο 2019-2024 οι προσλήψεις υπερέβαιναν κάθε χρόνο τις αποχωρήσεις στην εξεταζόμενη επαγγελματική ομάδα. Ωστόσο, το θετικό ισοζύγιο στενεύει, καθώς η αύξηση των αποχωρήσεων ξεπέρασε την αύξηση των προσλήψεων. Παράλληλα, εμφανίστηκε αύξηση στις ΕΜΕ τόσο στους εργοδότες όσο και στους απασχολουμένους, ένδειξη ότι έχει ενισχυθεί η αυτοαπασχόληση των δημοσιογράφων. Εξετάζοντας τις αποχωρήσεις και τις προσλήψεις ανά ειδικότητα, φαίνεται ότι οι δημοσιογράφοι έχουν έως και 31% αύξηση των προσλήψεων το 2024 σε σχέση με το 2019. Από τα παραπάνω καταδεικνύεται ότι ο κλάδος είναι ζωντανός αλλά ευάλωτος, χαρακτηρίζεται από υψηλή κινητικότητα, επισφάλεια, περιφερειακές ανισορροπίες και μετατόπιση από εξειδικευμένους σε γενικούς ρόλους ώστε να καλυφθούν οι πολυδεξιότητες.

Αναφορικά με τους ασφαλισμένους, φαίνεται ότι υπάρχουν 8.308 μέλη σε όλες τις ενώσεις, με την ΕΣΗΕΑ να συγκεντρώνει το 77% (6.408 μέλη), επιβεβαιώνοντας τα παραπάνω ευρήματα για ισχυρή συγκέντρωση στην Αττική. Προκύπτει, επίσης, ότι το επάγγελμα δεν έχει επαρκή εισροή πολύ νέων επαγγελματιών (20-30 ετών). Το συγκεκριμένο εύρημα ενισχύεται από το γεγονός ότι 1 στους 5 είναι συνταξιούχος (20,6%), ενώ στην ΕΣΗΕΑ κυριαρχεί η ηλικιακή ομάδα των 50-60 ετών (34%), και έπονται οι ομάδες των 40-50 ετών (24%) και των 60-70 ετών (22%), με την ομάδα που είναι μικρότερη των 40 ετών να φθάνει μόλις το 8%. Επίσης, στις μικρότερες ηλικίες κάτω των 40, οι γυναίκες τείνουν να υπερτερούν οριακά έναντι των ανδρών, ενώ στις μεγαλύτερες ηλικίες υπερτερούν οι άνδρες.

Τα στοιχεία των ενώσεων συντακτών καταδεικνύουν ότι υπάρχει μια μορφή ηλικιακής ανανέωσης, όμως αυτή δεν προέρχεται από τις πολύ νεαρές

ηλικίες. Στην ΕΣΗΕΑ, μόνο το 8,3% των μελών είναι κάτω των 40 ετών και μόλις το 1,1% ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 20-30 ετών, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι νεότεροι δημοσιογράφοι έχουν περιορισμένη είσοδο στο επάγγελμα. Αντίστοιχα, η ανάλυση των νέων εγγραφών στις υπόλοιπες ενώσεις καταδεικνύει ότι τα νέα μέλη συγκεντρώνονται κυρίως στο φάσμα της ομάδας των 30-50 ετών: στην ΕΣΗΕΜ-Θ πάνω από το 57% των νέων μελών εντάσσεται σε αυτή την ηλικιακή ομάδα και το 20% είναι 20-30 ετών, ενώ στην ΕΣΗΕΠΗΝ μόλις το 3% είναι 20-30 ετών· η ΕΣΠΗΤ παρουσιάζει αντίστοιχο πρότυπο, με κυριαρχία των ηλικιών 40-50 (40%). Μόνη αξιοσημείωτη εξαίρεση αποτελεί η ΕΣΗΕΘΣτΕΕ, όπου οι ηλικίες των 20-30 ετών αποτελούν το 44% των νέων μελών, υποδεικνύοντας μια πιο νεανική είσοδο σε αυτό το περιφερειακό πλαίσιο.

Συνολικά, τα δεδομένα υποδηλώνουν ότι το επάγγελμα δεν παρουσιάζει έντονη «γήρανση», καθώς η ανανέωση μέσω των ηλικιών 30-50 ετών παραμένει ενεργή, ωστόσο δεν προσελκύονται σε σημαντικό βαθμό πολύ νεαροί δημοσιογράφοι. Παράλληλα, ο σχετικά υψηλός αριθμός νέων εγγραφών (σε σύγκριση με τις διεθνείς τάσεις χαμηλής συνδικαλιστικής ανανέωσης στα ΜΜΕ) αποτελεί μια θετική ένδειξη σταθεροποίησης του κλάδου. Η συγκεκριμένη τάση πιθανότατα συνδέεται και με τον ρόλο της δημοσιογραφικής ταυτότητας ως ανεπίσημης πιστοποίησης επαγγελματικής ιδιότητας, η οποία λειτουργεί ως κίνητρο ένταξης στις ενώσεις ακόμη και για εργαζομένους με άτυπες ή ευέλικτες μορφές απασχόλησης.

Επιπλέον, τα ζητήματα παρουσιάζονται και αναφορικά με τη συμπεριληπτικότητα των ΜΜΕ στην Ελλάδα. Ο κίνδυνος στην Ελλάδα για χαμηλή κοινωνική συμπερίληψη είναι αυξημένος, καθώς η εκπροσώπηση μειονοτικών ομάδων στα ΜΜΕ είναι χαμηλή· η πρόσβαση στα μέσα είναι, επίσης, αδύναμη, ενώ η παιδεία που σχετίζεται με τα ΜΜΕ είναι, επίσης, χαμηλή. Η μελέτη ανέδειξε την ύπαρξη έμφυλων και γεωγραφικών ανισοτήτων στον κλάδο. Παρά τις μεμονωμένες θετικές εξελίξεις, οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται σε θέσεις ευθύνης και να αμείβονται χαμηλότερα από τους άνδρες συναδέλφους τους, ενώ οι περιφερειακές ανισότητες ως προς τη συγκέντρωση των ΜΜΕ και των δημοσιογράφων επιβεβαιώνουν τη χωρική ανισοκατανομή της ενημέρωσης. Οι τάσεις αυτές υπογραμμίζουν την ανάγκη για πιο στοχευμένες πολιτικές ενίσχυσης της ισότητας των φύλων και της περιφερειακής συνοχής.

Τέλος, η Ελλάδα παραμένει στο κάτω άκρο της ΕΕ στις μέσες αποδοχές (22,1 χιλ. ευρώ για το 2024), με μεγάλη απόσταση από τον μέσο όρο της ΕΕ (45,1 χιλ. ευρώ). Η υστέρηση είναι διαρθρωτική και συμπιέζει την ανταγωνιστικότητα του κλάδου. Παρά την ονομαστική άνοδο των μισθών κατά την περίοδο 2020-2024 (μεικτά και καθαρά), η αύξηση του πληθωρισμού συμβάλλει στην υποχώρηση της αγοραστικής δύναμης· οι πραγματικές καθαρές αποδοχές το 2024 κινούνται κάτω από τα επίπεδα του 2020. Το 2024 η απόσταση από τον μέσο μισθό της ΕΕ διευρύνεται (23 χιλ. ευρώ), επιβεβαιώνοντας ότι οι μισθολογικές βελτιώσεις στην Ελλάδα δεν «προλαβαίνουν» τη σύγκλιση. Οι άνδρες εμφανίζουν σταθερά υψηλότερες μέσες εισφορές από τις γυναίκες (και ως εργαζόμενοι και ως «βάση» εργοδοτικών εισφορών), μια ένδειξη μισθολογικών/συμβατικών διαφορών. Η αναλογία εισφοράς εργαζομένων/εργοδοτών μειώνεται, δείχνοντας σχετική αποσυμπίεση του άμεσου κόστους για τους εργαζομένους και μεγαλύτερη συνεισφορά των εργοδοτών.

Τα μισθολογικά δεδομένα επιβεβαιώνουν ότι η εξέλιξη των αποδοχών των δημοσιογράφων δεν μπορεί να αξιολογηθεί μόνο σε ονομαστικούς όρους. Αν και οι τρέχουσες μεικτές και καθαρές αποδοχές παρουσιάζουν αυξητική τάση, ιδίως μετά το 2022, η αποτύπωσή τους σε σταθερές τιμές αναδεικνύει σημαντική απώλεια αγοραστικής δύναμης. Στην πλήρη απασχόληση οι πραγματικές καθαρές αποδοχές των δημοσιογράφων (κωδ. 273001) μειώθηκαν από 1.445,95 ευρώ το 2016 σε 1.272,60 ευρώ το α΄ τρίμηνο του 2026 (περίπου −12%), με χαμηλότερο σημείο το 2024. Η μερική και η εκ περιτροπής απασχόληση παραμένουν σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα πραγματικών αποδοχών. Επομένως, η ονομαστική άνοδος των μισθών που καταγράφεται σε τρέχουσες τιμές δεν αναιρεί τη συνολική εικόνα συμπίεσης του διαθέσιμου εισοδήματος και περιορισμένης οικονομικής ασφάλειας των εργαζομένων στον κλάδο.

Σε σχέση με το ζήτημα του κατώτατου μισθού, η μελέτη δεν τεκμηριώνει την ύπαρξη κλαδικού «κατώτατου μισθού δημοσιογράφων», καθώς δεν υφίσταται ενεργή κλαδική συλλογική σύμβαση. Ο μόνος δεσμευτικός κατώτατος μισθός είναι ο νομοθετημένος εθνικός κατώτατος μισθός, που από την 1η Απριλίου 2025 ανέρχεται στα 880 ευρώ μεικτά (για πλήρη απασχόληση) σύμφωνα με το Υπουργείο Εργασίας. Η σύγκριση δείχνει ότι, ενώ στην Αττική οι διάμεσοι μισθοί των δημοσιογράφων απέχουν σχετικά από

τον κατώτατο μισθό, στη Βόρεια Ελλάδα –ιδίως στα διαδικτυακά μέσα και στις εφημερίδες–, οι διάμεσες αμοιβές κινούνται πολύ κοντά στο νομοθετημένο κατώτατο όριο. Επομένως, δεν προκύπτει τυπικός κλαδικός κατώτατος μισθός, αλλά διαπιστώνεται ότι ένα σημαντικό τμήμα του επαγγέλματος λειτουργεί στην πράξη στη «ζώνη» του εθνικού κατώτατου μισθού, στοιχείο που υπογραμμίζει την ασθενή διαπραγματευτική ισχύ και τη μισθολογική συμπίεση του κλάδου.

Το επάγγελμα λειτουργεί με μη κοινωνικές ώρες, υψηλή ένταση, ασαφή όρια χρόνου/χώρου εργασίας και οικονομική ανησυχία, όλα αυτά συνδέονται με χαμηλότερη ευημερία, περισσότερες μυοσκελετικές διαταραχές (MSDs), άγχος, εξουθένωση και παρουσιασμό. Τα ευρήματα για την Ελλάδα (2025) επιβεβαιώνουν υψηλά επίπεδα στρες, μελαγχολίας και υπερέντασης, με σαφές αποτύπωμα στην ποιότητα ζωής. Παρότι οι γυναίκες ενισχύονται σε συμμετοχή, υποεκπροσωπούνται σε ηγετικές θέσεις και εμφανίζουν χαμηλότερες εισφορές/αποδοχές. Οι διαφορές στις εργοδοτικές εισφορές υπέρ ανδρών ενδέχεται να συνδέονται με μισθολογικές διαφοροποιήσεις, άνιση πρόσβαση σε υψηλότερες βαθμίδες της ιεραρχίας (glass ceiling) και διαφορετική διάρθρωση των συμβάσεων.

Τα ευρήματα της παρούσας μελέτης συνάδουν σε μεγάλο βαθμό με τις πρόσφατες ευρωπαϊκές διαπιστώσεις για τις εργασιακές συνθήκες των δημοσιογράφων. Η γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου (EESC, 2025) αναδεικνύει ότι σε πολλά κράτη μέλη της ΕΕ οι δημοσιογράφοι αντιμετωπίζουν αυξανόμενη επισφάλεια, χαμηλές αμοιβές, περιορισμένη πρόσβαση σε συλλογικές συμβάσεις, υψηλό εργασιακό άγχος, καθώς και εντεινόμενες ψυχοκοινωνικές πιέσεις λόγω ψηφιακής μετάβασης, εντατικοποίησης της εργασίας και online παρενόχλησης. Το EESC επισημαίνει, επίσης, ότι η εξάπλωση της ψευδο-αυτοαπασχόλησης, η υποκατάσταση σταθερών θέσεων με ευέλικτες μορφές απασχόλησης και η συγκέντρωση της αγοράς πλήττουν τη βιωσιμότητα του δημοσιογραφικού επαγγέλματος και την ποιότητα της ενημέρωσης. Τα ευρήματα αυτά συμφωνούν με την εικόνα που αποτυπώνεται στην Ελλάδα, όπου ο κλάδος χαρακτηρίζεται από υψηλές γεωγραφικές ανισότητες, μισθολογική συμπίεση, αποδυνάμωση συλλογικών διαπραγματεύσεων και αυξημένο ψυχολογικό φορτίο των εργαζομένων.

Οι δημοσιογράφοι είναι αντιμέτωποι με πολλές προκλήσεις και το επάγγελμα φαίνεται να είναι σε συνεχή μετάβαση, με κύριο χαρακτηριστικό την υψηλή συγκέντρωση της αγοράς κυρίως στο κέντρο. Οι χωρικές αυτές ανισότητες συνυπάρχουν με τη ραγδαία ψηφιακή μεταμόρφωση και την ενίσχυση ευέλικτων αλλά ταυτόχρονα και επισφαλών μορφών απασχόλησης. Παράλληλα, οι έμφυλες και κοινωνικές ανισότητες επιβεβαιώνουν ότι η πρόσβαση στο επάγγελμα παραμένει άνιση, τόσο ως προς τις ευκαιρίες όσο και ως προς την εξέλιξή του. Οι συγκεκριμένες τάσεις υποδεικνύουν την ανάγκη για στοχευμένες πολιτικές ενίσχυσης της ισότητας, της εκπαίδευσης και της περιφερειακής συνοχής.

Επίλογος

Το επάγγελμα του δημοσιογράφου δοκιμάζεται από βαθύτερες διαρθρωτικές ανισορροπίες, όπως, για παράδειγμα, είναι η επισφάλεια, η απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και η συρρίκνωση των συλλογικών μορφών εκπροσώπησης. Οι νέες μορφές απασχόλησης –μεταξύ άλλων και η αυτοαπασχόληση, οι ελαστικές συμβάσεις, οι υπεργολαβίες– έχουν αυξηθεί σημαντικά, μεταβάλλοντας τον παραδοσιακό πυρήνα της μισθωτής δημοσιογραφικής εργασίας. Τα παραπάνω δημιουργούν ένα περιβάλλον αβεβαιότητας, με χαμηλότερες απολαβές, μειωμένη διαπραγματευτική ισχύ και αυξημένο άγχος, το οποίο επηρεάζει τόσο την επαγγελματική υπόσταση όσο και την ψυχική υγεία των εργαζομένων.

Η εντατικοποίηση της εργασίας, οι πιεστικές προθεσμίες, η υποστελέχωση και οι διαρκείς απαιτήσεις για συνεχή ροή ειδήσεων συνδέονται άμεσα με αυξημένα επίπεδα επαγγελματικής εξουθένωσης και άγχους. Παρά την αυξανόμενη διεθνή αναγνώριση της ανάγκης για ψυχολογική υποστήριξη των επαγγελματιών των ΜΜΕ, στην Ελλάδα τέτοιες πρωτοβουλίες παραμένουν αποσπασματικές και χωρίς θεσμικό πλαίσιο. Όπως επισημαίνει ο Painter (2019), οι δημοσιογράφοι παγκοσμίως, ιδίως στον αναπτυσσόμενο κόσμο, αντιμετωπίζουν χαμηλούς μισθούς, πολιτικές πιέσεις, ακόμη και απειλές. Ωστόσο, παρατηρεί ότι η νέα γενιά δημοσιογράφων και πολιτών αξιοποιεί τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τη συνεργατική δημοσιογραφία για να δημιουργήσει νέες μορφές ενημέρωσης, περισσότερο συμμετοχικές, τοπικές και προσανατολισμένες στη λύση των προβλημάτων.

Σε αυτό το πλαίσιο, νέες προκλήσεις αναδεικνύουν περισσότερο τη σημασία της δημοσιογραφίας. Η ανάγκη για περιβαλλοντική εκπαίδευση και ασφάλεια στην εργασία υπό ακραίες συνθήκες καθώς και η καλλιέργεια «πράσινων δεξιοτήτων» αποτελούν ζητήματα που θα πρέπει να ενταχθούν

στον ευρύτερο σχεδιασμό για την προσαρμογή του επαγγέλματος στο διαρκώς μεταβαλλόμενο εργασιακό περιβάλλον.

Η ενίσχυση των συλλογικών συμβάσεων και η ισχυροποίηση των θεσμών λειτουργίας των διαπραγματευτικών διαδικασιών εκτιμάται ότι θα ομαλοποιήσουν τη λειτουργία της αγοράς εργασίας, με ευεργετικά οφέλη σε όρους οικονομικής δραστηριότητας, και παράλληλα θα περιορίσουν την αυξανόμενη εισοδηματική ανισότητα και θα προστατέψουν τους μισθωτούς από το κύμα ακρίβειας. Μεσοπρόθεσμα, εξασφαλίζουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για τους μισθωτούς στο πλαίσιο της επίτευξης μιας βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής μεγέθυνσης (Πιέρρος, 2023).

Συνολικά, το επάγγελμα του δημοσιογράφου στην Ελλάδα βρίσκεται στο μεταίχμιο μεταξύ ψηφιακής μετάβασης, οικονομικής επισφάλειας και ανισοτήτων. Η επιβίωση και η αναβάθμισή του εξαρτώνται από τη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου πολιτικών που θα ενισχύει τη θεσμική κατοχύρωση του ρόλου των δημοσιογράφων, θα προάγει την εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση, θα διασφαλίζει αξιοπρεπείς όρους εργασίας και θα στηρίζει την ανεξαρτησία των μέσων ενημέρωσης.

Θα είχε ενδιαφέρον να δοθεί μια περισσότερο στοχευμένη στήριξη των περιφερειακών ΜΜΕ, ενώ θα μπορούσαν να ενισχυθούν περιφερειακά προγράμματα κατάρτισης και συνεργασίες με ΑΕΙ/περιφέρειες. Επιπλέον, εντοπίζονται ανάγκες για συστηματική επιμόρφωση (upskilling/reskilling) σε ζητήματα πολυμεσικής παραγωγής, ψηφιακής ασφάλειας και χρήσης ΤΝ.

Στο πλαίσιο των μισθολογικών ζητημάτων, θα πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για συλλογικές συμβάσεις εργασίας και τιμαριθμικές προσαρμογές, ώστε σταδιακά να επιτευχθούν οι στόχοι σύγκλισης με τα ευρωπαϊκά επίπεδα. Παράλληλα, θα πρέπει να ενισχυθούν και να θωρακιστούν οι συνθήκες απασχόλησης με ιδιαίτερη στόχευση σε ψυχοκοινωνικούς κινδύνους. Επιπλέον, ζητήματα ανακύπτουν και αναφορικά με την ισότητα του φύλου, ενώ θα πρέπει να ληφθούν περισσότερα μέτρα και να πραγματοποιηθούν περισσότερα εκπαιδευτικά σεμινάρια ή εργαστήρια για την εκπροσώπηση των γυναικών σε ηγετικές θέσεις. Παράλληλα, θα πρέπει να ενισχυθούν και η ένταξη αλλά και ο ρόλος των δημοσιογράφων μειονοτικών ομάδων.

Από την πλευρά των νεοεισερχομένων στο επάγγελμα είναι, επίσης, σημαντικό να δοθεί προσοχή, όπως, για παράδειγμα, μεγαλύτερη προστασία, έμμισθες πρακτικές ή μαθητείες και κίνητρα ασφάλισης με μειωμένες εισφορές εκκίνησης για νέους εργαζομένους. Τέλος, μια βασική πρόκληση κατά τη σύνθεση της παρούσας μελέτης αποτέλεσε ο μη εναρμονισμένος βαθμός λεπτομέρειας (granularity) των διαθέσιμων πηγών. Η δυσκολία στη διασταύρωση δεδομένων από διαφορετικούς φορείς καταδεικνύει την ανάγκη σχεδιασμού ενός ενιαίου πλαισίου παρακολούθησης του επαγγέλματος ώστε να διευκολυνθεί η ανάλυση των μελλοντικών προκλήσεών του.

Σε αυτό το πλαίσιο, καθίσταται κρίσιμη η ενεργός συμμετοχή και ο συντονιστικός ρόλος της ΠΟΕΣΥ στη χάραξη πολιτικών για τα ΜΜΕ και τους εργαζομένους στον Τύπο, καθώς και στην τακτική συλλογή και παρακολούθηση στοιχείων για την εξέλιξη του επαγγέλματος. Η θεσμική της εμπλοκή μπορεί να λειτουργήσει ως γέφυρα μεταξύ των ενώσεων, της πολιτείας και των ευρωπαϊκών οργάνων, ενισχύοντας την τεκμηριωμένη διαμόρφωση πολιτικών και την προστασία των δημοσιογράφων.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Αργείτης, Γ., & Μιχοπούλου, Σ. (2025). *Η ποιότητα της εργασίας στην Ελλάδα: Το φυσικό περιβάλλον της εργασίας*, Κείμενα Πολιτικής 21, Αθήνα: Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών εξελίξεων, ΙΝΕ ΓΣΕΕ. https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2025/02/I-POIOTITA-TIS-ERGASIAS-STIN-ELLADA_-TO-FYSIKO-PERIVALLON.pdf

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 5/2018. Ενημέρωση εργοδοτών-ασφαλισμένων για την υπαγωγή στην ασφάλιση του ΕΔΟΕΑΠ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 20 και 21 του Ν. 4498/2017 (ΦΕΚ 172/16-11-2017 τΑ΄) και απεικόνιση της ασφάλισης στην Αναλυτική Κατάσταση Αποδοχών (ΑΚΑ) και την Αναλυτική Κατάσταση Εσόδων (ΑΚΕ) του ΕΔΟΕΑΠ.

ΕΛΣΤΑΤ. (2025). *Έρευνα εργατικών ατυχημάτων, 2023*. https://www.statistics.gr/documents/20181/794e4bb1-dc1b-4d9d-7a8a-9637d9dec998

Κασελάκη, Ε., Τούντα, Τ., & Ρούσσος, Π. (2025). *Έρευνα για την ψυχική υγεία & ευεξία των εργαζόμενων στην Ελλάδα*. https://www.hellaseap.gr/wp-content/uploads/2025/10/Mental_health_2025_brochure_final_revised.pdf

Παρασκευοπούλου, Χ. (2023). *Μελέτη διάγνωσης δεξιοτήτων. Μια θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση — Δημοσιογράφοι*, επιμ. Ε. Δρακάκη, Κ. Μπουκουβάλας & Δ. Παϊταρίδης, Αθήνα: ΙΝΕ ΓΣΕΕ. https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2023/12/Dimosiografoi_e_book.pdf

Πιέρρος, Χ. (2023). *Συλλογικές διαπραγματεύσεις και συμβάσεις εργασίας στη μετα-κρίση περίοδο της ελληνικής οικονομίας: Μακροοικονομικές και κλαδικές επιδόσεις και προοπτικές*, Αθήνα: ΙΝΕ ΓΣΕΕ. https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2023/07/Book-Pieros_WEB.pdf

Τριανταφύλλου, Σ. (2025). *Τα ΜΜΕ και η δημοσιογραφία σε μετάβαση: Οι μεταβαλλόμενες συνθήκες εργασίας των δημοσιογράφων στην εποχή της τεχνητής νοημοσύνης*, επιμ. Μ.-Ν. Ταμία, 2η έκδ., Θεσσαλονίκη: Δίσιγμα. www.disigma.gr

Angelou, I., Katsaras, V., Kourkouridis, D., & Veglis, A. (2024). Social Media Metrics as Predictors of Publishers' Website Traffic, *Journalism and Media*, *5*(1), 281-297. https://doi.org/10.3390/journalmedia5010019

Angelou, I., & Veglis, A. (2024). Greek legacy media organizations in the digital age: a historical perspective of web tool adoption (1990s-2023), *Internet Histories*, *8*(3), 229-245. https://doi.org/10.1080/24701475.2024.2303697

Blagojev, T., Bleyer-Simon, K., Brogi, E., Carlini, R., Da Costa Leite Borges, D., Kermer, J.E., Nenadic, I., Palmer, M., Parcu, P.L., Reviglio, U., Trevisan, M., & Verza, S. (2025), *Monitoring media pluralism in the European Union: results of the MPM2025*. https://doi.org/10.2870/2415644

Bleyer-Simon, K., Brogi, E., Carlini, R., Da Costa, D., Borges, L., Kermer, J., Nenadic, I., Palmer, M., Parcu, P.L., Reviglio, U., Trevisan, M., Verza, S., & Žuffová, M. (2024). *Monitoring Media Pluralism in the Digital Era. Application of the Media Pluralism Monitor in the European Member States and in Candidate Countries in 2023*. https://doi.org/10.2870/193899

Carr, D.J. (2019). Multitasking or Multiskilling, in T.P. Vos, F. Hanusch, D. Dimitrakopoulou, M. Geertsema-Sligh & A. Sehl (eds),*The International Encyclopedia of Journalism Studies* (pp. 1-5). https://doi.org/10.1002/9781118841570.iejs0233

Council of Europe. (2019). *Gender Equality and Media- Analytical Report*. https://edoc.coe.int/en/gender-equality/8286-gender-equality-and-media-analytical-report.html

Daum, E., & Scherer, J. (2018). Changing work routines and labour practices of sports journalists in the digital era: a case study of Postmedia, *Media, Culture & Society*, *40*(4), 551-566. https://doi.org/10.1177/0163443717714992

EESC. (2025). *Opinion on the situation of journalists and media workers in the EU*, Brussels: European Economic and Social Committee .

Eurofound. (2023). *Living and Working in Europe 2023*. https://doi.org/10.2806/500819

Focus Bari. (2024). *Greeks & Artificial Intelligence: Attitudes & Impact*. https://focusbari.gr

Gascón, S., Fueyo-Díaz, R., Borao, L., Leiter, M.P., Fanlo-Zarazaga, Á., Oliván-Blázquez, B., & Aguilar-Latorre, A. (2021). Value Conflict, Lack of Rewards, and Sense of Community as Psychosocial Risk Factors of Burnout in Communication Professionals (Press, Radio, and Television), *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(2), 365. https://doi.org/10.3390/ijerph18020365

Georgiadou, P. (2024). *Industrial relations and social dialogue-Greece: Developments*

in working life 2023 (WPEF24047· Industrial Relations and Social Dialogue). eurofound.link/ef24022

Hughes, S., Iesue, L., de Ortega Bárcenas, H.F., Sandoval, J.C., & Lozano, J.C. (2021). Coping with Occupational Stress in Journalism: Professional Identities and Advocacy as Resources, *Journalism Studies*, *22*(8), 971-991. https://doi.org/10.1080/1461670X.2021.1910543

Katsiroumpa, A., Bistaraki, A., Moisoglou, I., Giazitzi, D.-I., Kalogeropoulou, M., Gallos, P., & Galanis, P. (2024). *Relationship between resilience, social support and job burnout among journalists in Greece*. https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-4528621/v1

Kunert, J., Frech, J., Brüggemann, M., Lilienthal, V., & Loosen, W. (2022). How Investigative Journalists Around the World Adopt Innovative Digital Practices, *Journalism Studies*, *23*(7), 761-780. https://doi.org/10.1080/1461670X.2022.2033636

Lee, G. (2022). "Getting it right really matters," *British Journalism Review*, *33*(4), 35-39. https://doi.org/10.1177/09564748221141211.

Mavrouli, E., & Fouska, D. (2022). Digital Media Experiences in Greece: Sacrificing Journalists for the Sake of Profit, in S. Iordanidou, N. Jebril & E. Takas (eds), *Journalism and Digital Content in Emerging Media Markets* (pp. 147-164). London: Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-04552-3_9

Micevski, I., & Trpevska, S. (2024). *Monitoring Media Pluralism in the Digital Era: Application of the Media Pluralism Monitor in the European Member States and in Candidate Countries in 2023. Country report: The Republic of North Macedonia.* Florence: European University Institute.

Nisbet, M.C. (2019). The Trouble with Climate Emergency Journalism, *Issues in Science and Technology*, *35*(4), 23-26. https://www.jstor.org/stable/26949044

Painter, J. (2019). Climate Change Journalism: Time to Adapt, *Environmental Communication*, *13*(3), 424-429. https://doi.org/10.1080/17524032.2019.1573561

Palmer, M., & Urbániková, M. (2024). Far from gender balance: The persisting underrepresentation of women in the media, in E. Brogi, P.L. Parcu & I. Nenadic (Eds.), *Media Pluralism in the Digital Era* (pp. 149–164). New York: Routledge.

Panagopoulos, A., Triantafyllou, S., & Kapos, P. (2024, June). The use of AI in Greek newsrooms. *Presented at 3rd Annual Greek-Speaking Conference of Communication Workshops Artificial Intelligence*, Online.

Papadopoulou, L., & Angelou, I. (2024). *Monitoring Media Pluralism in the Digital Era. Application of the Media Pluralism Monitor in the European Member States and in Candidate Countries in 2023, Country report: Greece*. https://doi.org/10.2870/290474

Papadopoulou, L., & Angelou, I. (2025). *Monitoring Media Pluralism in the European Union Results of the MPM 2025, Country report: Greece*. https://doi.org/10.2870/0446549

Papathanassopoulos, S., Karadimitriou, A., Kostopoulos, C., & Archontaki, I. (2021). Greece: Media concentration and independent journalism between austerity and digital disruption, in J. Trappel & T. Tomaz (Eds.), *The Media for Democracy Monitor 2021: How leading news media survive digital transformation*, Vol. 2 (pp. 177-230). https://doi.org/10.48335/97891888554285

Rottwilm, P. (2014). *The Future of Journalistic Work: Its Changing Nature and Implications*. https://doi.org/10.60625/risj-ysx2-p898

Schulte, P.A., & Chun, H.K. (2009). Climate change and occupational safety and health: Establishing a preliminary framework, *Journal of Occupational and Environmental Hygiene*, *6*(9), 542-554. https://doi.org/10.1080/15459620903066008

Seethaler, J., & Beaufort, M. (2024). *Monitoring Media Pluralism in the Digital Era: Application of the Media Pluralism Monitor in the European Member States and in Candidate Countries in 2023, Country Report: Austria*.

Thurman, N., Dörr, K., & Kunert, J. (2017). When Reporters Get Hands-on with Robo-Writing, *Digital Journalism*, *5*(10), 1240-1259. https://doi.org/10.1080/21670811.2017.1289819

Triantafyllou, S., Panagopoulos, A.M., & Kapos, P. (2025). AI Pioneers and Stragglers in Greece: Challenges, Gaps, and Opportunities for Journalists and Media, *Societies*, *15*(8), 209. https://doi.org/10.3390/soc15080209

Umer, U., & Ghafoor, W. (2024). Challenges Journalists Face in Identifying the Culprits of Climate Crisis: A Critical Systematic Analysis, *Journal of Media Studies*, *39*(2).

Vatikiotis, P., Maniou, T.A., & Spyridou, P. (Lia). (2024). Towards the individuated journalistic worker in pandemic times: Reflections from Greece and Cyprus, *Journalism*, *25*(11), 2320-2338. https://doi.org/10.1177/14648849231207670

Waisbord, S. (2019). The 5Ws and 1H of Digital Journalism, *Digital Journalism*, *7*(3), 351-358. https://doi.org/10.1080/21670811.2018.1545592

Wenger, D.H., Owens, L.C., & Cain, J. (2018). Help Wanted: Realigning Journalism Education to Meet the Needs of Top U.S. News Companies, *Journalism & Mass Communication Educator*, *73*(1), 18-36. https://doi.org/10.1177/1077695817745464

Worthington, J., Cejas, P., Wildner, B., Wong, Y., & Baglo, G. (2015). *IFJ Global Survey 2015*.

Zelizer, B. (2019). Why Journalism Is About More Than Digital Technology, *Digital Journalism*, *7*(3), 343-350. https://doi.org/10.1080/21670811.2019.1571932

ISBN: 978-618-234-054-7 [ΙΝΕ]
ISBN: 978-618-88663-1-7 [ΠΟΕΣΥ]